

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

ΤΜΗΜΑ ΔΙΣΘΗΤΙΚΗΣ & ΚΟΣΜΗΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

SPA MANAGEMENT

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΥΕΞΙΑΣ
& SPA**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ

**ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ**

ΠΟΛΙΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

A.M. 1115

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΑΡΟΥΦΑΛΛΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2018

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ & ΚΟΣΜΗΤΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

SPA MANAGEMENT

ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΥΕΞΙΑΣ &
SPA

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ
ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

ΠΟΛΙΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

A.M. 1115

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : κ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΑΡΟΥΦΑΛΛΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2018

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου, η οποία με στήριξε και συνεχίζει να με στηρίζει με όλες τις δυνάμεις της σε κάθε ακαδημαϊκό και επαγγελματικό μου βήμα. Επίσης, οφείλω να ευχαριστήσω θερμά τον Επίκουρο Καθηγητή και Αναπληρωτή Προϊστάμενο του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και πληροφοριακών συστημάτων κ. Εμμανουήλ Γαρουφάλλου , ο οποίος μου παρείχε την αμέριστη υποστήριξη και καθοδήγησή του καθ ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της παρούσας διπλωματικής μεταπτυχιακής εργασίας.

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Στην οικογένειά μου..

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΦΙΕΡΩΣΗ.....	i
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	ii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	iv
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	x
ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ.....	xii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	1
ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	10
1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	10
1.2 ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	11
1.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ.....	12
1.4 ΕΡΕΥΝΑ - ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ.....	12
1.4.1 Δείγμα.....	12
1.4.2 Δειγματοληψία.....	12
1.4.3 Στατιστική Ανάλυση.....	13
1.5 ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ.....	13
1.6 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ.....	14
1.7 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	15
1.8 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ.....	15
1.9 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....	18
2.1 ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΙΑΜΑΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ.....	18
2.2 Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ.....	19
2.2.1 Η Ιταλία μετά τους Ρωμαίους.....	21
2.2.2 Ελλάδα.....	22
2.2.3 Τουρκία.....	23
2.3 Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΣΙΑΤΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ.....	24
2.3.1 Πακιστάν.....	25
2.3.2 Κίνα (Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας) και Ταϊβάν (Δημοκρατία της Κίνας) ..	25
2.3.3 Ταϊβάν (Δημοκρατία της Κίνας).....	26
2.3.4 Ιαπωνία.....	26
2.4 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΡΑ: ΒΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ.....	26
2.4.1 Γερμανία, Αυστρία και Ελβετία.....	27
2.4.2 Το Βέλγιο και η Γαλλία.....	27

2.4.3 Αγγλία.....	28
2.4.4 Ισλανδία.....	28
2.5 Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	29
2.5.1 Ισπανία.....	29
2.5.2 Πορτογαλία.....	29
2.5.3 Μεσογειακή Αφρική - Τυνησία, Αίγυπτος και Αλγερία	29
2.5.4 Τυνησία.....	30
2.5.5 Αίγυπτος και Αλγερία.....	30
2.6 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ	30
2.6.1 Ουγγαρία	31
2.6.2 Πολωνία.....	31
2.6.3 Τσεχία.....	31
2.6.4 Σλοβακία και Σλοβενία	32
2.6.5 Ρουμανία.....	32
2.6.6 Βουλγαρία.....	32
2.7 ΡΩΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΗΝ ΕΝΩΣΗ ΣΟΒΙΕΤ	33
2.8 ΙΝΔΙΑ, ΚΟΡΕΑ ΚΑΙ ΩΚΕΑΝΙΑ	33
2.8.1 Ινδία	33
2.8.2 Κορέα	33
2.8.3 Νέα Ζηλανδία	34
2.8.4 Αυστραλία	34
2.9 ΚΑΝΑΔΑΣ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗ	35
2.9.1 Καναδάς.....	35
2.9.2 Βόρεια Αμερική.....	36
2.9.3 Μεξικό	36
2.9.4 Γουατεμάλα	37
2.9.5 Νότια Αμερική.....	37
2.9.6 Περού.....	37
2.9.7 Βραζιλία.....	38
2.10 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	39
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΡΕΥΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ.....	41
3.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	41
3.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	80
3.3 ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΛΥΣΗ	84
3.4 ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ	104
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ 108	108
4.1 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΔΟΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ.....	109
4.1.1 Κριτήρια δόμησης για τον σχεδιασμό του Δικτυακού Τόπου.....	109
4.1.2 Πολυμέσα:	109
4.1.3 Εύκολη πλοήγηση και ύπαρξη χρήσιμων συνδέσμων με άλλες ιστοσελίδες:110	

4.1.4 Μηχανή αναζήτησης:	110
4.1.5 Πολυγλωσσία:	110
4.1.6 Ταχύτητα:	110
4.1.7 Αισθητική:	110
4.2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ	111
4.2.1 Η ακρίβεια ως κριτήριο:	111
4.2.2 Αναφορά στην επικαιρότητα (currency) ως κριτήριο:	112
4.2.3 Βαθμός κάλυψης του θέματος (coverage) ως κριτήριο:.....	112
4.3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΑΚΩΝ ΤΟΠΩΝ	112
4.3.1 Η τεχνολογία ενός δικτυακού τύπου σχετίζεται με:	112
4.4 ΓΕΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΑΚΩΝ ΤΟΠΩΝ.....	112
4.4.1 Επαρκής παρουσίαση πληροφοριών για επικοινωνία:	113
4.4.2 Συμμετοχή χρηστών:	113
4.4.3 Παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας:	113
4.4.4 Φιλικό περιβάλλον:	113
4.4.5 Πνευματικά δικαιώματα :	114
4.5 ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΙΑ ΙΔΕΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΕΝΟΣ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΕ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ.....	114
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	121
5.1. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	121
5.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	124
5.2.1 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1830 – 1850	124
5.2.2 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1850 – 1870	125
5.2.3 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1870 – 1890	126
5.2.4 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1890 – 1910	128
5.2.5 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1910 – 1930	131
5.2.6 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1930 – 1950	134
5.2.7 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1950 – 1970	136
5.2.8 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1970 – 1990	138
5.2.9 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1990 – 2010	140
5.2.10 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 2010 – 2018	143
5.2.11 Εκδόσεις που αναφέρονται στην Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις με τίτλο και συγγραφέα χωρίς άλλα στοιχεία	143
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	146
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	148
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	150
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	156
ΠΗΓΕΣ	184

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 3.1 Το φύλο των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	42
Πίνακας 3.2 Η ηλικία των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	43
Πίνακας 3.3 Η οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	44
Πίνακας 3.4 Η εκπαίδευση των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	45
Πίνακας 3.5 Το επάγγελμα των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	46
Πίνακας 3.6 Ο τόπος μόνιμης κατοικίας των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	47
Πίνακας 3.7 Ενήλικα μέλη των οικογενειών που συμμετέχουν στην έρευνα.....	48
Πίνακας 3.8 Μέσος όρος των χρημάτων που διαθέτουν οι συμμετέχοντες για τις διακοπές τους.....	49
Πίνακας 3.9 Ατομικά ή οικογενειακά εισοδήματα ανά μήνα των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	50
Πίνακας 3.10 Εκτίμηση της ατομικής κατάστασης υγείας των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	51
Πίνακας 3.11 Προσωπικά κριτήρια φροντίδας της υγείας των συμμετεχόντων.....	52
Πίνακας 3.12 Ύπαρξη γεωθερμικών πηγών στην περιοχή διαμονής των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	53
Πίνακας 3.13 Η χρησιμότητα του internet στην ενημέρωση για τις Ιαματικές Πηγές.....	54

Πίνακας 3.14 Μέσος όρος διακοπών μεταξύ Ιουνίου – Οκτωβρίου για τους συμμετέχοντες στην έρευνα.....	55
Πίνακας 3.15 Ποσοστό επισκεψιμότητας σε Ιαματικά Λουτρά και μη των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	55
Πίνακας 3.16 Λόγοι για τους οποίους οι συμμετέχοντες στην έρευνα έχουν επισκεφτεί Ιαματικά Λουτρά.....	56
Πίνακας 3.17 Ηλικία πρώτης επίσκεψης των συμμετεχόντων στην έρευνα σε Ιαματικά Λουτρά.....	57
Πίνακας 3.18 Αιτία πρώτης επίσκεψης των συμμετεχόντων στην έρευνα σε Ιαματικά Λουτρά.....	58
Πίνακας 3.19 Ποσοστό ικανοποίησης από το πρόγραμμα των Ιαματικών Πηγών των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	59
Πίνακας 3.20 Πηγές πληροφόρησης για τα Ιαματικά Λουτρά.....	60
Πίνακας 3.21 Απαραίτητα στοιχεία για την διαμονή στα Ιαματικά Λουτρά κατά τους συμμετέχοντες στην έρευνα.....	61
Πίνακας 3.22 Αιτίες που οι συμμετέχοντες στην έρευνα δεν έχουν επισκεφτεί ποτέ Ιαματικά Λουτρά.....	63
Πίνακας 3.23 Συνθήκες υπό τις οποίες οι συμμετέχοντες θα επισκέπτονταν Ιαματικά Λουτρά.....	64
Πίνακας 3.24 Πως θα αξιοποιούσαν οι συμμετέχοντες μια δωρεάν τριήμερη διαμονή σε	

Ιαματικά Λουτρά.....	65
Πίνακας 3.25 Επιλογή των συμμετεχόντων ανάμεσα σε Ιαματικά Λουτρά και άλλους προορισμούς με κριτήριο την τιμή.....	66
Πίνακας 3.26 Τα αρνητικά των Ιαματικών Πηγών κατά τους συμμετέχοντες σε σχέση με την θάλασσα.....	66
Πίνακας 3.27 Τα θετικά των Ιαματικών Πηγών κατά τους συμμετέχοντες σε σχέση με την θάλασσα.	67
Πίνακας 3.28 Σημαντικά στοιχεία που θεωρούν οι συμμετέχοντες πως πρέπει να υπάρχουν κοντά στα Ιαματικά Λουτρά.....	68
Πίνακας 3.29 Ποιες είναι οι ιδανικές διακοπές για τους συμμετέχοντες στην έρευνα.....	69
Πίνακας 3.30 Η συχνότητα διακοπών των συμμετεχόντων ανά έτος.....	70
Πίνακας 3.31 Η άποψη των συμμετεχόντων για τη δημιουργία δικτυακού τόπου με σκοπό την διαφήμιση των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.....	71
Πίνακας 3.32 Κριτήρια που θεωρούν οι συμμετέχοντες απαραίτητα για τον δικτυακό τόπο που θα διαφημίζει τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές.....	72
Πίνακας 3.33 Ο συνολικός αριθμός των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών κατά τους συμμετέχοντες.....	73
Πίνακας 3.34 Πόσο σημαντική κρίνουν οι συμμετέχοντες για τον τουρισμό της χώρας, τη διαφήμιση των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.....	74
Πίνακας 3.35 Σε τι βαθμό κρίνουν οι συμμετέχοντες επαρκή την διαφήμιση των Ιαματικών Πηγών.....	75
Πίνακας 3.36 Πόσο χρήσιμη θεωρούν οι συμμετέχοντες την ύπαρξη τουριστικού οδηγού για τις Ιαματικές Πηγές.....	76

Πίνακας 3.37 Πόσο χρήσιμη θεωρούν οι συμμετέχοντες τη διδασκαλία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση για τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές.....	77
Πίνακας 3.38 Βαθμός συσχετισμού της σωματικής και ψυχικής ευεξίας των συμμετεχόντων με την επίσκεψη στις Ιαματικές Πηγές.....	79
Πίνακας 3.3.1 Συγκριτικός πίνακας καθαρού ή οικογενειακού εισοδήματος των ερωτώμενων και του μέσου όρου χρημάτων που διαθέτουν σε διακοπές.....	85
Πίνακας 3.3.2 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας των εικόνων που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.....	86
Πίνακας 3.3.3 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας των κριτικών που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.....	88
Πίνακας 3.3.4 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας της πληροφόρησης / ενημέρωσης που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.....	90
Πίνακας 3.3.5 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας προβολής των site κάθε Ιαματικής Πηγής ξεχωριστά που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.....	92
Πίνακας 3.3.6 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας προσφορών / εκπτωτικών πακέτων που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.....	94
Πίνακας 3.3.7 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας χαρτών και διαδρομών που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.....	96

Πίνακας 3.3.8 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών που θα διαφημίζει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.....	98
Πίνακας 3.3.9 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και για το αν οι ερωτώμενοι έμαθαν για τα Ιαματικά Λουτρά από το Internet.....	100
Πίνακας 3.3.10 Συγκριτικός πίνακας για τη χρησιμότητα της διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών στον τουρισμό της χώρας και για το αν οι ερωτώμενοι έμαθαν για τα Ιαματικά Λουτρά από το Internet.....	102

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Εικόνα 2.1 The extent of the Roman Empire.....	20
Εικόνα 2.2 Ερείπια του ρωμαϊκού λουτρού στην Ιεράπολη.....	24
Εικόνα 4.1 Επιλογή Domain name (URL).....	115
Εικόνα 4.2 Αρχική σελίδα “spabook.gr”.....	116
Εικόνα 4.3 Εργαλείο Αναζήτησης Ιαματικών Πηγών.....	117
Εικόνα 4.4 Κατηγορία Ιαματικές Πηγές.....	118
Εικόνα 4.5 Βιβλιογραφία των Ιαματικών Πηγών.....	119
Εικόνα 5.1 Σπάνιο βιβλίο για τις Ιαματικές Πηγές της Ελλάδος.....	144
Εικόνα 7.1 Ευρωπαϊκή Βιβλιοθήκη Sra.....	148
Διάγραμμα 1. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.2.....	87
Διάγραμμα 2. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.3.....	89
Διάγραμμα 3. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.4.....	91
Διάγραμμα 4. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.5.....	93
Διάγραμμα 5. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.6.....	95
Διάγραμμα 6. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.7.....	97
Διάγραμμα 7. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.8.....	99

Διάγραμμα 8. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.9.....	101
Διάγραμμα 9. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.10.....	103

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

WWW: World Wide Web

ΔΤ: Δικτυακός Τόπος

URL: Uniform Resource Locator

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η τουριστική βιομηχανία αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της Ελληνικής οικονομίας και ο Ιαματικός τουρισμός θα μπορούσε να εξελιχθεί σε έναν από τους σπουδαιότερους τομείς του τουρισμού. Με την πάροδο του χρόνου διαπιστώνεται πως ο τουρισμός ολοένα και απόκτα μεγαλύτερη σημασία από αυτήν των προηγούμενων χρόνων. Αν και η οικονομική κρίση των τελευταίων ετών, που ταλανίζει τόσο τη χώρα μας όσο και την Ευρώπη γενικότερα, πιθανολογούνταν πως θα καταστεί ανασταλτικός παράγοντας αφενός για την επιβίωση του τουρισμού και αφετέρου για την ανάπτυξη του, ωστόσο δεν παρατηρήθηκε κάτι τέτοιο.

Αντιθέτως, θα μπορούσε να πει κάποιος πως η Ελλάδα διαφημίστηκε και δέχτηκε υποστήριξη από κάθε γωνιά του πλανήτη, εξαιτίας της δύναμης του Διαδικτύου. Είναι λοιπόν επιτακτική ανάγκη, η ανάδειξη των Ιαματικών Πηγών της χώρας μας μέσα από έναν οργανωμένο Δικτυακό Τόπο που θα τονώσει τόσο τον καλοκαιρινό, όσο και τον χειμερινό τουρισμό.

Στην παρούσα εργασία θα ασχοληθούμε με την έρευνα και την πρόταση δημιουργίας ενός Δικτυακού Τόπου για την παρουσίαση και την προβολή των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών. Για να ερευνήσουμε την αναγκαιότητα της ύπαρξης Δικτυακού Τόπου, δημιουργήθηκαν ερωτηματολόγια με ποικίλες ερωτήσεις για τις Ιαματικές Πηγές και μοιράστηκαν σε 370 ανθρώπους. Από αυτούς οι 242 είναι γυναίκες και οι 128 είναι άντρες και οι 283 έχουν επισκεφτεί Ιαματικά Λουτρά ενώ οι υπόλοιποι 87 δεν έχουν επισκεφτεί ποτέ.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα, για την ανάγκη δημιουργίας Δικτυακού Τόπου παρουσίασης και προβολής των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών με τη συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων να θεωρεί χρήσιμη την ύπαρξη δικτυακού τόπου που να διαφημίζει όλες τις ελληνικές ιαματικές πηγές (85,7%), ενώ μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό διαφωνεί (1,7%).

Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ενθαρρυντικά για να αναλύσουμε κάθε βήμα που απαιτείται για την πιθανότητα κατασκευής ενός Δικτυακού Τόπου και πως η δημιουργία του μπορεί να λειτουργήσει ως έναυσμα για την αξιοποίηση περισσότερων Ιαματικών Πηγών στην Ελλάδα. Απώτερος στόχος της εργασίας αυτής είναι να γνωστοποιηθεί και να καταστεί σαφές, το γεγονός ότι το Διαδίκτυο έχει να συμβάλει σημαντικά στην εξέλιξη του Ιαματικού Τουρισμού και έχει τη δυνατότητα να ανοίξει νέους δρόμους για την προώθηση του.

Ιαματικές Πηγές, Δικτυακός Τόπος, Παγκόσμια Διαφήμιση, Ψηφιοποίηση, Εξέλιξη

ΑΓΓΛΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

The tourism industry is one of the most important sectors of the Greek economy and Spa Tourism could become one of the most important sectors of tourism. Over time, tourism has become more and more important than in previous years. Although the economic crisis of recent years, which has plagued both our country and Europe in general, it was speculated that it would become an inhibiting factor on the one hand for the survival of tourism and on the other for its development, but that was not noticed.

Instead, one could say that Greece has been advertised and received support from every corner of the globe because of the power of the Internet. It is therefore imperative that our country's thermal resources be promoted through an organized Website that will stimulate both summer and winter tourism.

In this paper we will deal with the research and the proposal to create a Website for the presentation and promotion of the Greek Healing Resources, Thermal Springs. To investigate the necessity of having a Website, questionnaires were created with a variety of questions about Thermal Springs and were given to 370 people. Of these, 242 are women and 128 are men, 283 have visited Thermal Springs and the other 87 have never visited.

Of particular interest are the answers of the participants in the research, concerning the need to create a website for the presentation and promotion of the Greek Healing Resources, with the vast majority of respondents, to consider necessary a website that advertises all Greek Spas (85.7%). , while only a very small percentage disagrees (1.7%).

The results of the survey are encouraging to move forward and analyze every step required for the possibility of building a Web site and how its creation can act as a trigger for the exploitation of more Thermal Springs in Greece. The ultimate goal of this work is to make clear that the Internet has a significant contribution to the development of Spa Tourism and

has the potential to open new ways to promote it.

Thermal Springs, Website, Global Advertising, Digitization, Evolution

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ιστορία των ιαματικών πηγών έχει τις ρίζες της στην αρχαία Ελλάδα. Οι Έλληνες πρώτοι άρχισαν τη λουτρική διαδικασία που αποτέλεσε τη βάση για τις σύγχρονες διαδικασίες spa. Κατά τη διάρκεια του 11^{ου} π.Χ. αιώνα εμφανίστηκαν τα πρώτα *Ασκληπιεία* που ήταν ιερά αφιερωμένα στον Ασκληπιό. Εκεί οι ιερείς προσπαθούσαν να θεραπεύσουν τους ασθενείς τους με προηγμένες για την εποχή μεθόδους. Χρησιμοποιούσαν την ψυχοθεραπεία, την αυθυποβολή, την υγιεινή διατροφή και με μεγάλη επιτυχία την υδροθεραπεία. Για το λόγο αυτό κατασκεύαζαν τα περισσότερα από αυτά τα ιερά ιατρεία κοντά σε πηγές και ποταμούς. Στη ζωή των αρχαίων Ελλήνων τα θερμά και ψυχρά λουτρά εκτός από μέσο καθαριότητας ήταν και στοιχείο αλληλοσυσχετιζόμενης ιαματικής και θρησκευτικής ψυχαγωγίας.

Υπάρχουν διάφορες θεωρίες για την προέλευση της λέξης «spa». συμπεριλαμβανομένης της λατινικής λέξης «espa» εννοώντας την πηγή, ή της λέξης «spragere» που σημαίνει διασκορπίζω, ψεκάζω ή υγραίνω. Υποστηρίζεται, σε ένα εμπορικό θα λέγαμε πλαίσιο, ότι η λέξη «spa» είναι ένα αρκτικόλεξο προερχόμενο από λατινικές φράσεις όπως «Salus Per Aquam» ή «Sanitas Per Aquam» που μεταφράζονται ως «υγεία μέσω νερού».

Στην πραγματικότητα όμως στα αγγλικά ,και σε πολλές άλλες γλώσσες, χρησιμοποιείται η λέξη «spa» αναφερόμενη στα Ιαματικά Λουτρά. Αυτό προκύπτει από τις διασημότερες και αρχαιότερες ίσως θερμές πηγές που βρίσκονται σε μια μικρή πόλη του Βελγίου, 30 χιλιόμετρα έξω από την Λιέγη, την πόλη Spa. Στα περίχωρα της Spa, αλλά και μέσα στην ίδια την πόλη, υπάρχουν πηγές που αναβλύζουν μεταλλικά νερά, πλούσια σε ιχνοστοιχεία και ουσίες που έχουν ευεργετικές ιδιότητες για τον ανθρώπινο οργανισμό. Σε αυτή την ανακάλυψη είχαν ήδη προβεί οι Ρωμαίοι, οπότε και έχτισαν εκεί θέρμες. Όμως, η πόλη έπρεπε να περιμένει μέχρι τον 16ο αιώνα, για να αποκτήσει αίγλη και ξένους επισκέπτες. Τότε, οι αριστοκράτες ,και όσοι είχαν την δυνατότητα να πραγματοποιήσουν ένα τέτοιο ταξίδι, από πολλές γωνιές της Ευρώπης, άρχισαν να πηγαίνουν στην Spa για να απολαύσουν τις ευεργετικές ιδιότητες των υδάτων της. Μέχρι και τον 18ο αιώνα, οι

πλούσιοι και διάσημοι Ευρωπαίοι συρρέουν αθρόα στη μικρή αυτή πόλη, με αποτέλεσμα αυτή να αποκτήσει την προσωνυμία “Καφενείο της Ευρώπης”. Από τότε ο όρος spa χρησιμοποιείται για πόλεις ή θέρετρα που προσφέρουν υδροθεραπεία που μπορεί να περιλαμβάνει θεραπείες νερού (πόσιμο, θαλασσινού, μεταλλικού κ.α.) και θερμά λουτρά.

Τα τελευταία χρόνια η χρήση του Διαδικτύου έχει κατακλύσει την καθημερινότητά μας σε κάθε επίπεδο. Άλλοτε χρησιμοποιείται ως ένα εργαλείο αναζήτησης, συναλλαγής, εργασίας ή διεκπεραίωσης και άλλοτε ως ένα μέσο ψυχαγωγίας και κοινωνικοποίησης. Στον τομέα του τουρισμού, η δύναμη του Διαδικτύου και γενικότερα η τεχνολογική εξέλιξη έδωσε άλλη διάσταση στο εμπόριο του τουριστικού προϊόντος, καθώς αποτελεί πλέον, ένα κανάλι ταχύτατης, ευέλικτης και άμεσης επικοινωνίας.

Οι Ιαματικές Πηγές αποτελούν ένα πολύ σημαντικό κεφάλαιο για τον τουρισμό της Ελλάδας και χρειάζεται συλλογική προσπάθεια τόσο για την αξιοποίηση όσο και για τη διαφήμισή τους μέσα από το Διαδίκτυο. Η ανάγκη δημιουργίας ενός Δικτυακού Τόπου για την παρουσίαση και προβολή των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών γεννήθηκε μέσα από μια προσωπική διαδρομή σπουδών, έρευνας και επαγγελματικής ενασχόλησης στους χώρους ευεξίας και Spa, όπου παρατηρήθηκε η έλλειψη διαφήμισης και προώθησης σε ένα τόσο σημαντικό τομέα.

Βάση όλων αυτών κρίθηκε απαραίτητο να αξιολογήσουμε την ανάγκη ύπαρξης ενός Δικτυακού Τόπου για την παρουσίαση των Ιαματικών Πηγών και να ερευνήσουμε όλα τα βήματα που πρέπει να γίνουν για την υλοποίησή του.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια η χρήση του Διαδικτύου είναι μέρος της καθημερινότητά μας. Οι χρήστες αφιερώνουν μεγάλο μέρος του χρόνου τους αναζητώντας τρόπους ψυχαγωγίας και κοινωνικοποίησης αλλά και εργαλεία αναζήτησης, συναλλαγής, εργασίας ή διεκπεραίωσης. Η έννοια της διευκόλυνσης είναι «το κλειδί» στην πρόταση δημιουργίας ενός Δικτυακού Τόπου για την παρουσίαση και προβολή των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών. Στο πρώτο κεφάλαιο θα καταγράψουμε τη μεθοδολογία της έρευνας για τη δημιουργία του Δικτυακού Τόπου. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι σε πρώτο στάδιο η έρευνα και η καταγραφή όλων των ενεργών Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα κάνουμε βιβλιογραφική ανασκόπηση παρουσιάζοντας μια αναδρομή τόσο στην παγκόσμια όσο και την Ελληνική ιστορία των Ιαματικών Πηγών. Το κεφάλαιο αυτό διερευνά το ιστορικό και πολιτισμικό υπόβαθρο του φυσικού θερμού και Ιαματικού τουρισμού ανά τον κόσμο. Το υλικό που συζητείται σε αυτό το κεφάλαιο διερευνά την παγκόσμια προέλευση των Ιαματικών Λουτρών, κάποια από τα οποία χρονολογούνται από τους πρώτους πολιτισμούς. Σκοπός της βιβλιογραφικής ανασκόπησης είναι να κατανοήσουμε την σημασία των Ελληνικών Ιαματικών στον παγκόσμιο χάρτη και να μετατρέψουμε την γενέτειρα της κουλτούρας του θερμαλισμού σε ένα ισχυρό εργαλείο marketing για την πρόταση δημιουργίας Δικτυακού Τόπου.

Στο τρίτο κεφάλαιο δομείται η έρευνα και τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης της εργασίας. Θα ερευνήσουμε και θα αξιολογήσουμε μέσω ερωτηματολογίων τις προϋποθέσεις εκείνες που κάνουν έναν ΔΤ μιας Ιαματικής Πηγής επιτυχημένο και επισκέψιμο, με σκοπό να δημιουργήσουμε τα κατάλληλα εργαλεία αναζήτησης σε έναν νέο ΔΤ, που στόχος του είναι να διαφημίσει όλες τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές και να προσφέρει στο κοινό στοχευμένη πληροφόρηση, τρόπους πρόσβασης, αξιολόγηση αλλά και επιμορφωτικά ιστορικά στοιχεία. Οι τάσεις που διαμορφώνονται από τις απαντήσεις,

μας οδηγούν στο συμπέρασμα πως είναι απαραίτητος ο ΔΤ που θα διευκολύνει την ενημέρωση και θα προβάλλει τις Ιαματικές Πηγές.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται όλα τα απαραίτητα βήματα. Το επιχειρηματικό πλάνο, η συλλογή των δεδομένων, τα κριτήρια του Δικτυακού Τόπου και ορισμένα στατιστικά στοιχεία. Θα δημιουργηθεί πρότυπος ΔΤ για την παρουσίαση και την προβολή των Ιαματικών πηγών και θα χρειαστεί να θέσουμε πιο εξειδικευμένα κριτήρια για τις πηγές πέραν του να είναι ενεργές. Θα μελετήσουμε ειδικά τις πηγές που έχουν ΔΤ, θα επιλέξουμε τις δέκα πρώτες σε αναγνωρισιμότητα και θα καταγράψουμε τα πιο ουσιαστικά και απαραίτητα κριτήρια που θα λειτουργήσουν ως οδηγός για την καταχώρηση των Ιαματικών Πηγών στον ΔΤ.

Στο πέμπτο κεφάλαιο δημιουργούμε την βιβλιογραφία των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών. Ο σκοπός της δημιουργίας βιβλιογραφίας για τις Ιαματικές Πηγές, είναι να αντλήσει και να συγκεντρώσει τις κατά το μέγιστο δυνατό πληροφορίες και γνώσεις σχετικά με τις Ιαματικές Πηγές και λουτροπόλεις, αλλά και για το θερμαλισμό γενικότερα.

Στο έκτο κεφάλαιο καταγράφουμε τα συμπεράσματα της έρευνας σχετικά με την χρησιμότητα της δημιουργίας Δικτυακού Τόπου για τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές αλλά και τα απαραίτητα βήματα και διορθώσεις που πρέπει να γίνουν για τον ΔΤ και διαπιστώθηκαν κατά τη διάρκεια της εργασίας.

Τέλος, στο έβδομο κεφάλαιο συζητώνται οι προτάσεις για μελλοντική έρευνα, οι ιδέες βελτίωσης του Δικτυακού Τόπου και η ανάπτυξη και συνεργασία με Δικτυακούς Τόπους Ιαματικών Πηγών παγκόσμιου ενδιαφέροντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Αρχικά, σύμφωνα με τον ορισμό που παρατίθεται στο Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Μπαμπινιώτη (2005) «Με τον όρο μεθοδολογία εννοούμε το σύνολο των μεθόδων που εφαρμόζονται σε συγκεκριμένες επιστήμες και επιστημονικές έρευνες». Αναπόσπαστο στοιχείο της κάθε ολοκληρωμένης έρευνας αποτελεί η μεθοδολογία. Μέσω της μεθοδολογίας ο ερευνητής καθορίζει τον σκοπό, τους στόχους της έρευνας και αναλύει τα βήματα που θα ακολουθήσει καθ' όλη την διάρκεια της. Σε αυτό το κεφάλαιο θα παρουσιαστούν ο σκοπός και οι στόχοι της έρευνας, ο τρόπος συγγραφής της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, η έρευνα, ο τρόπος και τα κριτήρια δόμησης ενός Δικτυακού Τύπου για την παρουσίαση και προβολή των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι σε πρώτο στάδιο η έρευνα και η καταγραφή όλων των ενεργών Ελληνικών Ιαματικών Πηγών. Σε δεύτερο στάδιο θα δημιουργηθεί πρότυπος ΔΤ για την παρουσίαση και την προβολή των Ιαματικών πηγών. Για να προχωρήσουμε στο δεύτερο στάδιο, θα χρειαστεί να θέσουμε πιο εξειδικευμένα κριτήρια για τις πηγές πέραν του να είναι ενεργές. Θα μελετήσουμε ειδικά τις πηγές που έχουν ΔΤ, θα επιλέξουμε τις δέκα πρώτες σε αναγνωρισιμότητα και θα καταγράψουμε τα πιο ουσιαστικά και απαραίτητα κριτήρια που θα λειτουργήσουν ως οδηγός για την καταχώρηση των Ιαματικών Πηγών στον ΔΤ. Ακόμη, θα ερευνήσουμε και θα αξιολογήσουμε μέσω ερωτηματολογίων τις προϋποθέσεις εκείνες που κάνουν έναν ΔΤ μιας Ιαματικής Πηγής επιτυχημένο και επισκέψιμο, με σκοπό να δημιουργήσουμε τα κατάλληλα εργαλεία αναζήτησης σε έναν νέο ΔΤ που στόχος του είναι να διαφημίσει όλες τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές και να προσφέρει στο κοινό στοχευμένη πληροφόρηση, τρόπους πρόσβασης, αξιολόγηση αλλά και επιμορφωτικά ιστορικά στοιχεία.

1.2 ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρούσα έρευνα έχει τους παρακάτω στόχους :

- Να καταγράψουμε όλες τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές που είναι ενεργές.
- Να ξεχωρίσουμε τις Ιαματικές Πηγές που είναι επισκέψιμες, έχουν υποδομές και διαφημίζονται μέσω ηλεκτρονικής ιστοσελίδας (site).
- Να επιλέξουμε τις δέκα πρώτες Ιαματικές Πηγές, έπειτα από έρευνα των δικτυακών τους τόπων.
- Να θέσουμε ερευνητικά κριτήρια για την επιλογή των Πηγών που θα μελετήσουμε, συγκεκριμένα :
 - a. Πόσες από τις Ιαματικές Πηγές που επιλέγουμε είναι επισκέψιμες και με υποδομές.
 - b. Πόσες διαθέτουν Δικτυακό Τόπο (ΔΤ).
 - c. Πόσο καλά δομημένο και εξελιγμένο ΔΤ έχουν.
 - d. Πόσες διαφημίζονται μέσω του ταξιδιωτικού ιστότοπου trip advisor και booking.
 - e. Πόσες διαφημίζονται μέσω των social media.
 - f. Πόσες είναι εντοπίσιμες με στίγμα στο χάρτη για εύκολη πρόσβαση στον επισκέπτη – τουρίστα.
- Να δημιουργήσουμε ΔΤ για την παρουσίαση και προβολή των επιλεγμένων Ιαματικών Πηγών.
- Να ερευνήσουμε την παγκόσμια βιβλιογραφία για τις Ιαματικές Πηγές με στόχο να κατανοήσουμε την αξία του Ελληνικού Ιαματικού «προϊόντος».
- Να δημιουργήσουμε τη βιβλιογραφία των Ιαματικών Πηγών της Ελλάδος με σκοπό τη διάδοση των βιβλίων, τη μετάφρασή τους και την εισαγωγή τους σε παγκόσμιες ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες.
- Μέσω της έρευνας και με ερωτηματολόγια, θα εξετάσουμε τα βήματα που πρέπει

να γίνουν για να ξεκινήσει η ηλεκτρονική διαφήμιση και προώθηση των Ιαματικών Πηγών της Ελλάδας καθώς επίσης και την σημασία ενός δικτυακού τόπου σ' ένα μείζων θέμα που είναι αυτό του θεραπευτικού τουρισμού.

1.3 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ

Το ερευνητικό μας ερώτημα επικεντρώνει στο κατά πόσο είναι ουσιαστική και χρήσιμη η ύπαρξη ενός ΔΤ που θα παρουσιάζει και θα διαφημίζει όλες τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές.

Απόρροια του παραπάνω ερευνητικού ερωτήματος είναι και η γένεση αλυσιδωτών ερωτημάτων που προκύπτουν από την ανάγκη διερεύνησης των αιτιών της έλλειψης ενός πανελλήνιου δικτυακού τόπου, της μη ύπαρξης εκσυγχρονισμού στην πλειοψηφία των ενεργών Ιαματικών Πηγών καθώς και τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν για την αξιοποίηση και την προβολή τους.

1.4 ΕΡΕΥΝΑ - ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

1.4.1 Δείγμα

Ιδιαίτερα σημαντικά στοιχεία για την έρευνα και την δημιουργία ΔΤ των Ιαματικών Πηγών, συλλέχθηκαν μέσω των ερωτηματολογίων. Το στατιστικό δείγμα αφορά 370 ανθρώπους στο σύνολό τους. Από αυτούς οι 242 είναι γυναίκες και οι 128 είναι άντρες και οι 283 έχουν επισκεφτεί Ιαματικά Λουτρά ενώ οι υπόλοιποι 87 δεν έχουν επισκεφτεί ποτέ.

1.4.2 Δειγματοληψία

Δειγματοληψία στη στατιστική όπως αναφέρει ο (Spiegel M, 1975), είναι η τεχνική της επιλογής ενός μέρους του πληθυσμού (το οποίο ονομάζεται δείγμα). Με την ορολογία πληθυσμός εννοούμε ένα πλήθος παρατηρήσεων ή μετρήσεων ο οποίος μπορεί να αποτελεί ένα πεπερασμένο ή άπειρο πλήθος στοιχείων (ονομάζεται μέγεθος του

πληθυσμού και συμβολίζεται με N . Το πλήθος των στοιχείων ενός δείγματος ονομάζεται μέγεθος του δείγματος και συμβολίζεται με n . Όταν έχουμε ένα πληθυσμό μπορούμε να κάνουμε την δειγματοληψία είτε επανατοποθετώντας το στοιχείο πάλι πίσω στον πληθυσμό είτε χωρίς επανατοποθέτηση. Η πρώτη περίπτωση ονομάζεται δειγματοληψία με επανατοποθέτηση ενώ η δεύτερη περίπτωση ονομάζεται δειγματοληψία χωρίς επανατοποθέτηση. Στην δειγματοληψία χωρίς επανατοποθέτηση το κάθε στοιχείο του πληθυσμού μπορεί να επιλεγεί το πολύ μόνο μια φορά. Όταν η επιλογή του στοιχείου, μέσα από τον πληθυσμό, γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να επιλέγεται με την ίδια πιθανότητα οποιοδήποτε στοιχείο του πληθυσμού, τότε το δείγμα αυτό ονομάζεται τυχαίο δείγμα. Ο παραπάνω ορισμός της τυχαίας δειγματοληψίας θεωρήθηκε ο καταλληλότερος για να αποδώσει βασικές έννοιες της στατιστικής έρευνας. Η δειγματοληψία στην παρούσα έρευνα είναι τυχαία και έγινε μέσω ερωτηματολογίων σε έντυπη μορφή αλλά και χρησιμοποιώντας το εργαλείο της Google Forms.

1.4.3 Στατιστική Ανάλυση

Το ερωτηματολόγιο στη συγκεκριμένη έρευνα είναι σύνθετο εξαιτίας της πολυμορφικότητας του θέματος. Αποτελείται από πέντε ενότητες. Η πρώτη και τελευταία ενότητα αφορούν γενικές ερωτήσεις. Η δεύτερη ενότητα κατηγοριοποιεί το δείγμα σε αυτούς που έχουν επισκεφτεί Ιαματικές Πηγές και σε αυτούς που δεν έχουν επισκεφτεί. Η τρίτη ενότητα περικλείει τις απαντήσεις όσων έχουν επισκεφτεί Ιαματικά Λουτρά ενώ η τέταρτη ενότητα τις απαντήσεις όσων δεν έχουν επισκεφτεί Ιαματικά Λουτρά. Τα αποτελέσματα της έρευνας και η στατιστική περιγραφική ανάλυση παρατίθενται στο κεφάλαιο 3.

1.5 ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Η δημιουργία ενός Δικτυακού Τόπου είναι μια πολύπλοκη διαδικασία που αποτελείται από πολλά βήματα. Στην συγκεκριμένη εργασία θα παρουσιάσουμε έναν πιλοτικό Δικτυακό Τόπο στην προσπάθεια ανάδειξης της ιδέας. Αρχικά δημιουργήσαμε ένα οικονομοτεχνικό πλάνο (business plan) για να εξετάσουμε και να τοποθετήσουμε τη δημιουργία ΔΤ σε ρεαλιστικό επίπεδο. Στη συνέχεια συλλέξαμε τις πληροφορίες για όλες τις Ιαματικές Πηγές (συλλογή data), μια χρονοβόρος και απαραίτητη διαδικασία για να μπορέσουμε να διαλέξουμε τις δέκα Πηγές για τον ΔΤ. Για την σχεδίαση, έγινε αξιολόγηση των κριτηρίων δόμησης του Δικτυακού Τόπου.

1.6 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Η δημιουργία βιβλιογραφίας για τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές αποτελεί μια καινοτόμο ιδέα αν κανείς αναλογιστεί πως η Ελλάδα πιθανόν να συγκεντρώνει τις περισσότερες σε αριθμό Ιαματικές Πηγές από κάθε άλλη χώρα παγκοσμίως. Πέραν όμως του αριθμού, η ιστορία των Ιαματικών Πηγών έχει τις ρίζες της στην αρχαία Ελλάδα. Οι Έλληνες πρώτοι άρχισαν τη λουτρική διαδικασία που αποτέλεσε τη βάση για τις σύγχρονες διαδικασίες spa. Κατά τη διάρκεια του 11ου π.Χ. αιώνα εμφανίστηκαν τα πρώτα Ασκληπιεία που ήταν ιερά αφιερωμένα στον Ασκληπιό ενώ εκτός από αναφορές, το πρώτο βιβλίο φαίνεται να έχει εκδοθεί το 1835.

Ο σκοπός της δημιουργίας βιβλιογραφίας των Ιαματικών Πηγών είναι να μπορεί κάποιος να ενημερωθεί και να ανατρέξει σε ό,τι υπάρχει καταγεγραμμένο από το παρελθόν. Να αντλήσει και να συγκεντρώσει τις κατά το μέγιστο δυνατό πληροφορίες και γνώσεις σχετικά με τις Ιαματικές Πηγές και Λουτροπόλεις, αλλά και για το θερμαλισμό γενικότερα. Η διαχρονική καταγραφή της σχετικής βιβλιογραφίας αναδεικνύει την εξέλιξη των γνώσεων και πληροφοριών επί του αντικειμένου και φωτίζει την κατά περιόδους διαφορετική οπτική γωνία προσέγγισης των συγγραφέων.

Ο στόχος είναι η έρευνα και η καταγραφή της βιβλιογραφίας που έγινε, να αποτελέσει βασική κατηγορία του ΔΤ και στην πορεία του χρόνου να μπορέσει πιθανόν να ψηφιοποιηθεί. Ακόμη, πολλά από τα βιβλία να μπορέσουν να μεταφραστούν και σε άλλες γλώσσες και πιθανώς να διαφημιστούν και σε άλλους Δικτυακούς Τόπους ανά τον κόσμο. Τέλος, μπορεί να είναι χρήσιμη για επιμορφωτικούς λόγους αλλά και να αποτελέσει σημαντικό υλικό για επιστήμονες, συγγραφείς και φοιτητές.

Στην παρούσα εργασία, η βιβλιογραφία καταγράφεται απλά και σε έντυπη μορφή. Ο τρόπος δόμησης είναι η κατηγοριοποίηση των καταγεγραμμένων βιβλίων ανά εικοσαετία και με το σύστημα του Πανεπιστημίου του Harvard. Στην πορεία και αν η βιβλιογραφία ψηφιοποιηθεί, θα προστεθούν «φίλτρα» στον ΔΤ, έτσι ώστε ο επισκέπτης να μπορεί να κάνει αναζήτηση με ποικίλους τρόπους (ανά έτος, ανά συγγραφέα, ανά τίτλο βιβλίου).

1.7 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρούσα έρευνα όπως προαναφέρθηκε αφορά στη δημιουργία Δικτυακού Τόπου των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών. Οι Ιαματικές Πηγές που εντοπίστηκαν μετά από αναζήτηση που έγινε στο Google, την ιστοσελίδα του Συνδέσμου Δήμων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας (Σ.Δ.Ι.Π.Ε), βιβλία και εγκυκλοπαίδειες ανέρχονται στις 755. Βέβαια, έπειτα από έρευνα και ανάγνωση παλαιών βιβλίων διαπιστώνει κανείς πως υπάρχουν αχαρτογράφητες Ιαματικές Πηγές και έτσι στο σύνολό τους μπορεί και να ξεπερνούν τις 1200. Αυτές που είναι επίσημα αναγνωρισμένες σήμερα είναι 48. Από αυτές τις 48 μόνο οι 10 διαθέτουν Δικτυακό Τόπο και διαφημίζονται ηλεκτρονικά από ταξιδιωτικούς ιστότοπους (tripadvisor, booking) και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (facebook, twitter).

1.8 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση έχει ως στόχο τον εντοπισμό πηγών που είναι σχετικές με το θέμα της έρευνας. Στην εργασία χρησιμοποιήθηκαν κατά κύριο λόγο πηγές από το Διαδίκτυο και λιγότερο έντυπη βιβλιογραφία, η οποία δεν είναι αρκετή και συγκεντρωμένη

για να καλύψει επαρκώς το θέμα της έρευνας. Αλλά και η ίδια η φύση του θέματος απαιτούσε πηγές από το Διαδίκτυο, αφού αφορά τη δημιουργία Δικτυακού Τόπου (ΔΤ) για τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές. Πολύτιμο μέρος της έρευνας αποδείχθηκε η διδακτορική διατριβή της Patricia J Erfurt η οποία ασχολήθηκε με την αξιολόγηση του ρόλου των φυσικών θερμών και ορυκτών πηγών στην υγεία, την ευεξία και τον ψυχαγωγικό τουρισμό σε παγκόσμιο επίπεδο και αξίζει κάποιος να διαβάσει το βιβλίο της. Εξίσου σημαντικό ρόλο, κατέχει και η έρευνα της Ομάδας Περιβάλλοντος του Ινστιτούτου Αστικής και Αγροτικής Κοινωνιολογίας του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΙΑΑΚ/ΕΚΚΕ) σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Δήμων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας (Σ.Δ.Ι.Π.Ε) για τη δημιουργία της βιβλιογραφίας των Ιαματικών Πηγών.

1.9 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά την διάρκεια της έρευνας είναι πολλαπλά. Μπορεί κάποιος να συμπεράνει πόσα βήματα ακόμη είναι απαραίτητα να γίνουν για τον εκσυγχρονισμό των Ιαματικών Πηγών αλλά και τον συσχετισμό τους με το εργαλείο του ίντερνετ. Αρχικά, δεν υπάρχει καμία ηλεκτρονική σελίδα ή βιβλίο που να συγκεντρώνει το πλήθος των Ιαματικών Πηγών. Απαιτείται έρευνα από την αρχή, πράγμα που είναι αρκετά χρονοβόρο. Έπειτα, υπάρχουν ΔΤ που απλώς έχουν κατοχυρώσει ένα σχετικό όνομα τομέα (π.χ. “iamatikespiges.gr”) και είναι απενεργοποιημένοι. Ένα από τα κυριότερα προβλήματα είναι πως δεν υπάρχει αντίστοιχος ΔΤ με αυτόν που σχεδιάζουμε που να μπορεί να πληροφορήσει τον χρήστη για πολλά θέματα πέραν των αναγνωρισμένων Ιαματικών Πηγών και να μας βοηθήσει στην έρευνα. Παράλληλα, το επιχειρηματικό πλάνο, η δημιουργία του ΔΤ και τα κριτήρια δόμησής του υπήρξαν επίπονες διαδικασίες λόγω του μεγάλου όγκου πληροφοριών αλλά και της έλλειψης αντίστοιχου «μοντέλου» ΔΤ στην χώρα μας. Τέλος, όλες οι παραπάνω δυσκολίες δεν στάθηκαν εμπόδιο στην ολοκλήρωση της παρούσας έρευνας και ξεπεράστηκαν επιτυχώς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΙΑΜΑΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Το κεφάλαιο αυτό διερευνά το ιστορικό και πολιτισμικό υπόβαθρο του φυσικού θερμού και Ιαματικού τουρισμού ανά τον κόσμο. Το υλικό που συζητείται σε αυτό το κεφάλαιο διερευνά την παγκόσμια προέλευση των Ιαματικών Λουτρών, κάποια από τα οποία χρονολογούνται από τους πρώτους πολιτισμούς (LaMoreaux, 2005). Αρκετά από τα στοιχεία σε αυτό το κεφάλαιο, έχουν αντληθεί από την διδακτορική διατριβή της Patricia J Erfurt η οποία ασχολήθηκε με την αξιολόγηση του ρόλου των φυσικών θερμών και ορυκτών πηγών στην υγεία, την ευεξία και τον ψυχαγωγικό τουρισμό σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τα αρχαία ιαματικά θέρετρα και τα ιαματικά λουτρά συχνά συνδέονται με τους γεωθερμικούς πόρους με τη μορφή φυσικών θερμών και μεταλλικών πηγών και βασίζονται συνήθως στην πεποίθηση για θεϊκές θεραπευτικές δυνάμεις (Arvigo & Epstein, 2003, Bischoff, 2001, Bullard, 2004, Frazier, 2000, Havins, 1976). Οι πρώτες ανθρώπινες αλληλεπιδράσεις με τις φυσικές καυτές και τις μεταλλικές πηγές δεν μπορούν να τεκμηριωθούν αξιόπιστα λόγω της έλλειψης γραπτών αρχείων και του γεγονότος ότι οποιαδήποτε γνώση σχετικά με τη χρήση τους από τους προϊστορικούς χρόνους μεταδόθηκε από γενιά σε γενιά με την προφορική παράδοση. Πολλά αρχαία έθιμα και παραδόσεις που σχετίζονται με τη χρήση φυσικών θερμών και μεταλλικών πηγών είναι δυνατά μέσω της μυθολογίας και των μύθων για συγκεκριμένους τόπους που καταγράφονται στη συνέχεια. Το μέγιστο χρονικό πλαίσιο ύπαρξης των Ιαματικών Πηγών που μπορεί να τεκμηριωθεί και να υποστηριχθεί από αξιόπιστα αρχεία, φαίνεται να φτάνει περίπου στο 3000 π.Χ. αν και η τεκμηρίωση αυτού του γεγονότος αποδείχθηκε δύσκολη σε ορισμένες τοποθεσίες λόγω συγκρουόμενων συστημάτων χρονολόγησης και αναξιόπιστων

πηγών κειμένου. Η αξιολόγηση των υπαρχόντων αρχείων δείχνει ωστόσο ότι η χρήση φυσικών θερμών πηγών έχει παγκόσμιες ρίζες και ισχύει για μεγάλο χρονικό διάστημα ανά τους αιώνες.

2.2 Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, ένας από τους κύριους στόχους αυτής της εργασίας είναι να διερευνήσει το ιστορικό υπόβαθρο της παγκόσμιας χρήσης φυσικών θερμών και μεταλλικών πηγών, για να αξιολογήσει το ρόλο τους στον τουρισμό και να αναφερθεί η χρήση τους στον παλαιό και τον σημερινό τουρισμό υγείας, ευεξίας και αναψυχής.

Στην Ευρώπη, πριν από τους Ρωμαίους, άλλοι αρχαίοι πολιτισμοί χρησιμοποίησαν φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές για την υγεία, την ευεξία και την αναψυχή καθώς και για λόγους υγιεινής. Οι Έλληνες και οι λαοί της Ανατολίας (τώρα Τουρκία) χρησιμοποίησαν τους γεωθερμικούς πόρους τους όπως και οι λαοί της Ιορδανίας, του Ισραήλ και του Ιράκ. Σύμφωνα με τον Jaffé et al (1999), μια σειρά συγγραφέων όπως ο Στράβων, ο Πλίνιος ο γέροντας, ο Ιωσήφ Φλάβιος, ο Ωριγένης, ο Πτολεμαίος, ο Ιερός, ο Επιφάνιος, ο Ευσέβιος και ο Αντώνιος της Πλακεντίας συζήτησαν λεπτομερώς τις θερμές πηγές της Ιορδανίας για τις θεραπευτικές τους δυνάμεις και τη φήμη τους για την επιτυχή αντιμετώπιση διαφόρων ασθενειών από τον 1ο αιώνα π.Χ. έως τον 6ο αιώνα μ.Χ. (Erfurt-Cooper & Cooper, 2009). Ωστόσο, η προώθηση της ευρωπαϊκής κουλτούρας της θερμικής κολύμβησης και η χρήση φυσικών θερμών και μεταλλικών πηγών συχνά αποδίδεται στους Ρωμαίους. Σε ολόκληρη την πρώην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία τα ερείπια συγκροτημάτων θερμικών λουτρών δείχνουν τον μεγάλο αριθμό αυτών των εγκαταστάσεων και αποδεικνύουν την κυριαρχία της ρωμαϊκής παράδοσης στην κολύμβηση. Στην πραγματικότητα, η επιθυμία των Ρωμαίων για φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές ήταν τόσο μεγάλη που οι πλούσιοι άνθρωποι

είχαν αυθεντικό νερό στις ιδιωτικές κατοικίες τους, που προέρχονταν από τις θερμές πηγές (Talmadge, 2006). Αυτό έγινε επίσης στην Κίνα και την Ιαπωνία, όπου η ζήτηση για θερμά νερά πηγών, πλούσια σε ορυκτά, συνδέεται με τις θεραπευτικές δυνάμεις των ιαματικών πηγών (Talmadge, 2006). Ωστόσο, οι Ρωμαίοι καθώς και οι Ιάπωνες διατηρούσαν αρχικά τις θερμές τους εγκαταστάσεις κολύμβησης κυρίως για μέλη των στρατευμάτων τους για να αποκαταστήσουν ή ακόμα και να θεραπεύσουν τραυματισμούς που υπέστησαν κατά τη διάρκεια των μάχης και μόνο αργότερα χρησιμοποιήθηκαν για αναψυχή και θεραπευτικές αγωγές από τον άμαχο πληθυσμό (Erfurt- Cooper & Cooper, 2009).

Εικόνα 2.1 The extent of the Roman Empire (Source: <http://www.biblestudy.org/maps/roman-empire.html> , 2017).

Η βιβλιογραφία όμως δείχνει ότι οι Ρωμαίοι δεν ήταν οι πρώτοι που ανέπτυξαν φυσικές ιαματικές πηγές για την υγεία, ευεξία και αναψυχή στην Ευρώπη, όπως συνήθως υποστηρίζεται. Οι Ρωμαίοι έλαβαν τις γνώσεις τους από τους Ετρούσκους (Melillo, 1995) και από τους Έλληνες, με την θερμική κολύμβηση σταδιακά να καθιερώνεται στη Ρωμαϊκή

Αυτοκρατορία από τον 2ο αιώνα π.Χ. Οι Cataldi και Burgassi (1999) σκιαγραφούν την άνοδο και μείωση της θερμικής κολύμβησης και τη χρήση άλλων γεωθερμικών πόρων στην περιοχή της Μεσογείου, γεγονός που υποδηλώνει ότι οι Ετρούσκοι χρησιμοποιούν υδροθερμικά προϊόντα και ασκούν θερμική κολύμβηση πολύ πριν οι Ρωμαίοι επεκτείνουν τον έλεγχό τους σε όλη την Ιταλία καθώς και σε γειτονικές χώρες της Μεσογείου. Στη συνέχεια αναπτύχθηκε συστηματικά από τους Ρωμαίους η θερμική λουτροθεραπεία, (Erfurt-Cooper & Cooper, 2009).

Πολλές από τις ιστορικές ρωμαϊκές «πόλεις των λουτρών» εξακολουθούν να υπάρχουν, χρησιμοποιώντας τις ίδιες φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές, που εξακολουθούν να ρέουν σχεδόν 2000 χρόνια αργότερα. Τα παραδείγματα αυτών των ιστορικών πόλεων λουτρών περιλαμβάνουν το Bath (Ηνωμένο Βασίλειο), το Trier, το Aachen και το Baden Baden (Γερμανία), το Aix les Bains και το Rennes les Bains (Γαλλία), το Teplice και το Karlovy Vary Romagna (Ιταλία), Κουσσάντη (Βουλγαρία), Βουδαπέστη (Ουγγαρία), Αρχένα (Ισπανία) και Τσάβες (Πορτογαλία).

2.2.1 Η Ιταλία μετά τους Ρωμαίους

Ως χώρα με μία από τις μεγαλύτερες ιστορίες στη χρήση φυσικών θερμών και μεταλλικών πηγών που χρονολογούνται από τους Ετρούσκους (Monti, 2003) και τους Ρωμαίους, η Ιταλία έχει επίσης πολλές μεταγενέστερες εξελίξεις στους προορισμούς για την υγεία, την ευεξία και την αναψυχή. Αξιοσημείωτες ιστορικές πόλεις spa είναι το Montecatini και το Salsomaggiore με τα ιαματικά λουτρά του Montecatini γνωστά από τον 14ο αιώνα. Το έτος 1417 μ.Χ., ο ιδρυτής της λουτροθεραπείας στην Ιταλία, Ugolino de Montecatini (1348-1425), συνέστησε τις θερμές πηγές του Montecatini για ιατρικούς σκοπούς (Altman, 2000). Από το 1773 τα ιαματικά νερά του Montecatini ήταν γνωστά για τα θεραπευτικά τους αποτελέσματα, αλλά δεν πέτυχαν διεθνή αναγνώριση μέχρι τα τελευταία χρόνια του 19ου αιώνα. Πρόσφατες μελέτες επιβεβαίωσαν τις θεραπευτικές ιδιότητες αυτών των υδάτων (Montecatini, 2017). Η πόλη spa Abano στη βορειοανατολική Ιταλία είναι ένας από τους πιο γνωστούς προορισμούς για ιαματικά λουτρά της Ιταλίας με βάση τις τοπικές φυσικές

ιαματικές πηγές. Τα ίχνη της ιστορίας δείχνουν ότι οι θερμές πηγές της περιοχής χρησιμοποιήθηκαν ήδη γύρω στο 9ο αιώνα π.Χ., όταν θεωρούνταν θρησκευτικές και πολιτιστικές.

2.2.2 Ελλάδα

Η Ελληνική προέλευση της θερμικής κολύμβησης τεκμηριώνεται από αρκετούς συγγραφείς, όπως οι Altman (2000), Κατσαμπάς και Αντωνίου (1996) και Melillo (1995). Η ελληνική μυθολογία είναι πλούσια σε θρύλους όπου φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές συνδέονται με ελληνικές θεότητες όπως η Άρτεμις Θέρμια (Διάνα), που ήταν προστάτης όλων των πηγών, μαζί με τις Νύμφες (Ναϊάδες), οι οποίες ήταν υπεύθυνες για τα ιαματικά λουτρά. Ο Απόλλων ήταν επίσης γνωστός ως Θέρμιος Απόλλωνας και σύμφωνα με το μύθο χρησιμοποίησε φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές για θεραπευτικές ιδιότητές τους για να θεραπεύσει τους άρρωστους (Κατσαμπάς & Αντωνίου, 1996). Ο Altman (2000) επισημαίνει ότι οι πρώτοι Έλληνες όπως ο Όμηρος, ο Ιπποκράτης (460-377 π.Χ.) και ο Ασκληπιός (Aesculapius) τονίζουν τη σημασία της κατανάλωσης μεταλλικού νερού και κολύμβησης σε θερμές πηγές για υγεία και ευεξία. Οι πηγές νερού στην Ελλάδα ήταν συνήθως συνδεδεμένες με τα θρησκευτικά θεμέλια της γης και οι ναοί αφιερωμένοι στον Ασκληπιό προσέφεραν επίσης ιαματικά λουτρά (Melillo, 1995). Τα ποιήματα της Ομηρικής περιόδου (7ος αιώνας π.Χ.) περιγράφουν διάφορους τύπους λουτρών σε διαφορετικές θερμοκρασίες και παρέχουν στοιχεία για τη χρήση τους στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό (Κατσαμπάς & Αντωνίου, 1996). Κατά την προ-Ιπποκρατική περίοδο (5ος-6ος αιώνας π.Χ.) ασκείται ιατρική στην Ασκληπιά, τους ναούς του Ασκουλαπιού, θεού της ιατρικής. Η επεξεργασία πραγματοποιήθηκε από τους ιερείς που ήταν υπεύθυνοι για τους ναούς, οι οποίοι είχαν σκοπό να κατασκευαστούν κοντά σε θερμές και μεταλλικές πηγές (Κατσαμπάς & Αντωνίου, 1996). Οι κλασσικοί συγγραφείς όπως ο Πλάτων (427-347 π.Χ.), ο Αριστοτέλης (384-322 π.Χ.) και ο Πλίνιος ο γέροντας (23-79 μ.Χ) σχολίασαν επίσης την ευεργετική χρήση του γεωθερμικού νερού (Cataldi et al, 1999). Κατά τη διάρκεια του 5ου αι. Π.Χ., στο ελληνικό νησί της Κω, ο Ιπποκράτης (από την Κω) διέθετε ασθενείς από την περιοχή της Μεσογείου με θερμική λουτροθεραπεία στο διάσημο Κέντρο Ασκληπιών (Cataldi et al, 1999, Monti, 2003). Ο Ιπποκράτης έγραψε επίσης μια

εγκυκλοπαίδεια σε όλες τις πτυχές της ιατρικής, συμπεριλαμβανομένης της ταξινόμησης των φυσικών θερμών και μεταλλικών πηγών και των διακριτικών ιδιοτήτων τους (Φυτίκας, Λεωνιδόπουλου & Καταλή, 1999, Κατσαμπάς & Αντωνίου, 1996). Σύμφωνα με τον Πλούταρχο επισκέφθηκαν και υγιεινά κέντρα υγείας και ιαματικά λουτρά. Ένας από αυτούς τους προορισμούς ήταν η Edipsus (Edypsos), όπου προσφέρθηκαν αποδοτικές εγκαταστάσεις σπα. Ταυτόχρονα, ο Αιδηψός ήταν ένα δημοφιλές κέντρο ψυχαγωγικών διακοπών (Κατσαμπάς & Αντωνίου, 1996) και εξακολουθεί να είναι μέχρι σήμερα.

2.2.3 Τουρκία

Η περιοχή που σήμερα είναι γνωστή ως Τουρκία έχει μια μακρά παράδοση χρήσης της θερμής πηγής για την υγεία, την ευεξία και την αναψυχή, που χρονολογείται από την Χεττιτική Αυτοκρατορία (1680 και 1193 π.Χ.). Η περιοχή της Ανατολίας, για παράδειγμα, έχει πάνω από 700 φυσικές ζεστές και ορुकτές πηγές μόνο και για μεγάλο χρονικό διάστημα έχει χρησιμοποιήσει αυτούς τους προορισμούς για αναψυχή και για να προσφέρει θεραπευτικές αγωγές. Συνεπώς, η θερμική κολύμβηση είναι μια αρχαία και σημαντική τουρκική παράδοση και σήμερα οι περισσότερες πόλεις και κωμοπόλεις στην Τουρκία διαθέτουν πολλά ιαματικά λουτρά, που θερμαίνονται είτε με φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές είτε με τεχνητά μέσα (Özgüler & Kasap, 1999). Στα τέλη του 2ου αιώνα π.Χ. οι βασιλιάδες της Περγάμου ανέπτυξαν τις φυσικές θερμές πηγές της Ιεράπολης (UNESCO, 2017), οι οποίες προσέλκυσαν τους ανθρώπους να κολυμπήσουν στις πηγές με πλούσια σε ορυκτά πηγές για να θεραπεύσουν τις ασθένειες τους και να συμβουλευτούν τους ιερείς της περιοχής για πνευματική ευεξία. Η Ιεράπολη είναι πλέον πιο γνωστή ως Pamukkale και εξακολουθεί να χρησιμεύει ως κέντρο θεραπείας για την υγεία και την

ευεξία που βασίζεται σε φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές (Özgüler & Kasap, 1999).

Εικόνα 2.2 Ερείπια του ρωμαϊκού λουτρού στην Ιεράπολη (Source : <http://www.mygola.com/hierapolis-p11350>, 2017).

2.3 Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΣΙΑΤΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Σε όλη την ασιατική περιοχή, οι παραδόσεις της ζεστής κολύμβησης άνοιξαν γύρω από τους φυσικούς γεωθερμικούς πόρους. Οι πολιτισμοί της κοιλάδας των Ινδών και ο κινεζικός λαός χρησιμοποίησαν τις άφθονες πηγές φυσικού ζεστού νερού στα εδάφη τους τουλάχιστον από το 3000 π.Χ., γεγονός που καθιστά την εκμετάλλευσή τους φυσικό πόρο

ίσως το πιο πρώιμο στην καταγεγραμμένη ιστορία. Ομοίως, οι άφθονες ηφαιστειακές ιαματικές πηγές της Ιαπωνίας υποδηλώνουν μια τοπική κουλτούρα κολύμβησης που αναπτύχθηκε πολύ νωρίς στον οικισμό.

2.3.1 Πακιστάν

Σύμφωνα με στοιχεία που αποκαλύφθηκαν από ανασκαφές, η κοιλάδα του Ινδού στο Πακιστάν θεωρείται ως μία από τις κοιτίδες του αρχαίου πολιτισμού. Τα κτήρια στις πόλεις αυτές συχνά περιλάμβαναν μπάνια, αποχωρητήρια, αποχετεύσεις, πηγάδια γλυκού νερού και δεξαμενές αποθήκευσης, υποδεικνύοντας ότι πρέπει να υπάρχουν επαρκείς πόροι ύδατος. Στο Mohenjo Daro, οι αρχαιολόγοι αποκάλυψαν επίσης ότι πιστεύουν ότι είναι τα ερείπια ενός μεγάλου δημόσιου λουτρού ή πιθανώς μια δεξαμενή αποθήκευσης νερού (Danino, 1999). Με την πάροδο του χρόνου, οι σεισμοί που είναι κοινές στην κοιλάδα του Ινδού και άλλες φυσικές καταστροφές μπορεί να έχουν αλλάξει ή να περιορίσουν την πρόσβαση σε αυτές τις πηγές νερού και έτσι να συμβάλλουν στην εγκατάλειψή τους (Erfurt-Cooper & Cooper, 2009). Λόγω της πολιτικής αστάθειας, ο σημερινός τουριστικός καλοκαιρινός τουρισμός δεν αποτελεί επί του παρόντος προτεραιότητα στη χώρα αυτή.

2.3.2 Κίνα (Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας) και Ταϊβάν (Δημοκρατία της Κίνας)

Οι φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές διανέμονται ευρέως σε ολόκληρη την Κίνα, συμπεριλαμβανομένων των παράκτιων νησιών όπως το Χαϊνάν και την Ταϊβάν και εκτιμώνται ιδιαίτερα από τον τοπικό πληθυσμό καθώς και από επισκέπτες, συμπεριλαμβανομένων διεθνών τουριστών. Σύμφωνα με τους Schafer (1956) και Clark (1999), οι Κινέζοι παρέχουν γραπτά αρχεία που αποδεικνύουν ότι για αρκετές χιλιάδες χρόνια η Κίνα βρίσκεται στο προσκήνιο στη χρήση φυσικών θερμών και μεταλλικών πηγών. Η κουλτούρα της θερμικής κολύμβησης θεωρείται ότι έχει βρει το δρόμο της από την Κίνα μέσω της Κορέας προς την Ιαπωνία, όπου η ιστορία της καταγράφηκε μόνο αφού οι Κινέζοι και οι Κορεάτες είχαν μεταναστευτικούς δεσμούς με την Ιαπωνία (Clark, 1999). Ένας από τους παλαιότερους αναπτυγμένους προορισμούς θερμής πηγής στην Κίνα είναι

οι θερμές πηγές Huaqing, οι οποίες χρονολογούνται από τη Δυτική δυναστεία Zhou (1050-771 π.Χ.).

2.3.3 Ταϊβάν (Δημοκρατία της Κίνας)

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, το νησί της Ταϊβάν έχει σήμερα 128 φυσικές περιοχές θερμών πηγών με την υψηλότερη συγκέντρωση που βρέθηκε στον ηφαιστειακό βορρά (Ταϊβάν, 2017). Οι θερμές πηγές αναφέρθηκαν για πρώτη φορά σε ένα χειρόγραφο, το Beihai Jiyου από το 1697 μ.Χ., αλλά η ανάπτυξη στην περιοχή Beitou δεν ξεκίνησε μέχρι να ανακαλυφθούν οι θερμές πηγές το 1893-94. Οι θερμές πηγές της Ταϊβάν προέρχονται από τη θερμότητα που εξακολουθεί να εκπέμπει από τα αδρανή ηφαίστεια, καθώς το νησί βρίσκεται κατά μήκος των τεκτονικών ορίων γνωστών ως δαχτυλίδι της φωτιάς.

2.3.4 Ιαπωνία

Οι προορισμοί θερμών πηγών στην Ιαπωνία περιλαμβάνουν πολλές περιοχές που χρονολογούνται από αρκετούς αιώνες ή ακόμα και χιλιετίες. Η κουλτούρα της θερμής πηγής ή της κολύμβησης onsen διατηρείται από την πλειοψηφία του πληθυσμού σε όλες τις περιοχές της Ιαπωνίας που είναι πλούσιες σε αυτούς τους γεωθερμικούς πόρους (Clark, 1999). Το έθιμο της κολύμβησης σε θερμές Ιαματικές Πηγές έχει μια ιδιαίτερη θέση στον ιαπωνικό πολιτισμό.

2.4 ΙΣΤΟΡΙΚΑ SPA: ΒΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Οι υφιστάμενες ευρωπαϊκές πόλεις λουτρών που βασίζονται σε φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές έχουν βιώσει αιώνες χρήσης, μερικές φορές σποραδικές, άλλες φορές βαριές. Η πρώτη πτώση στη χρήση θερμών πηγών στην Ευρώπη ήρθε με την πτώση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας όταν πολλοί προορισμοί θερμών πηγών έπεσαν σε κακή κατάσταση. Αυτή η μείωση της θερμικής κολύμβησης διήρκεσε σχεδόν χίλια χρόνια σε ορισμένες περιοχές της Ευρώπης. Σε μεγάλο βαθμό ενθαρρύνεται και συντηρείται από τη στάση της χριστιανικής εκκλησίας προς τις θερμές εγκαταστάσεις των πηγών ως κέντρα χαλαρής ηθικής και αναπαραγωγικού χώρου για αφρικανικές παθήσεις (Altman, 2000). Οι

θεραπείες που έγιναν με θερμότητα (λουτροθεραπεία) έχουν συνταγογραφηθεί από τους γιατρούς για τα θεραπευτικά τους οφέλη, προκαλώντας την ανάπτυξη ενός νέου τύπου επιστήμης που έχει διδαχθεί για αιώνες στα περισσότερα ιατρικά σχολεία της Ευρώπης (Leavy & Bergel, 2003) .

2.4.1 Γερμανία, Αυστρία και Ελβετία

Η καταγεγραμμένη ιστορία των ιαματικών θέρετρων και των ιαματικών λουτρών που λειτουργούν με θερμό νερό στη Γερμανία, την Αυστρία και την Ελβετία καλύπτει σχεδόν δύο χιλιάδες χρόνια. Το Aachen (πόλη των υδάτων) ήταν ένας από τους τόπους που επέλεξαν οι Ρωμαίοι για οικισμό και ονόμασαν την πόλη Aquae Granni, μετά τον Κέλτικο θεό του νερού και την θεραπεία του Grannus (Mielke, 2017a, b). Κατά τη διάρκεια του 15ου αιώνα οι ετήσιες επισκέψεις σε προορισμούς θερμών και μεταλλικών πηγών έγιναν δημοφιλείς ανάμεσα σε πλούσιους πολίτες σε ολόκληρη τη Γερμανία, όπου η μεγάλη παράδοση θερμικής κολύμβησης και η φήμη για οφέλη για την υγεία διατηρούνται σε ιστορικές πόλεις spa όπως Aachen, Baden Baden και Wiesbaden. πολλές άλλες πόλεις spa (Gröbchen, 1998) μέχρι σήμερα. Η Αυστρία και η Ελβετία έχουν πολλές φυσικές τοποθεσίες θερμών πηγών που έχουν χρησιμοποιηθεί ιστορικά για οφέλη για την υγεία και αναψυχή.

2.4.2 Το Βέλγιο και η Γαλλία

Η πόλη του Spa στο Βέλγιο παίρνει μια ξεχωριστή θέση στην πιο πρόσφατη ιστορία του spa. Τον 14ο αιώνα ανακαλύφθηκε μια φυσική θερμή πηγή με θεραπευτικές ιδιότητες, που συνδέει το όνομα Spa με εγκαταστάσεις θερμών πηγών παγκοσμίως (Altman, 2000). Κατά τη διάρκεια του 17ου αιώνα, η πόλη Spa αναπτύχθηκε περαιτέρω, βασιζόμενη στη φήμη της για θερμές πηγές με φαρμακευτικά οφέλη. Η δημοτικότητα της θερμότητας με τους τουρίστες υγείας, ευεξίας και αναψυχής αυξήθηκε σταδιακά στο Βέλγιο τους επόμενους αιώνες και έγινε προσβάσιμη σε μια μεγαλύτερη αγορά. Ορισμένα καλά αναγνωρισμένα παραδείγματα γαλλικών παραδοσιακών θέρετρων υγείας και ιαματικών λουτρών είναι το La Bourboule και το Vichy, που δημιουργήθηκαν αρχικά ανταποκρινόμενοι στην

αυξανόμενη ζήτηση θερμικών θεραπειών σε ένα κομψό περιβάλλον και προσφέροντας εξελιγμένη ψυχαγωγία και καταλύματα πέντε αστέρων. Η κατασκευή παλατιών, χαρτοπαικτικών λεσχών και οπερών κοντά στα ιαματικά λουτρά ήταν συνήθης στη Γαλλία στις αρχές του 20ου αιώνα. Το έτος 1913, ο Vichy, για παράδειγμα, είχε 108.963 επισκέπτες και μέχρι το 1921 η πόλη διέθεσε είκοσι έξι (26) ξενοδοχεία πρώτης κατηγορίας και σαράντα οκτώ (48) ξενοδοχεία δεύτερης κατηγορίας (Office National du Tourisme, 1921).

2.4.3 Αγγλία

Η πόλη του Bath στην νότια Αγγλία έχει μια μακρά παράδοση φυσικής χρήσης των θερμών πηγών και για αιώνες υπήρξε κέντρο θρησκείας, θεραπείας και προσκυνήματος (Bowman, 1998, Haley, Snaith & Miller, 2005). Αυτό βασίστηκε στην πεποίθηση των ντόπιων Βρετανών ότι το νερό αποδόθηκε στη θεότητα και περιελάμβανε όχι μόνο ποτάμια και ρέματα αλλά και φυσικές πηγές (Ottaway & Cyprien, 1987). Οι μειώσεις και αναβιώσεις εναλλάσσονται έως ότου οι ιαματικές πηγές ανακατασκευάστηκαν κατά τη διάρκεια του 18ου αιώνα και παρουσίασαν την πόλη του Bath σαν κύριο αξιοθέατο για τον τουρισμό υγείας, ευεξίας και αναψυχής.

2.4.4 Ισλανδία

Η Ισλανδία είναι μια χώρα πλούσια σε γεωθερμικούς πόρους και οι φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές χρησιμοποιούνται ευρέως από τις αρχές του 20ού αιώνα. Η αναφορά στην κολύμβηση σε φυσικές ιαματικές πηγές γίνεται συχνά στα ισλανδικά σαγκάκια, τα οποία γράφτηκαν στους 12^ο και 13^ο αιώνα (Fridleifsson, 1995, Kristmannsdóttir, 2010). Αν και δεν υπήρχαν αξιόπιστα αρχεία για την κοινή τους χρήση, θεωρείται ότι, όπου υπάρχουν φυσικές ιαματικές πηγές κοντά στους οικισμούς και σε αποδεκτές θερμοκρασίες, οι άνθρωποι θα τις χρησιμοποίησαν για πλύσιμο και λούσιμο (Erfurt-Cooper & Cooper, 2009). Την εποχή της μεταστροφής στον Χριστιανισμό το έτος 1000 μ.Χ. πολλοί άνθρωποι βαφτίστηκαν χρησιμοποιώντας τις φυσικές θερμές πηγές (Hjálmarsson, 1993), που υποστηρίζεται από τον Frazier (2000), ο οποίος δηλώνει ότι οι πρώτοι χριστιανοί προτιμούν θερμές πηγές για βάπτισμα με εμπύθιση.

2.5 Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

2.5.1 Ισπανία

Οι φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές με θεραπευτικές ιδιότητες έχουν χρησιμοποιηθεί στην Ισπανία ως θρησκευτικά κέντρα και τοποθεσίες για προσκυνήματα από την αρχαιότητα με διαφορετικούς πολιτισμούς συμπεριλαμβανομένων των Ρωμαίων και των Αράβων, αφήνοντας μια κληρονομιά θερμικών εξελίξεων (Ledo, 1996) Οι θερμές εγκαταστάσεις κατασκευάστηκαν από τους Μαυριτανούς καθώς και από τους Ρωμαίους, των οποίων η παρουσία ξεκίνησε κατά τον 2ο αιώνα π.Χ.

2.5.2 Πορτογαλία

Το θερμικό παρελθόν της Πορτογαλίας, όπως και πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες, συνδέεται στενά με τη ρωμαϊκή κουλτούρα κολύμβησης που δημιουργήθηκε κατά την κατοχή της περιοχής. Παρά το γεγονός ότι τα θεραπευτικά οφέλη των φυσικών θερμών και ιαματικών πηγών είναι γνωστά στην Πορτογαλία για μεγάλο χρονικό διάστημα, μόνο κατά τον 18ο αιώνα κάτω από τον βασιλιά João V., οι θεραπευτικές επιδράσεις των φυσικών θερμών και ανόργανων πηγών αναγνωρίστηκαν επισήμως (Caldas da Rainha, 2017).

2.5.3 Μεσογειακή Αφρική - Τυνησία, Αίγυπτος και Αλγερία

Η πλειοψηφία των χωρών που συνορεύουν με τη Μεσόγειο Θάλασσα ήταν υπό τον έλεγχο της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Αυτό περιλαμβάνει τη Βόρεια Αφρική καθώς και τις χώρες της Μέσης Ανατολής, όπου η κουλτούρα κολύμβησης των χαμάμ ήταν παρόμοια με εκείνη των ρωμαϊκών λουτρών ή των θερμών. Πριν από αυτό, η ελληνική φήμη για ιατρική τεχνολογία έφθασε και στις βορειοαφρικανικές χώρες και επηρέασε τους τρόπους επίτευξης της υγείας, της ευεξίας και της αναψυχής με τη χρήση φυσικών θερμών και

μεταλλικών πηγών με θεραπευτικές ιδιότητες (Termatalia, 2006).

2.5.4 Τυνησία

Στην Τυνησία, η ιστορία της φυσικής χρήσης θερμών και μεταλλικών πηγών έχει καταγραφεί για δύο χιλιάδες χρόνια. Τα ιαματικά νερά που τροφοδοτούν το θέρετρο Hammam Bourgida στο Ain Drahim προέρχονται από φυσικές ιαματικές πηγές και χρησιμοποιήθηκαν ήδη στα αραβικά λουτρά στην αρχαιότητα (Termatalia, 2006). Ο τομέας των θερμών πηγών σήμερα ιδιωτικοποιείται με πάνω από ογδόντα (80) θέσεις γεωθερμικής πηγής στην Τυνησία και προσελκύει περίπου 2,5 εκατομμύρια επισκέπτες ετησίως για θερμική επεξεργασία. Μόνο το Hammam Sidi Abdelkader λέγεται ότι λαμβάνει πάνω από ένα εκατομμύριο επισκέπτες κάθε χρόνο (Office du Thermalisme, 2017).

2.5.5 Αίγυπτος και Αλγερία

Ο θεραπευτικός τουρισμός ήταν ήδη γνωστός στην Αίγυπτο κατά την ελληνική εποχή, όταν ο Σωκράτης τον συνέστησε και οι φυσικές θερμές πηγές της Αιγύπτου να χρησιμοποιηθούν για την υγεία και την ευημερία. Το λουτρό Helwan, που βρίσκεται νότια του Καΐρου και ανατολικά του ποταμού Νείλου, τροφοδοτείται από μια θερμή πηγή θείου (31,6 ° C) και έχει χρησιμοποιηθεί για τη θεραπεία δερματικών διαταραχών από τον 7ο αιώνα (Lund & Freeston, 2001). Οι αρχαίες ρωμαϊκές πισίνες και τα σύγχρονα ιαματικά θέρετρα θερμών πηγών και οι ιαματικές πηγές βρίσκονται κοντά στο βορρά της Αιγύπτου, με οκτώ ιαματικές πηγές που χρησιμοποιούνται για τη θεραπεία ρευματισμών και δερματικών παθήσεων (Fekraoui & Kedaid, 2005). Ομοίως, στην Αλγερία η κύρια χρήση φυσικών θερμών και ανόργανων πηγών είναι η κολύμβηση και η λουτροθεραπεία.

2.6 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Τα θερμικά ιαματικά λουτρά της κεντροανατολικής Ευρώπης χρονολογούνται από την εποχή των ελληνικών και ρωμαϊκών χρόνων, όταν το προσκύνημα ισοδυναμούσε με τον σύγχρονο τουρισμό και οι θεραπευτικές δυνάμεις των φυσικών θερμών και μεταλλικών

πηγών επιδιώχθηκε να βελτιώσουν την υγεία των ταξιδιωτών που ήταν σε θέση να αντιμετωπίσουν τον διαθέσιμο τύπο ταξιδιού την εποχή εκείνη. Ενώ πιο πρόσφατα (μετά τον Β Παγκόσμιο Πόλεμο) σε πολλές χώρες της Δυτικής Ευρώπης η βιομηχανία ιαματικών λουτρών υποστηρίχθηκε από τα νοσοκομεία της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης. Τα ιαματικά λουτρά και οι ιαματικές πηγές βασισμένες σε φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές αναπτύχθηκαν με τη χορηγία του κράτους και υποστηρίχθηκαν από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις (Bacharov , 2004).

2.6.1 Ουγγαρία

Οι δημοφιλείς προορισμοί ιαματικών λουτρών και ιαματικών λουτρών της Ουγγαρίας δημιουργήθηκαν κυρίως κατά τον 18ο αιώνα και κέρδισαν τη δημοτικότητά τους από την επίσκεψη βασιλιάδων και αυτοκρατόρων, οι οποίοι εγκαθίδρυσαν τις καλοκαιρινές τους κατοικίες κοντά. Οι ευρωπαϊκές πόλεις λουτρών όπως η Βουδαπέστη, γνωστές για τα θεραπευτικά τους οφέλη για την υγεία και την ευημερία, εξακολουθούν να αυξάνονται σε δημοτικότητα (Deutsches Medizinisches Zentrum, 2007).

2.6.2 Πολωνία

Στην Πολωνία η χρήση φυσικών θερμών και μεταλλικών πηγών καταγράφηκε για πρώτη φορά τον 12ο αιώνα με αρκετές πόλεις λουτρών που βρίσκονται γύρω από φυσικές ιαματικές πηγές που αργά αναπτύχθηκαν με την πάροδο του χρόνου (Kerpińska, 2002, Omulecki, Nowak & Zalewska, 1996). Αν και ο αριθμός της Πολωνίας σε ιαματικά θέρετρα και spa με βάση τη χρήση φυσικών θερμών πηγών μειώθηκαν στη δεκαετία του 1990, όταν σύμφωνα με τον Bacharov (2004) ο αριθμός των επισκεπτών μειώθηκε κατά 50%, πολλά από τα παραδοσιακά θερμικά κέντρα συνέχισαν να προσελκύουν επισκέπτες.

2.6.3 Τσεχία

Μία από τις κορυφαίες πόλεις θερμών πηγών στην Τσεχία είναι το Karlsbad ή το Karlovy Vary, το όνομά του από τον ιδρυτή του Karl IV, τον αυτοκράτορα του Ιερού Ρωμαίου και

τον βασιλιά της Βοημίας (Lund, 2000a). Κατά τη διάρκεια των επόμενων αιώνων, το Karlsbad αναπτύχθηκε σε κέντρο ιαματικών λουτρών και σπα που είναι δημοφιλές στους τουρίστες που αναζητούν υγεία, ευεξία και αναψυχή που αναζητούν την παραδοσιακή ατμόσφαιρα (Burachonič, 2017, Karlovy Vary, 2017).

2.6.4 Σλοβακία και Σλοβενία

Έχουν τεκμηριωθεί φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές (πάνω από 1.100) για τις θεραπευτικές τους ιδιότητες από το 1147 μ.Χ (Σλοβενικά Σπα, 2006), αλλά έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί από τους Ρωμαίους. Πολλά αρχικά θεραπευτικά κέντρα που προσέφεραν θερμότητα και λουτροθεραπεία εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται σήμερα και καλύπτουν τη ζήτηση από τους τουρίστες που αναζητούν υγεία και ευεξία.

2.6.5 Ρουμανία

Το όνομα Ρουμανία συνδέεται στενά με τους Ρωμαίους οι οποίοι για να καλύψουν τις ανάγκες τους, άρχισαν να χρησιμοποιούν τις τοπικές θερμές και μεταλλικές πηγές για τα λουτρά τους. Σήμερα το Baile Herculane Spa είναι ένας δημοφιλής προορισμός θερμών πηγών για θεραπείες υγείας και ευεξίας (Cohut and Árpási, 1999).

2.6.6 Βουλγαρία

Όπως πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η γεωθερμική ιστορία των spa της Βουλγαρίας συνδέεται με τη ρωμαϊκή κατοχή. Η Βουλγαρία ενώ είναι σχετικά μικρή χώρα, υπάρχουν αρκετές εκατοντάδες φυσικές ιαματικές πηγές με διάφορα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά, καθώς και φήμη για θεραπευτική αξία (Tsankov & Kamarashev, 1996). Τα ιαματικά θέρετρα και τα ιαματικά λουτρά στη Βουλγαρία είναι σήμερα ενεργά κέντρα θεραπείας για την υγεία, την ευεξία και την αναψυχή. Από τα περίπου 230 θερινά ιαματικά λουτρά ένα τέταρτο προωθούνται ως λουτροθεραπευτικά θέρετρα (Vassileva, 1996).

2.7 ΡΩΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΩΗΝ ΕΝΩΣΗ ΣΟΒΙΕΤ

Τα ιαματικά λουτρά εξακολουθούν να διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στο ρωσικό ιατρικό σύστημα (Simkins, 1986). Πολλές περιοχές της Ρωσίας και της πρώην Σοβιετικής Ένωσης είναι γνωστές για τις φυσικές τους θερμές πηγές που χρησιμοποιούνται για θερμική κολύμβηση, μαγείρεμα και πλύση για αιώνες. Στο τέλος της σοβιετικής εποχής περίπου 2500 κρατικά ιαματικά λουτρά είχαν την ικανότητα να εξυπηρετήσουν μέχρι και 500.000 επισκέπτες κάθε φορά (Oddy, 1999). Μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ το 1991, πολλά από αυτά τα ιαματικά λουτρά έπεσαν στην παρακμή. Οι φυσικές θερμές πηγές της Τιφλίδας έπαιξαν σημαντικό ρόλο στο μύθο που περιβάλλει την προέλευση της πόλης και εξακολουθούν να προσελκύουν τουρίστες σήμερα.

2.8 ΙΝΔΙΑ, ΚΟΡΕΑ ΚΑΙ ΩΚΕΑΝΙΑ

2.8.1 Ινδία

Στην αρχαία ινδική ιατρική επιστήμη της Αγιουρβέδα το νερό περιγράφηκε ως το κύριο στοιχείο για τη θεραπεία πολλών ασθενειών. Ένας Έλληνας πρεσβευτής που ταξίδεψε στην Ινδία τον 3ο αιώνα π.Χ. περιέγραψε το νερό της Ινδικής πηγής ως «αραιωμένο νερό» για να δείξει τις εξαιρετικές δυνάμεις του νερού (Chandrasekharam, 1995). Παρόλο που υπάρχουν πάνω από τριακόσιες φυσικές ιαματικές πηγές στην Ινδία (Chandrasekharam, 1995, Chaterji & Guha, 1968), μόνο λίγες αναφορές (στα αγγλικά) θα μπορούσαν να ληφθούν για να αξιολογηθεί η ιστορική χρήση των φυσικών ιαματικών πηγών για υγεία, ευεξία και αναψυχή.

2.8.2 Κορέα

Οι Κορεάτες χρησιμοποίησαν φυσικές ιαματικές πηγές και ιαματικές πηγές για την ιατρική περίθαλψη και την αναψυχή. Μια από τις παλαιότερες φυσικές ιαματικές πηγές στην Κορέα, η Onyang (επαρχία Chungcheong) έχει χρησιμοποιηθεί για περισσότερα από 600 χρόνια. Μέχρι την ιαπωνική κατοχή της Κορέας το 1910 οι φυσικές ιαματικές πηγές

χρησιμοποιήθηκαν κυρίως από τον βασιλιά, την οικογένειά του και τους ευγενείς. Αυτό άλλαξε μετά την άφιξη των Ιάπωνων, οι οποίοι ανέπτυξαν τις ιαματικές πηγές σε παραδοσιακές εγκαταστάσεις κολύμβησης σε στυλ Όνζεν (Yum, 1999). Παρόλο που οι κορεάτες περιοχές της Κορέας έχουν χρησιμοποιηθεί για αιώνες, έχουν πλέον εξελιχθεί σε υπερσύγχρονα γεωθερμικά κέντρα υγείας και ιαματικά λουτρά για να αυξήσουν τον αριθμό των διεθνών επισκεπτών.

2.8.3 Νέα Ζηλανδία

Στη Νέα Ζηλανδία οι φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές χρησιμοποιήθηκαν παραδοσιακά από την αρχή του οικισμού τους. Θεωρούσαν ότι ορισμένες γεωθερμικές δεξαμενές είχαν πνευματικούς κηδεμόνες (Swarbrick, 2006). Το Māori χρησιμοποίησε συνήθως τις φυσικές θερμές πηγές για το μαγείρεμα, το μπάνιο, το πλύσιμο και τη θεραπεία ασθενειών. Με την πάροδο των χρόνων δημιουργήθηκε ένα αναπτυγμένο τουριστικό προϊόν γύρω από τις γεωθερμικές εγκαταστάσεις του Rotorua, συμπεριλαμβανομένου του Πολυνησιακού Spa και του Νοσοκομείου Queen Elisabeth. (QE Health, 2017).

2.8.4 Αυστραλία

Η αυστραλιανή ήπειρος είναι γνωστή ως ξηρή χώρα, αλλά έχει τεράστια αποθέματα γεωθερμικού νερού αποθηκευμένα σε βαθιές αρτεσιανές λεκάνες που υποκρύπτουν την κεντρική και ανατολική Αυστραλία. Αυτοί οι γεωθερμικοί πόροι ανακαλύφθηκαν γύρω στο 1880, αν και μόνο λίγες γεωθερμικές πηγές χρησιμοποιήθηκαν απευθείας για τη θερμική ζέστη και την κολύμβηση σε θερμές πηγές (Habermehl & Pestov, 2002). Σήμερα, ο Moree είναι ένας γνωστός προορισμός θερμής πηγής, που προσελκύει κυρίως ανθρώπους ευρωπαϊκού υποβάθρου, οι οποίοι γνωρίζουν τα οφέλη για την υγεία των πλουσίων σε ορυκτά καυτά νερά. Το Helidon Spa ιδρύθηκε το 1879 και προήχθη ως «Υπέροχο Μεταλλικό Νερό της Αυστραλίας» ισοδύναμο με τις καλύτερες θερμές πηγές στην Ευρώπη (Pearn & Little, 1998). Στα νότια κράτη της Αυστραλίας, η βιομηχανία των θερμών ιαματικών λουτρών, εκτός από κάποιες πρώιμες εξελίξεις στις πηγές των ορυκτών στη Βικτώρια, ποτέ δεν απογειώθηκε, κυρίως επειδή οι περισσότερες φυσικές πηγές δεν ήταν

αρκετά ζεστές για να προσελκύσουν επισκέπτες. Στα πιο πρόσφατα χρόνια (από το 1992) το Κέντρο Hot Springs της Χερσονήσου (Χερσονήσος Mornington κοντά στη Μελβούρνη), αναπτύχθηκε από τον Charles Davidson, ο οποίος εμπνεύστηκε από τις απολαύσεις της κολύμβησης onsen στην Ιαπωνία (Svart, 2008, Richards, 2008) και μετά από οκτώ αγχωτικά χρόνια γεώτρησης για φυσικό ζεστό νερό και την ανάπτυξη μιας θερμής πηγής spa, το κέντρο άνοιξε τελικά τον Ιούνιο του 2005 και έχει γίνει ένας δημοφιλής προορισμός για τους ειδήμονες των θερμών πηγών (Webb, 2005).

2.9 ΚΑΝΑΔΑΣ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗ

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά και τις χώρες της Λατινικής Αμερικής, οι τοπικές φυλές χρησιμοποίησαν φυσικές ιαματικές πηγές για λόγους υγείας και τελετουργίας. Υπήρξε ευρεία πεποίθηση για τα οφέλη των ιαματικών υδάτων, και αργότερα οι πρώτοι Ευρωπαίοι άποικοι άρχισαν να «πηγαίνουν στις πηγές» ετησίως, όπως και στις σημερινές ετήσιες διακοπές σε ιαματικό θέρετρο με θερμικές εγκαταστάσεις (Bullard, 2004).

2.9.1 Καναδάς

Στον Καναδά καταγράφονται περίπου εκατόν δέκα (110) φυσικές καυτές και μεταλλικές πηγές (Woodsworth, 1997), όπου κάθε πηγή έχει το δικό της μοναδικό μείγμα ορυκτών, αερίων και θερμοκρασίας (Parks Canada, 2017). Τα περισσότερα ιαματικά λουτρά και θέρετρα βρίσκονται στην Βρετανική Κολομβία, την Αλμπέρτα και το Saskatchewan και χαρακτηρίζονται από θεραπείες υγείας και ευεξίας με βάση την ιαματική θερμή πηγή (de la Barre, de la Barre & Taggart, 2005). Αιώνες πριν από την άφιξη των πρώτων Ευρωπαίων στον Καναδά, οι Radiate Hot Springs (Βρετανική Κολούμπια) χρησιμοποιήθηκαν από τους ντόπιους Kootenai Indians (Zieroth, 1978). Οι θερμές πηγές Miette στο Εθνικό Πάρκο Jasper (Αλμπέρτα) και αρκετές άλλες θερμές πηγές χρησιμοποιήθηκαν επίσης από τοπικές ινδικές φυλές πριν φτάσουν οι Ευρωπαίοι άποικοι (Lienau, 1993).

2.9.2 Βόρεια Αμερική

Οι ντόπιοι Ινδοί της Βόρειας Αμερικής θεώρησαν τις φυσικές καυτές και μεταλλικές πηγές ως ιερούς τόπους και πίστευαν στις θεραπευτικές δυνάμεις των ορυκτών που περιέχονται στις πηγές. Οι περισσότερες μεγάλες ιαματικές πηγές στις Ηνωμένες Πολιτείες έχουν ιστορικά αρχαία τοπικών ινδιάνικων φυλών που χρησιμοποιούν φυσικές ιαματικές πηγές για τελετουργίες και τελετές (Frazier, 2000). 8.843 θερμές πηγές καταγράφηκαν το 1888 μόνο στις Ηνωμένες Πολιτείες, εκ των οποίων 634 χρησιμοποιήθηκαν ως ιαματικές πηγές (Bischoff, 2001). Η τοπική ιστορία όμως ισχυρίζεται ότι οι ιαματικές πηγές χρησιμοποιήθηκαν πολύ καιρό από αρχαίες φυλές, οι οποίες έχτισαν το Pueblos με διαμορφωμένους κήπους με θέα (Witcher, 2002a). Ο Εθνικός Δρυμός των Hot Springs (Εθνικό Πάρκο Hot Springs) στην πολιτεία του Αρκάνσας έχει 43 φυσικές ιαματικές πηγές, η σημασία των οποίων αναγνωρίστηκε αρχικά το 1832. Σήμερα τα Hot Springs διαφημίζονται ως «America's First Resort» με πλούσια ιστορία στο σπα (Hot Springs Arkansas, 2017).

2.9.3 Μεξικό

Μια ανάλυση της ιστορίας της χρήσης των φυσικών θερμών στη Λατινική Αμερική και τις Αντίλλες είναι δύσκολη, καθώς οι πηγές είναι αποσπασματικές και ελλιπείς (Hernández-Galán, Lámbarri και Suárez Arriaga, 1999). Παρόλα αυτά, 576 θερμές πηγές καταγράφονται στο Μεξικό. Πολλές από αυτές ήταν γνωστές στο παρελθόν και χρησιμοποιούνταν για τα θεραπευτικά τους οφέλη (Brooke, 2017). Ορισμένες φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές χρησιμοποιήθηκαν από τους πρώτους Αζτέκους για υγειονομικούς σκοπούς (Lund & Freeston, 2001). Άλλα ιαματικά λουτρά κατασκευάστηκαν στο τέλος του 1700 στο San Bartolo Agua Caliente, αλλά συνάγεται ότι η χρήση των ιαματικών νερών γίνονταν πριν από τις ημερομηνίες που σήμερα αναγνωρίζονται επίσημα (Hodgson, 2004). Είναι ιστορικά αποδεκτό ότι η κυρίαρχη τάξη των Αζτέκων πίστευε στις θεραπευτικές ιδιότητες των γεωθερμικών πηγών και τις χρησιμοποιούσε για τη θεραπεία διαφόρων συνθηκών υγείας (Brooke, 2017).

2.9.4 Γουατεμάλα

Ανθρωπολογικά στοιχεία που αποκαλύφθηκαν στη λίμνη Amatitlan στη Γουατεμάλα κοντά στην πόλη της Γουατεμάλας δείχνουν ότι οι Μάγια χρησιμοποίησαν γεωθερμικές πηγές ήδη από το 500 π.Χ. (Altman, 2000). Σήμερα αυτές οι φυσικές ιαματικές πηγές χρησιμοποιούνται για διάφορους σκοπούς, συμπεριλαμβανομένων των ιαματικών θέρετρων θερμών πηγών και των spa, αλλά και για βιομηχανικές εξελίξεις όπως η θέρμανση και τα φυτά για την ξήρανση των καρπών (Marini, Cioni and Guidi, 1998, Merida, 1999).

2.9.5 Νότια Αμερική

Η Νότια Αμερική προσφέρει μια αφθονία φυσικών ζεστών και ορυκτών πηγών. Λόγω της ηφαιστειακής δραστηριότητας σε μεγάλα μέρη της ηπείρου, πολλές περιοχές έχουν ιστορία θερμότητας που χρονολογείται πριν από την άφιξη των Ευρωπαίων εξερευνητών και κατακτητών. Η μεγαλύτερη αυτοκρατορία νότια του Ισημερινού ήταν η αυτοκρατορία Inca, η οποία κυβέρνησε τη Βόρεια Χιλή, την Αργεντινή, τη Βολιβία, το Περού, τον Ισημερινό και τη νότια Κολομβία (Calderón, 1999). Αν και οι φυσικές πηγές και οι άλλες γεωθερμικές εκδηλώσεις ήταν γνωστές στον τοπικό πληθυσμό πριν από την άφιξη των Ευρωπαίων, τα γραπτά αρχεία χρονολογούνται μόνο στους Ισπανούς όταν εκμεταλλεύονται τους φυσικούς πόρους της χώρας και ως εκ τούτου «ανακάλυψαν» τις θερμές πηγές και τις χρησιμοποίησαν ως θεραπείες για την υγεία τους αλλά και για ψυχαγωγικούς σκοπούς (Erfurt-Cooper & Cooper, 2009).

2.9.6 Περού

Στο Περού οι Ίνκας απολάμβαναν τις φυσικές θερμές και μεταλλικές πηγές για ιατρικούς σκοπούς. Τα πιο γνωστά είναι τα Λουτρά Inca στην Cajamarca. Σήμερα αυτά είναι γνωστά ως Baños del Inca (Peru.info, 2017) ή λουτρά Inca. Η Cajamarca και το καυκάσιο χωριό των Incas είναι ένας από τους σημαντικότερους τουριστικούς προορισμούς στο Περού (Calderon, 1999, Termasworld, 2017). Οι ανανεωμένες γεωθερμικές πηγές του Aguas

Calientes (Machu Picchu Pueblo) πιστεύεται ότι έχουν θεραπευτική αξία και προσφέρονται στους τουρίστες υγείας, ευεξίας και ψυχαγωγίας (Aguas Calientes, 2017) αρκετές πισίνες διαφόρων μεγεθών και θερμοκρασιών.

2.9.7 Βραζιλία

Οι φυσικές καυτές και μεταλλικές πηγές στη Βραζιλία χρησιμοποιήθηκαν πριν από την ευρωπαϊκή εισβολή στη Νότια Αμερική, αλλά τα πρώτα γραπτά αρχεία της χρήσης των θερμών πηγών στην περιοχή Caldas Novas (State of Goiás) έγιναν στην Ισπανία το 1545 μ.Χ. (Caldas Novas, 2017). Σχεδόν διακόσια χρόνια αργότερα το 1722 ο Bartolomeu Bueno da Silva ανακάλυψε φυσικές ιαματικές πηγές, ενώ αναζητούσε χρυσό. Αργότερα, οι άποικοι έκαναν χρήση των φυσικών θερμών πηγών, όταν έφυγαν από την ακτή. Σήμερα, οι φυσικές θερμές πηγές του Caldas Novas είναι ένα από τα σημαντικότερα τουριστικά αξιοθέατα της περιοχής και ο αριθμός των διεθνών επισκεπτών αυξάνεται με περισσότερα από ογδόντα καυτά ξενοδοχεία (Wikipedia Caldas Novas, 2017).

2.10 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σε όλη την ιστορία τα πιο δημοφιλή μέρη για ξεκούραση και αναψυχή ήταν εκείνα με πρόσβαση σε φυσικές ιαματικές πηγές και όπου υπήρχαν θέρετρα υγείας με θεραπευτικές εγκαταστάσεις. Κατά την προ-Ιπποκρατική περίοδο (5ος-6ος αιώνας π.Χ.) ασκείται ιατρική στα Ασκληπιεία -στους ναούς του Ασκληπιού-, οι οποίοι κατασκευάστηκαν κοντά σε θερμές και μεταλλικές πηγές (Κατσαμπάς & Αντωνίου, 1996). Αυτό επιβεβαιώνει το βασικό συμπέρασμα ότι οι Ρωμαίοι δεν είναι οι πρώτοι χρήστες φυσικών θερμών και μεταλλικών πηγών στην Ευρώπη, αν και η χρήση τους συχνά αποδίδεται σε αυτούς.

Όπως αναφέρθηκε και στην αρχή του κεφαλαίου, πολλές από τις πληροφορίες έχουν αντληθεί από την διδακτορική διατριβή της Patricia J Erfurt η οποία ασχολήθηκε με την αξιολόγηση του ρόλου των φυσικών θερμών και ορυκτών πηγών στην υγεία, την ευεξία και τον ψυχαγωγικό τουρισμό σε παγκόσμιο επίπεδο. Η εργασία της αποτελεί ένα μοναδικό βιβλίο για τον παγκόσμιο χάρτη των Ιαματικών Πηγών και την ιστορία τους, που αξίζει κάποιος να διαβάσει και να διαπιστώσει πως η Ελλάδα είναι η χώρα που ανέδειξε πρώτη την κουλτούρα του θερμαλισμού και αξιοποίησε τις Ιαματικές Πηγές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

ΕΡΕΥΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΕΡΕΥΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

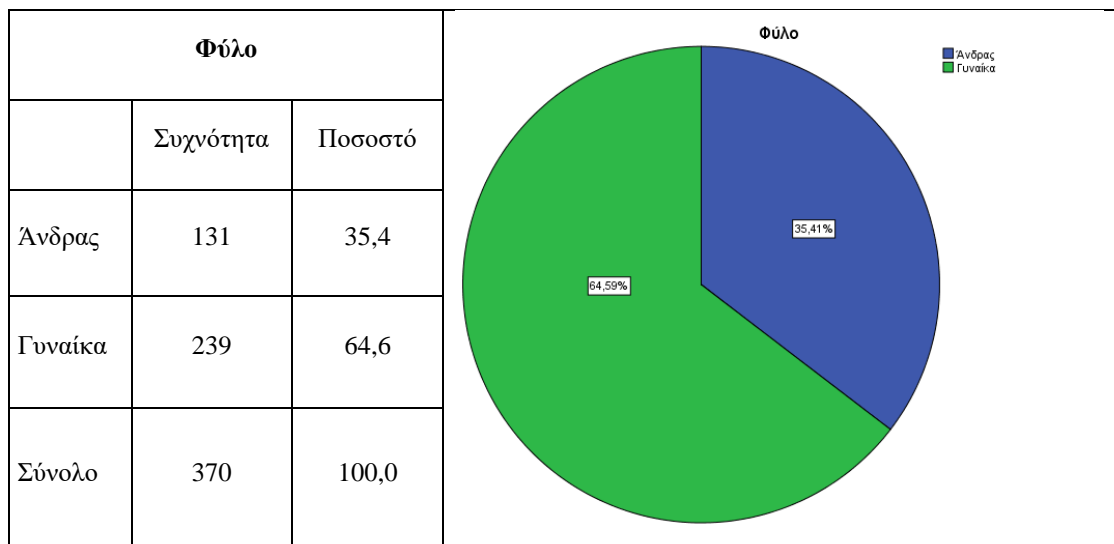
3.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας των ερωτηματολογίων που είχαν 38 ερωτήσεις και δόθηκαν σε 370 ανθρώπους. Η δειγματοληψία έγινε τυχαία και χρησιμοποιήθηκαν ως εργαλεία το Google Forms και τα γραπτά ερωτηματολόγια που μοιράστηκαν στο κοινό. Οι ερωτήσεις που έγιναν είναι ποικίλες, ξεκινώντας από το φύλο, την ηλικία, την οικογενειακή και οικονομική κατάσταση του κοινού και τις γνώσεις τους σχετικά με τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές. Στη συνέχεια διαχωρίστηκαν σε δυο ενότητες σύμφωνα με όσους έχουν επισκεφτεί Ιαματικές Πηγές και όσους δεν έχουν ποτέ επισκεφτεί Ιαματικές Πηγές, με σκοπό να μελετήσουμε τα ποσοστά της επισκεψιμότητας αλλά και να πάρουμε σαφείς απαντήσεις σε κάθε ερώτημα της αντίστοιχης ενότητας. Στην τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου, οι ερωτήσεις έγιναν πιο συγκεκριμένες για όλους και στόχευσαν στο θέμα της εργασίας. Κατά πόσο θεωρούν χρήσιμη την πιθανή δημιουργία ενός ΔΤ που θα τους διευκολύνει στην εύρεση Ιαματικών Πηγών ανά περιοχή και θα τους ενημερώνει για την προέλευση και τα στοιχεία του νερού, τις παθήσεις στις οποίες βοηθάει, την διαθεσιμότητα και τα ωράρια στην Ιαματική Πηγή που αναζητούν αλλά και στοιχεία για την περιοχή της Ιαματικής Πηγής που θέλουν να επισκεφτούν.

Ανάλυση μεταβλητών

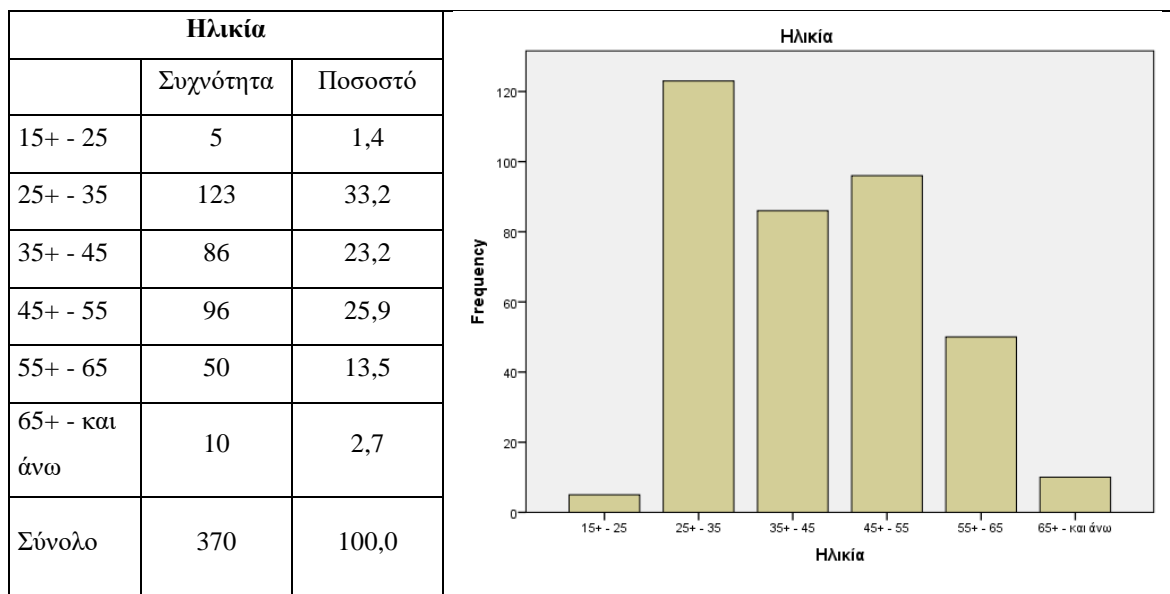
Μέρος Α: Γενικές Ερωτήσεις

Πίνακας 3.1 Το φύλο των συμμετεχόντων στην έρευνα.

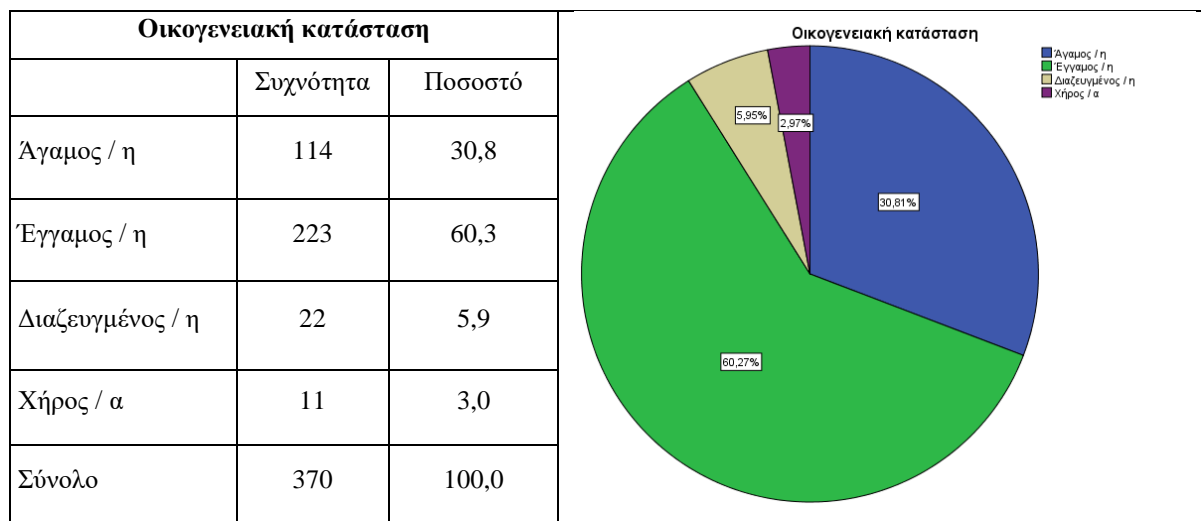
Από το σύνολο των 370 ερωτώμενων το 35,4% ήταν άνδρες και το 64,6% γυναίκες.

Πίνακας 3.2 Η ηλικία των συμμετεχόντων στην έρευνα.

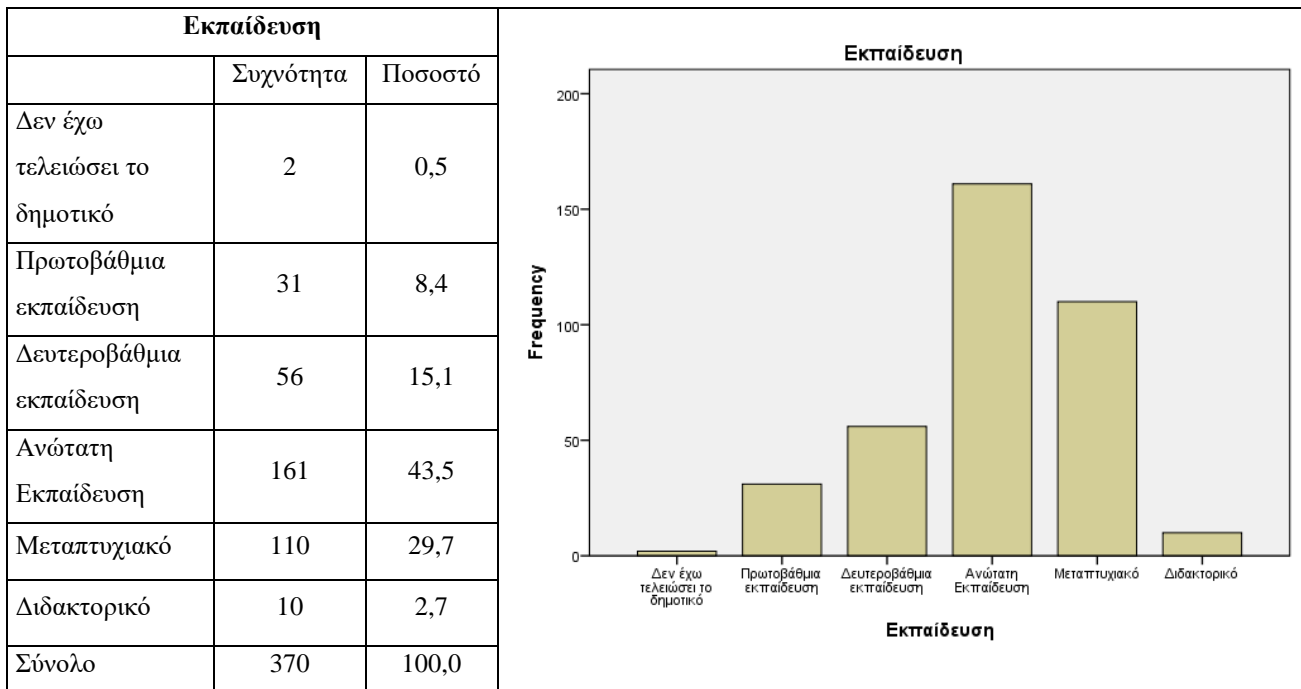
Πάνω από το 50% των ερωτώμενων ανήκει στις ηλικιακές ομάδες 25-45 (56,4%), το 39,4% ανήκει στις ηλικιακές ομάδες 45-65, ενώ το υπόλοιπο 4,2% ανήκει σε μικρότερες ηλικιακές ομάδες των 25 και μεγαλύτερες των 65 ετών.

Πίνακας 3.3 Η οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων στην έρευνα.

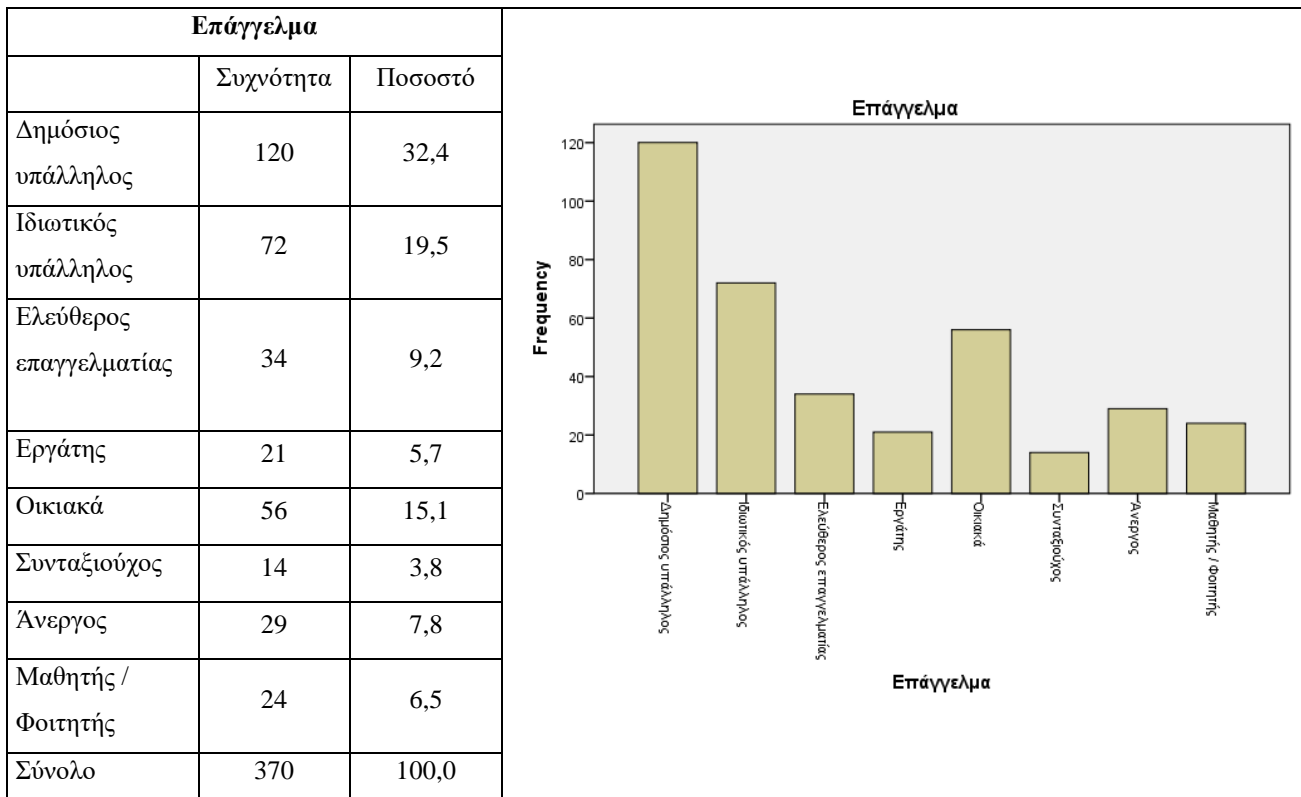
Όσον αφορά στην οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων η πλειοψηφία τους (60,3%) είναι έγγαμοι, το 30,8% είναι άγαμοι, ενώ το υπόλοιπο 8,9% είναι διαζευγμένοι ή χήροι/ες.

Πίνακας 3.4 Η εκπαίδευση των συμμετεχόντων στην έρευνα.

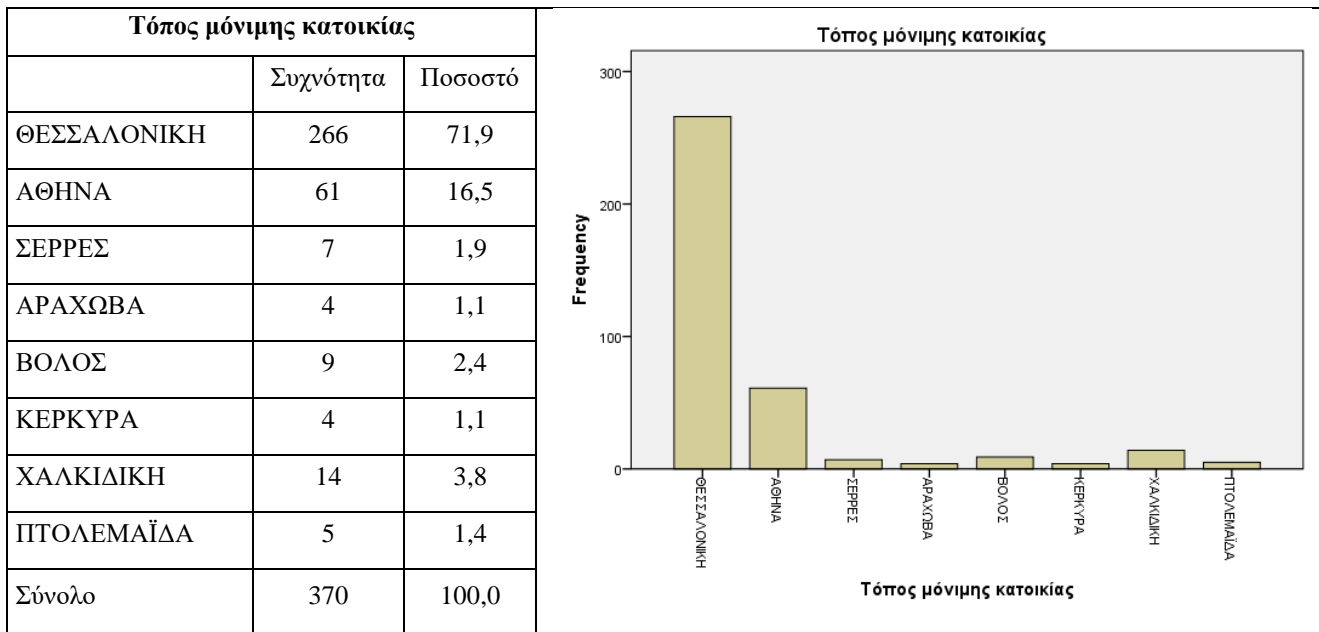
Όσον αφορά στην εκπαίδευση, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων έχει ολοκληρώσει σπουδές ανώτερης εκπαίδευσης και μεταπτυχιακές σπουδές (73,2%), το 15,1% έχει ολοκληρώσει σπουδές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό έχει πραγματοποιήσει σπουδές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (8,9%) ή διδακτορικές σπουδές (2,7%).

Πίνακας 3.5 Το επάγγελμα των συμμετεχόντων στην έρευνα.

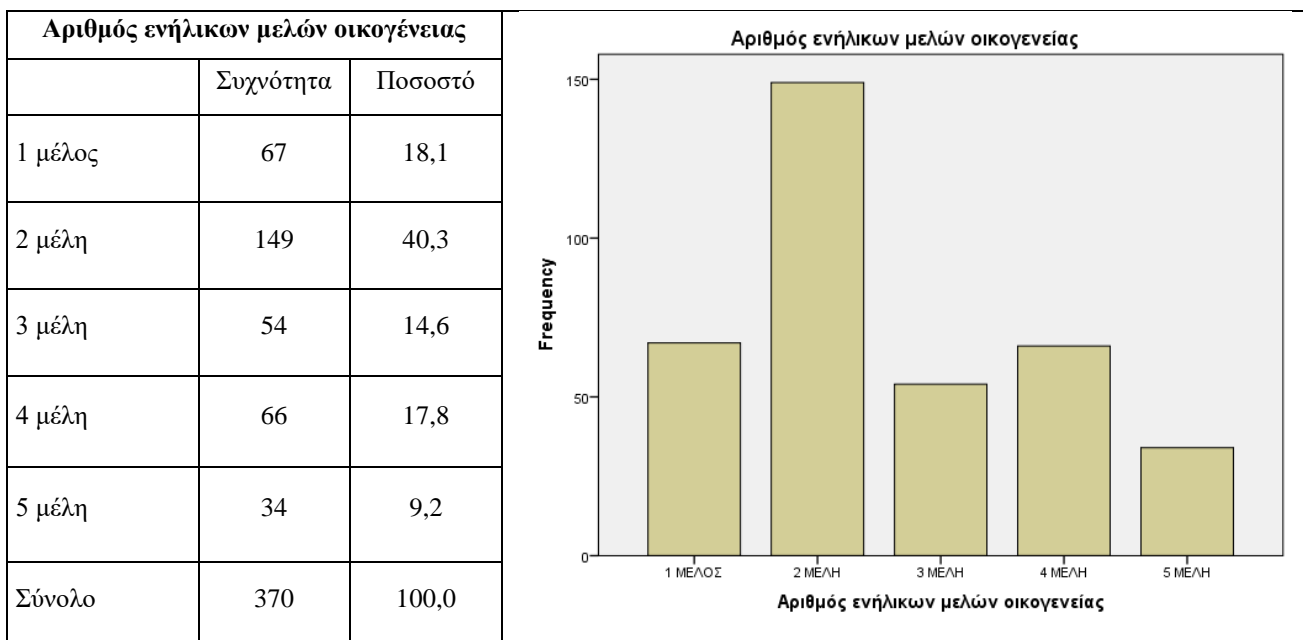
Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων (32,4%) είναι δημόσιοι υπάλληλοι, ιδιωτικοί υπάλληλοι (19,5%), ασχολούνται με τα οικιακά (15,1%), ενώ ένα μικρότερο ποσοστό είναι ελεύθεροι επαγγελματίες (9,2%), άνεργοι (7,8%) και μαθητές / φοιτητές (6,5%).

Πίνακας 3.6 Ο τόπος μόνιμης κατοικίας των συμμετεχόντων στην έρευνα.

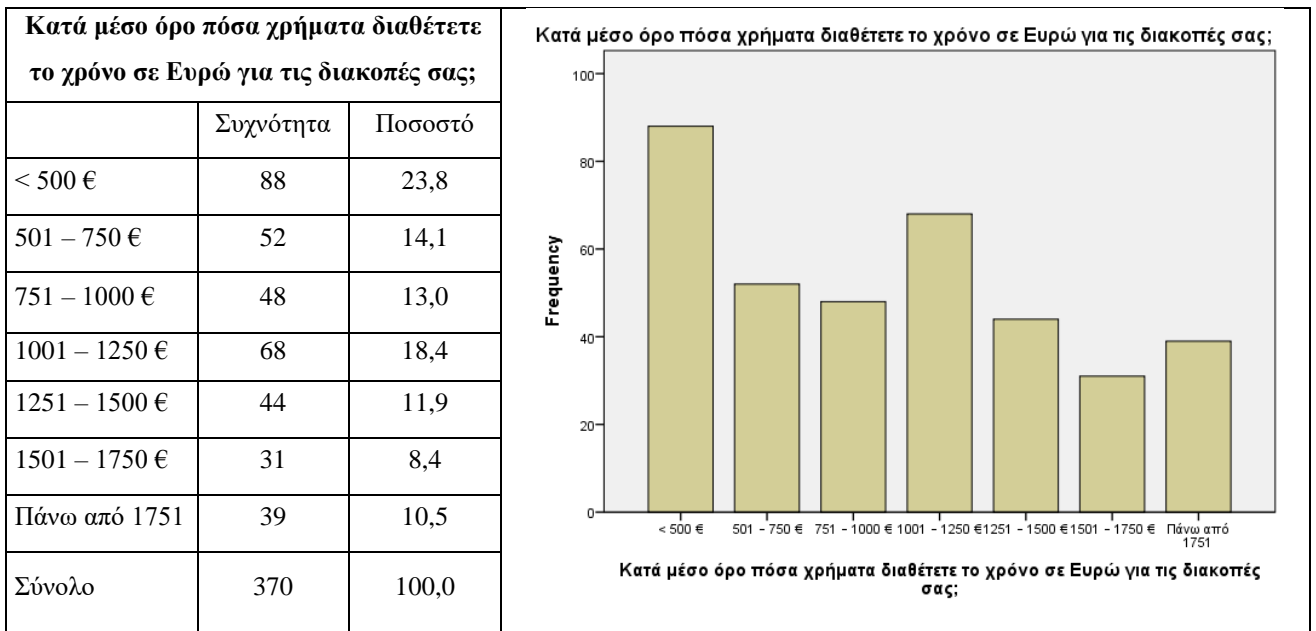
Η πλειοψηφία των ερωτώμενων (71,9%) δηλώνει ως τόπο μόνιμης κατοικίας τη Θεσσαλονίκη, ενώ το 16,5% δηλώνει την Αθήνα και το υπόλοιπο 11,6% δηλώνει άλλο τόπο μόνιμης κατοικίας.

Πίνακας 3.7 Ενήλικα μέλη των οικογενειών που συμμετέχουν στην έρευνα.

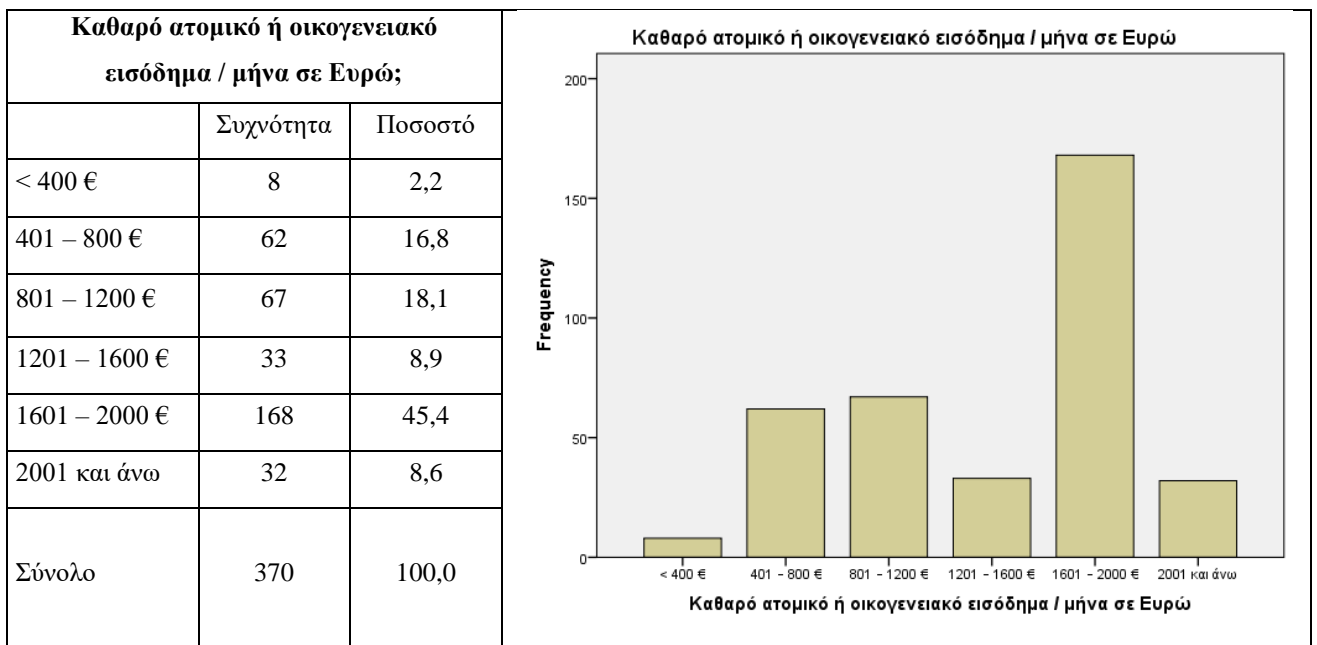
Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων (40,3%) έχει δύο ενήλικα μέλη στην οικογένειά του, το 18,1% ένα μέλος, το 17,8% τέσσερα μέλη, το 14,6% τρία μέλη και το 9,2% πέντε μέλη.

Πίνακας 3.8 Μέσος όρος των χρημάτων που διαθέτουν οι συμμετέχοντες για τις διακοπές τους.

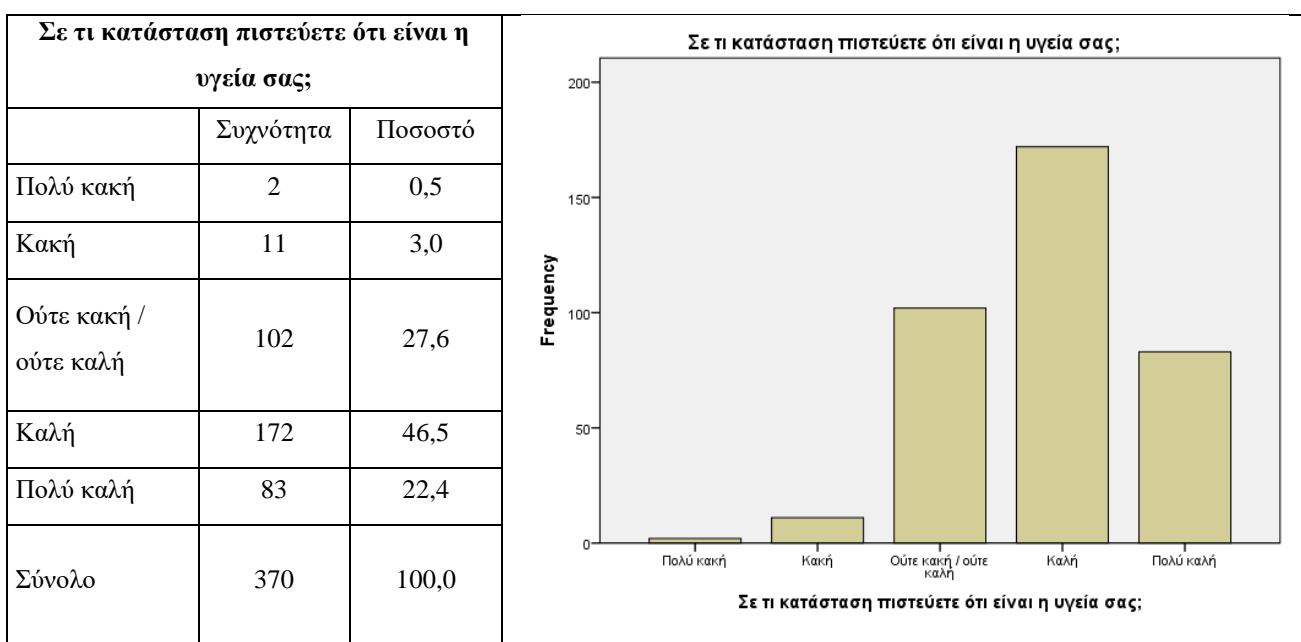
Όσον αφορά στα πόσα χρήματα κατά μέσο όρο διαθέτουν οι ερωτώμενοι για τις διακοπές τους, 23,8% διαθέτουν λιγότερα από 500 €, 27,1% διαθέτουν 501-1000 €, 18,4% διαθέτουν 1001-1250 €, 20,3% 1251-1750 €, και 10,5% πάνω από 1750 €.

Πίνακας 3.9 Ατομικά ή οικογενειακά εισοδήματα ανά μήνα των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων (45,4%) δηλώνει καθαρό ατομικό ή οικογενειακό μηνιαίο εισόδημα 1601-2000 €, το 19% μηνιαίο εισόδημα κάτω από τα 800 €, το 18,1% μηνιαίο εισόδημα 801-1200€, το 8,9% μηνιαίο εισόδημα 1201-1600 €, και το 8,6% μηνιαίο εισόδημα άνω των 2000 €.

Πίνακας 3.10 Εκτίμηση της ατομικής κατάστασης υγείας των συμμετεχόντων στην έρευνα.

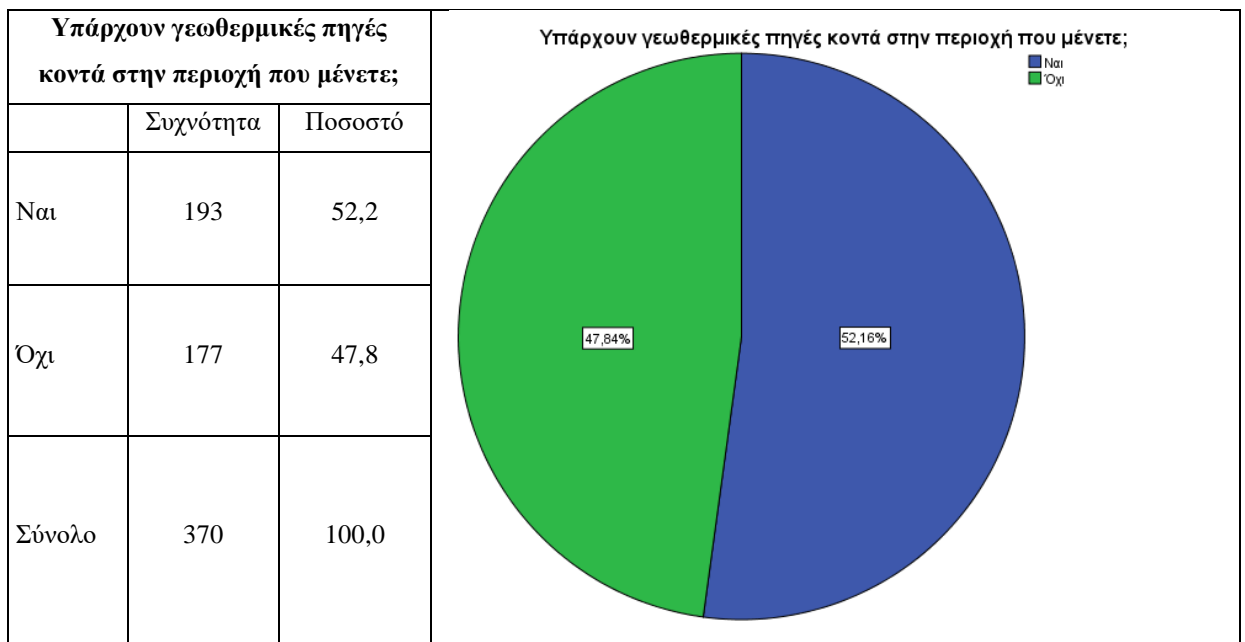
Η πλειοψηφία των ερωτώμενων (68,9%) πιστεύει ότι η υγεία του βρίσκεται σε καλή κατάσταση, το 27,6% πιστεύει ότι η υγεία του βρίσκεται ούτε σε καλή ούτε σε κακή κατάσταση, ενώ μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό (3,5%) πιστεύει ότι βρίσκεται σε κακή κατάσταση.

Πίνακας 3.11 Προσωπικά κριτήρια φροντίδας της υγείας των συμμετεχόντων.

Φροντίζω την υγεία μου με το να:				
	<i>Συχνότητα</i>		<i>Ποσοστό</i>	
	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>
Προσέχω τη διατροφή μου	265	105	71,6	28,4
Αποφεύγω το κάπνισμα	234	136	63,2	36,8
Αποφεύγω το αλκοόλ	186	184	50,3	49,7
Αποφεύγω τη λήψη φαρμάκων χωρίς λόγο	249	121	67,3	32,7
Κοιμάμαι τουλάχιστον 8 ώρες / ημέρα	162	208	43,8	56,2
Αθλούμαι συχνά	92	278	24,9	75,1
Επισκέπτομαι τη φύση και τον καθαρό αέρα της	103	267	27,8	72,2
Άλλο (Κάνω ιατρικές εξετάσεις)	6	364	1,6	98,4

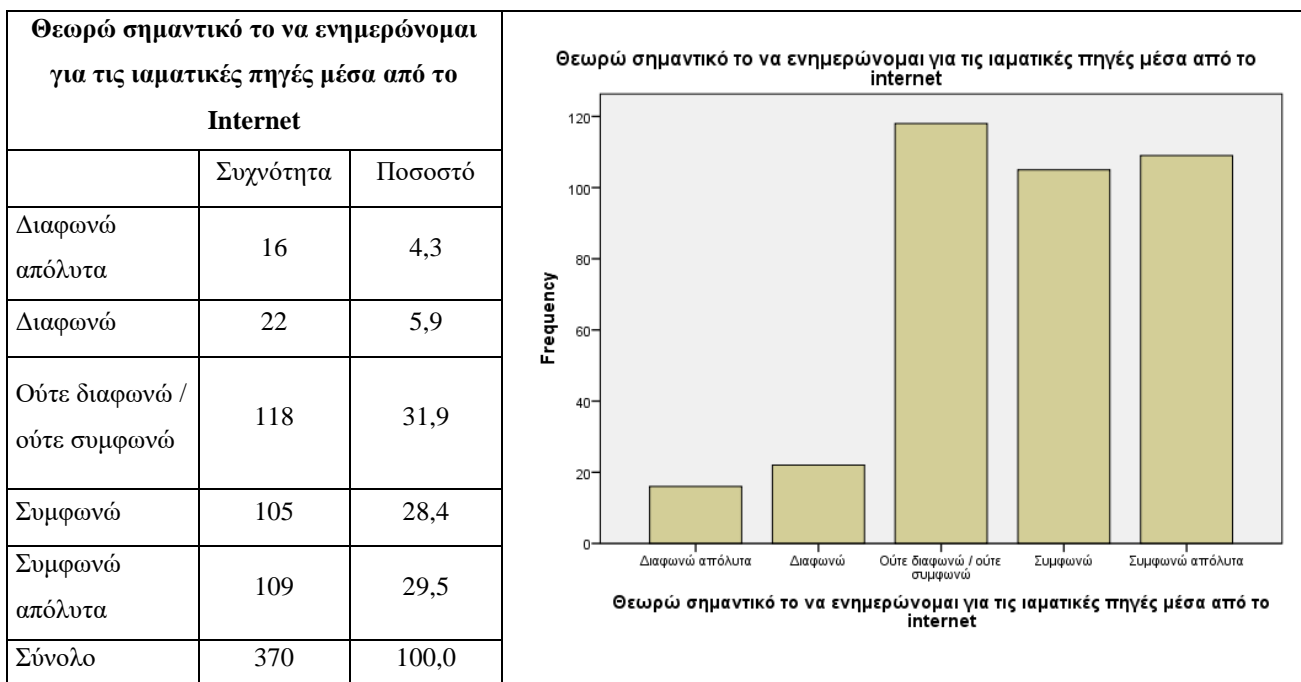
Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων φροντίζει την υγεία του κυρίως προσέχοντας τη διατροφή του (71,6%), αποφεύγοντας τη λήψη φαρμάκων χωρίς λόγο (67,3%), και αποφεύγοντας το κάπνισμα (63,2%).

Πίνακας 3.12 Ύπαρξη γεωθερμικών πηγών στην περιοχή διαμονής των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Το 52,2% των ερωτώμενων δηλώνει ότι υπάρχει κοντά στην περιοχή που μένει γεωθερμική πηγή, ενώ το 47,8% ότι δεν υπάρχει.

Πίνακας 3.13 Η χρησιμότητα του internet στην ενημέρωση για τις Ιαματικές Πηγές.

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων (57,9%) θεωρεί σημαντικό το να ενημερώνεται για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet, το 31,9% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί, ενώ ένα ποσοστό 10,2% δεν το θεωρεί σημαντικό.

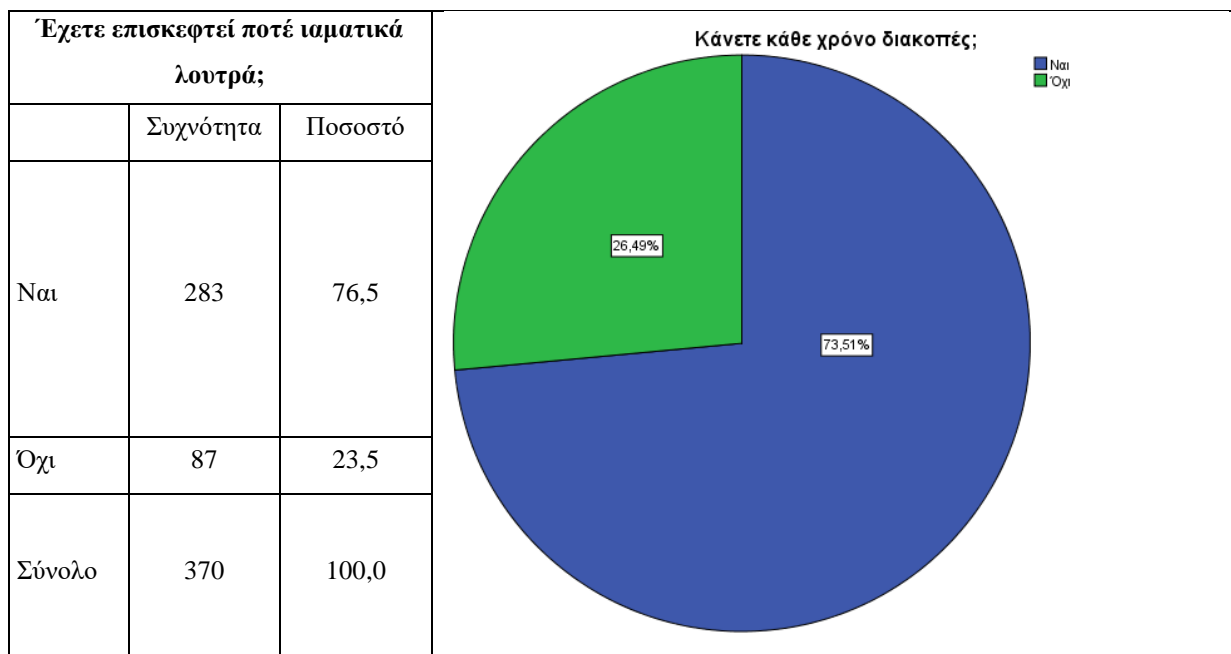
Πίνακας 3.14 Μέσος όρος διακοπών μεταξύ Ιουνίου – Οκτωβρίου για τους συμμετέχοντες στην έρευνα.

Κατά μέσο όρο πόσες ημέρες κάνετε διακοπές το διάστημα μεταξύ Ιουνίου – Οκτωβρίου;		
	Συχνότητα	Ποσοστό
1 – 7 ημέρες	105	28,4
8 – 20 ημέρες	219	59,2
21– 30 ημέρες	25	6,7
31 – 60 ημέρες	21	5,7
Σύνολο	370	100,0

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων κάνει από 8 έως 20 ημέρες (59,2%) διακοπές το διάστημα μεταξύ Ιουνίου – Οκτωβρίου, ενώ το 28,4% κάνει διακοπές από 1 έως 7 ημέρες. Πάνω από 20 ημέρες διακοπές κάνει το 12,4% των ερωτώμενων.

Μέρος Β: Ερώτημα επίσκεψης σε ιαματικά λουτρά

Πίνακας 3.15 Ποσοστό επισκεψιμότητας σε Ιαματικά Λουτρά και μη των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Το 76,5% των ερωτώμενων έχει επισκεφτεί ιαματικά λουτρά, ενώ το 23,5% δεν έχει επισκεφτεί ιαματικά λουτρά.

Μέρος Γ: Έχω επισκεφτεί ιαματικά λουτρά

Πίνακας 3.16 Λόγοι για τους οποίους οι συμμετέχοντες στην έρευνα έχουν επισκεφτεί Ιαματικά Λουτρά.

Έχω επισκεφτεί ιαματικά λουτρά για:				
	<u>Συχνότητα</u>		<u>Ποσοστό</u>	
	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>
Αναψυχή	42	241	14,8	85,2
Ευεξία	77	206	27,2	72,8
Χαλάρωση	243	40	85,9	14,1
Διακοπές	4	279	1,4	98,6
Παρέα	3	280	1,1	98,9
Τουρισμό	23	260	8,1	91,9
Διασκέδαση	8	275	2,8	97,2
Αναζωογόνηση	221	62	78,1	21,9
Επειδή σας αρέσει	3	280	1,1	98,9
Επειδή είχατε τη δυνατότητα	51	232	18,0	82,0
Ξεκούραση και έρευνα	71	212	25,1	74,9

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων έχει επισκεφτεί ιαματικά λουτρά για χαλάρωση (85,9%) και για αναζωογόνηση (78,1%), ενώ σε αρκετά μικρότερο ποσοστό για ευεξία (27,2%), για ξεκούραση και έρευνα (25,1%), και επειδή είχε τη δυνατότητα (18,1%).

Πίνακας 3.17 Ηλικία πρώτης επίσκεψης των συμμετεχόντων στην έρευνα σε Ιαματικά Λουτρά.

Σε ποια ηλικία επισκεφθήκατε ιαματικά λουτρά για πρώτη φορά;		
	Συχνότητα	Ποσοστό
Έως 18 ετών	11	3,9
19 – 25 ετών	63	22,3
26 – 30 ετών	92	32,5
31 – 40 ετών	90	31,8
> 40 ετών	27	9,5
Σύνολο	283	100,0

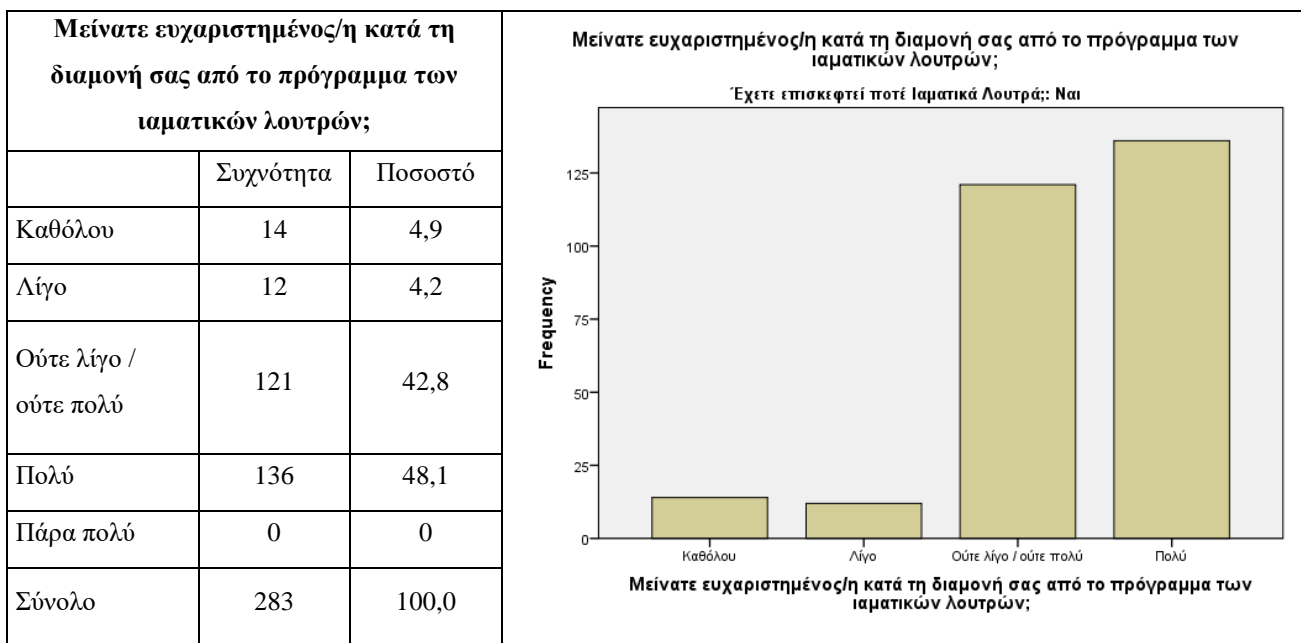
Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων επισκέφθηκε για πρώτη φορά ιαματικά λουτρά στην ηλικία των 26-30 ετών (32,5%), το 31,8% στην ηλικία των 31-40 ετών, το 22,3% στην ηλικία των 19-25 ετών, ενώ μόλις το 3,9% σε ηλικία κάτω των 18 ετών, και το 9,5% άνω των 40 ετών.

Πίνακας 3.18 Αιτία πρώτης επίσκεψης των συμμετεχόντων στην έρευνα σε Ιαματικά Λουτρά.

Επισκεφθήκατε τα ιαματικά λουτρά την πρώτη φορά για:				
	<u>Συχνότητα</u>		<u>Ποσοστό</u>	
	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>
Για λόγους θεραπείας	23	260	8,1	91,9
Για ξεκούραση	177	106	62,5	37,5
Για φροντίδα σώματος	175	108	61,8	38,2
Για φροντίδα δέρματος	29	254	10,2	89,8
Ακολούθησα γνωστούς	114	169	40,3	59,7
Για να τα γνωρίσω	122	161	43,1	55,9
Ζω στην περιοχή	4	279	1,4	98,6
Μου το σύστησε γιατρός	1	282	0,4	99,6
Μου το σύστησαν φίλοι / γνωστοί	262	21	92,6	7,4
Επηρέαστηκα από διαφήμιση / διαδίκτυο	4	279	1,4	98,6
Άλλο	37	246	13,1	86,9

Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων επισκέφθηκε ιαματικά λουτρά για πρώτη φορά επειδή τους το σύστησαν φίλοι / γνωστοί (92,6%). Μεγάλο ποσοστό επισκέφθηκε ιαματικά λουτρά για πρώτη φορά για ξεκούραση (62,5%), και για φροντίδα σώματος (61,8%), ενώ μικρότερο ποσοστό επισκέφθηκε ιαματικά λουτρά για πρώτη φορά για να τα γνωρίσει (43,1%) και γιατί ακολούθησε γνωστούς (40,3%).

Πίνακας 3.19 Ποσοστό ικανοποίησης από το πρόγραμμα των Ιαματικών Πηγών των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων (48,1%) θεωρεί ότι έχει μείνει πολύ ευχαριστημένο κατά τη διαμονή του από το πρόγραμμα των ιαματικών λουτρών, ενώ μεγάλο ποσοστό (42,8%) δεν έχει μείνει ούτε λίγο ούτε πολύ ευχαριστημένο.

Πίνακας 3.20 Πηγές πληροφόρησης για τα Ιαματικά Λουτρά.

Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από:				
	<u>Συχνότητα</u>		<u>Ποσοστό</u>	
	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>
Εφημερίδες	6	277	2,1	97,9
Τηλεόραση	42	241	14,8	85,2
Πρακτορεία	1	282	0,4	99,6
Internet	91	192	32,2	67,8
Περιοδικά	125	158	44,2	55,8
Ραδιόφωνο	12	271	4,2	95,8
Συζητήσεις με φίλους / γνωστούς	242	41	85,5	14,5
Τουριστικούς οδηγούς / βιβλία	44	239	15,5	84,5
Προσφορά δωρεάν διαμονής	1	282	0,4	99,6
Γιατρό που το συνέστησε	0	283	0,0	100,0
Συνέδρια	8	275	2,8	97,2
Άλλο	9	274	3,2	96,8

Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων έμαθε για τα ιαματικά λουτρά από συζητήσεις με φίλους / γνωστούς (85,5%), ενώ μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων έμαθε για τα ιαματικά λουτρά από περιοδικά (44,2%) και το Internet(32,2%).

Πίνακας 3.21 Απαραίτητα στοιχεία για την διαμονή στα Ιαματικά Λουτρά κατά τους συμμετέχοντες στην έρευνα.

Θεωρώ σημαντικό κατά τη διαμονή μου στα ιαματικά λουτρά να είναι / υπάρχει:				
	<i>Συχνότητα</i>		<i>Ποσοστό</i>	
	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>
Καθαροί χώροι	269	14	95,1	4,9
Άνετοι χώροι	157	126	55,5	44,5
Ευχάριστο περιβάλλον διαμονής	191	92	67,5	32,5
Ευγενικό προσωπικό	169	114	59,7	40,3
Διακριτικό προσωπικό	142	141	50,2	49,8
Εξυπηρετικό προσωπικό	158	125	55,8	44,2
Να μπορώ να ακολουθήσω ισορροπημένη διατροφή	51	232	18,0	82,0
Ελευθερία στο πρόγραμμα	122	161	43,1	56,9
Καλή ποιότητα φαγητού	133	150	47,0	53,0
Καλή γενική οργάνωση	153	130	54,1	45,9
Χαμηλές τιμές	170	113	60,1	39,9
Να έχω το αίσθημα ευεξίας	148	135	52,3	47,7
Να νιώθω ότι κάνω κάτι καλό για τον εαυτό μου και την υγεία μου	130	153	45,9	54,1
Να μπορώ να κάνω γνωριμίες	22	261	7,8	92,2
Να ξεκουράζομαι	138	145	48,8	51,2
Να αποβάλλω το άγχος	155	128	54,8	45,2
Να έχω ησυχία	124	159	43,8	56,2
Να κάνω θεραπείες massage	144	139	50,9	49,1
Άλλο (Φροντίδα ανήλικων παιδιών)	3	280	1,1	98,9

Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί σημαντικό κατά τη διαμονή τους στα ιαματικά λουτρά να είναι καθαροί οι χώροι (95,1%), ενώ πολύ μεγάλο ποσοστό θεωρεί

σημαντικό να είναι ευχάριστο το περιβάλλον διαμονής (67,5%), να υπάρχουν χαμηλές τιμές (60,1%), το προσωπικό να είναι ευγενικό (59,7%), εξυπηρετικό (55,8%) και διακριτικό (50,2%), να είναι άνετοι οι χώροι (55,5%), να αποβάλλει το άγχος (54,8%), να υπάρχει καλή γενική οργάνωση (54,1%), και να κάνει θεραπείες massage (50,9%).

Μέρος Δ: Δεν έχω επισκεφθεί ιαματικά λουτρά

Πίνακας 3.22 Αιτίες που οι συμμετέχοντες στην έρευνα δεν έχουν επισκεφτεί ποτέ Ιαματικά Λουτρά.

Δεν επισκεφτήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί:				
	<u>Συχνότητα</u>		<u>Ποσοστό</u>	
	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>
Προτιμώ τη θάλασσα	64	23	73,6	26,4
Προτιμώ να συνδυάζω διακοπές και σπορ	6	81	6,9	93,1
Προτιμώ να συνδυάζω διακοπές και διασκέδαση	0	87	0,0	100,0
Δεν είναι μοντέρνα	0	87	0,0	100,0
Δεν έχουν το κύρος των spa	6	81	6,9	93,1
Είναι σε μη αξιοποιημένες περιοχές	0	87	0,0	100,0
Δε διαφημίζονται	17	70	19,5	80,5
Κανείς γνωστός μου δεν πάει	20	67	23,0	77,0
Είναι μακριά	18	69	20,7	79,3
Δεν έχω τον απαιτούμενο χρόνο	11	76	12,6	87,4
Δεν έχω τα απαιτούμενα χρήματα	9	78	10,3	89,7
Έχουν περιοριστικό πρόγραμμα	0	87	0,0	100,0
Δεν προσφέρουν εμπειρίες και δραστηριότητες	0	87	0,0	100,0
Δεν πιστεύω ότι βελτιώνουν την υγεία	5	82	5,7	94,3
Δε γνωρίζω τα οφέλη τους	16	71	18,4	81,6
Θεωρώ ότι δεν με αφορούν λόγω ηλικίας	0	87	0,0	100,0
Δεν έχω κάποιο πρόβλημα υγείας	27	60	31,0	69,0
Επισκέπτομαι το εξοχικό μου	14	73	16,0	84,0
Δεν έτυχε	66	21	75,9	24,1
Δεν υπάρχει η ανάλογη ενημέρωση για τα οφέλη τους	12	75	13,8	86,2
Άλλο	0	87	0,0	100,0

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων δεν έχει επισκεφτεί ποτέ ιαματικά λουτρά επειδή δεν έτυχε (75,9%) ή επειδή προτιμά τη θάλασσα (73,6%).

Πίνακας 3.23 Συνθήκες υπό τις οποίες οι συμμετέχοντες θα επισκέπτονταν Ιαματικά Λουτρά.

Κάτω από ποιες συνθήκες θα ήσασταν διατεθειμένοι να επισκεφθείτε τα ιαματικά λουτρά;				
	<u>Συχνότητα</u>		<u>Ποσοστό</u>	
	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>
Εάν πάνε και οι φίλοι μου	58	29	66,7	33,3
Για να δοκιμάσω	61	26	70,1	29,9
Εάν μου το συστήσει γιατρός	65	22	74,7	25,3
Εάν έχω κάποια προσφορά	42	45	48,3	51,7
Εάν μου το συστήσουν άτομα που εμπιστεύομαι	18	69	20,7	79,3
Εάν διαπιστώσω ότι μπορώ να έχω τις απαιτούμενες ανέσεις	66	21	75,9	24,1
Εάν μπορώ να ασχοληθώ και με άλλες δραστηριότητες	18	69	20,7	79,3
Εάν γίνει η σωστή ενημέρωση	18	69	20,7	79,3
Αν μπορώ να κάνω θεραπείες massage	62	25	71,3	28,7
Άλλο	0	87	0,0	100,0

Η πλειοψηφία των ερωτώμενων θα ήταν διατεθειμένοι να επισκεφθούν τα ιαματικά λουτρά αν διαπιστώσουν ότι μπορεί να έχουν τις απαιτούμενες ανέσεις (75,9%), εάν το συστήσει γιατρός (74,7%), αν μπορούν να κάνουν θεραπείες massage(71,3%), για να δοκιμάσουν (70,1%), και εάν πάνε οι φίλοι τους (66,7%).

Πίνακας 3.24 Πως θα αξιοποιούσαν οι συμμετέχοντες μια δωρεάν τριήμερη διαμονή σε Ιαματικά Λουτρά.

Εάν κερδίζατε μια δωρεάν διαμονή τριών ημερών σε ιαματικά λουτρά τι θα κάνατε;		
	Συχνότητα	Ποσοστό
Θα εκμεταλλευόμουν όλες τις ανέσεις	39	44,8
Θα πήγαινα να τα γνωρίσω	28	32,2
Θα πήγαινα εάν ήταν εφικτό λόγω εργασίας	16	18,4
Θα έδινα την προσφορά σε κάποιον άλλο	4	4,6
Θα την πετούσα	0	0,0
Άλλο	0	0,0
Σύνολο	87	100,0

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων (44,8%) εάν κέρδιζε μια δωρεάν διαμονή τριών ημερών σε ιαματικά λουτρά θα εκμεταλλευόταν όλες τις ανέσεις, το 32,3% θα πήγαινε για να τα γνωρίσει, και το 18,4% θα πήγαινε εάν ήταν εφικτό λόγω εργασίας.

Πίνακας 3.25 Επιλογή των συμμετεχόντων ανάμεσα σε Ιαματικά Λουτρά και άλλους προορισμούς με κριτήριο την τιμή.

Εάν διαπιστώσετε ότι η τιμή των διακοπών σε ιαματικά λουτρά είναι αισθητά χαμηλότερα από άλλες επιλογές, αυτό θα επηρέαζε την απόφασή σας;		
	Συχνότητα	Ποσοστό
Καθόλου	11	12,7
Λίγο	11	12,7
Ούτε λίγο / ούτε πολύ	33	37,9
Πολύ	19	21,8
Πάρα πολύ	13	14,9
Σύνολο	87	100,0

Εάν η τιμή των διακοπών σε ιαματικά λουτρά είναι αισθητά χαμηλότερα από άλλες επιλογές, θα επηρέαζε το 36,7% των ερωτώμενων πολύ, το 37,9% ούτε πολύ ούτε λίγο, το 12,7% λίγο, και το 12,7% καθόλου.

Μέρος Ε: Γενικές Ερωτήσεις για Ιαματικά Λουτρά

Πίνακας 3.26 Τα αρνητικά των Ιαματικών Πηγών κατά τους συμμετέχοντες σε σχέση με την θάλασσα.

Τα ιαματικά λουτρά υστερούν σε σχέση με τη θάλασσα:				
	<u>Συχνότητα</u>		<u>Ποσοστό</u>	
	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>
Σε επιλογές ψυχαγωγίας	147	223	39,7	60,3
Σε τιμές	59	311	15,9	84,1
Γιατί τα επισκέπτονται κυρίως ηλικιωμένοι	128	242	34,6	65,4
Γιατί τα επισκέπτονται όσοι έχουν πρόβλημα υγείας	71	299	19,2	80,8
Δεν είναι μοντέρνα	84	286	22,7	77,3
Δεν υπάρχει επαρκής πληροφόρηση	177	193	47,8	52,2
Δε διαφημίζονται	161	209	43,5	56,5
Δεν έχει την επιλογή να κάνει ηλιοθεραπεία	82	288	22,2	77,8
Άλλοι λόγοι	28	342	7,6	92,4

Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων θεωρεί ότι τα ιαματικά λουτρά υστερούν σε σχέση με τη θάλασσα κυρίως λόγω της ελλιπούς πληροφόρησης (47,8%) και επειδή δε διαφημίζονται (43,5%), και σε ένα μικρότερο ποσοστό επειδή υστερούν σε επιλογές ψυχαγωγίας (39,7%) ή επειδή τα επισκέπτονται κυρίως ηλικιωμένοι (34,6%).

Πίνακας 3.27 Τα θετικά των Ιαματικών Πηγών κατά τους συμμετέχοντες σε σχέση με την θάλασσα.

Τα ιαματικά λουτρά υπερτερούν σε σχέση με τη θάλασσα γιατί:				
	<u>Συχνότητα</u>		<u>Ποσοστό</u>	
	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>
Παρέχουν ήσυχο περιβάλλον	199	171	53,8	46,2
Υπάρχει φυσικό περιβάλλον και ομορφιά	202	168	54,6	45,4
Βελτιώνουν την υγεία	221	149	59,7	40,3
Έχουν χαμηλές τιμές	64	306	17,3	82,7
Προσφέρουν οξυγόνο και καθαριότητα	88	282	23,8	76,2
Παρέχουν προσφορές από ασφαλιστικά ταμεία	37	333	10,0	90,0
Είναι εύκολη η εύρεση δωματίων	46	324	12,4	87,6
Δίνουν τη δυνατότητα εξερεύνησης νέων τοπίων	129	241	34,9	65,1
Δε γνωρίζω	10	360	2,7	97,3

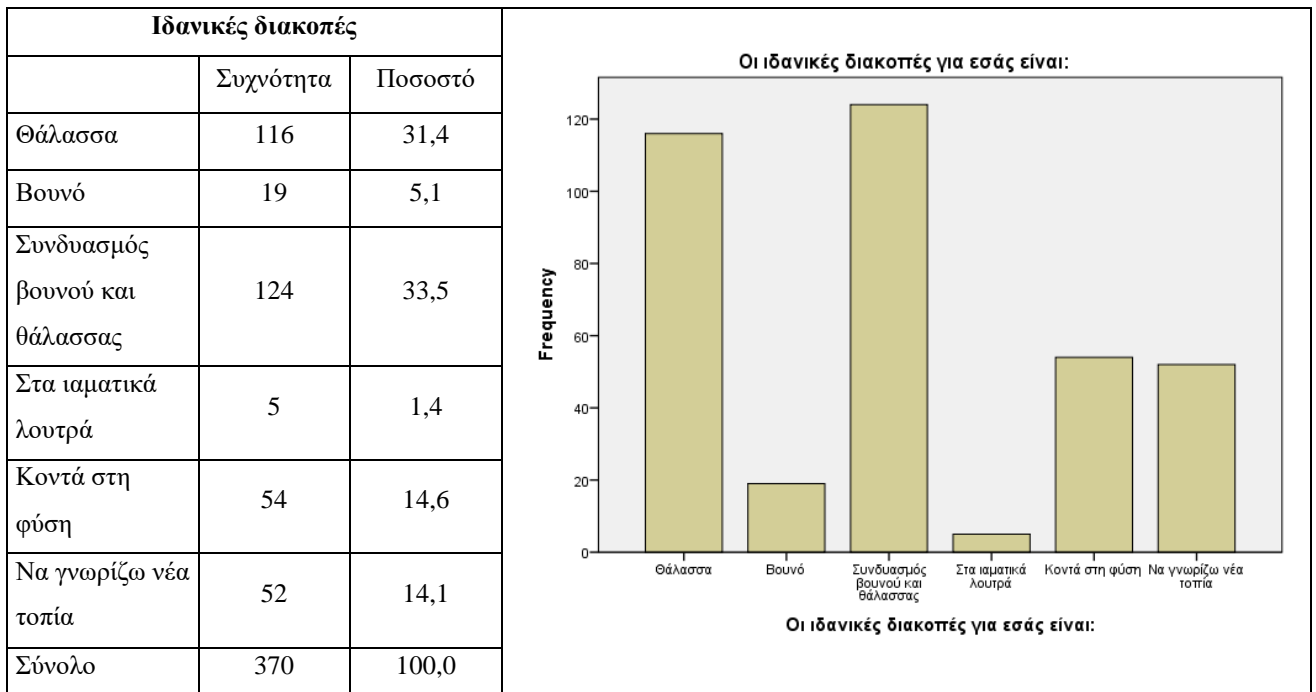
Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων θεωρεί ότι τα ιαματικά λουτρά υπερτερούν σε σχέση με τη θάλασσα κυρίως γιατί βελτιώνουν την υγεία (59,7%), υπάρχει φυσικό περιβάλλον και ομορφιά (54,6%), και παρέχουν ήσυχο περιβάλλον (53,8%), και σε ένα αρκετά μικρότερο ποσοστό γιατί δίνουν τη δυνατότητα εξερεύνησης νέων τοπίων (34,9%), ή γιατί προσφέρουν οξυγόνο και καθαριότητα (23,8%).

Πίνακας 3.28 Σημαντικά στοιχεία που θεωρούν οι συμμετέχοντες πως πρέπει να υπάρχουν κοντά στα Ιαματικά Λουτρά.

Θεωρώ σημαντικό κοντά στα ιαματικά λουτρά να υπάρχουν:				
	<u>Συχνότητα</u>		<u>Ποσοστό</u>	
	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>
Μεγάλες πόλεις	44	326	11,9	88,1
Αγορά	117	253	31,6	68,4
Μουσεία	32	338	8,6	91,4
Ενημερώσεις για τέχνες	25	345	6,8	93,2
Ενημερώσεις για τις παραδόσεις του τόπου	158	212	42,7	57,3
Ενημερώσεις για την τοπική κουζίνα	158	212	42,7	57,3
Ενημερώσεις και εκδρομές στα αξιοθέατα	219	151	59,2	40,8
Πολιτιστικές εκδηλώσεις	102	268	27,6	72,4
Λίμνες	141	229	38,1	61,9
Βουνά	196	174	53,0	47,0
Μοναστήρια	21	349	5,7	94,3
Κέντρα υγείας	99	271	26,8	73,2
Άλλο	0	370	0	100

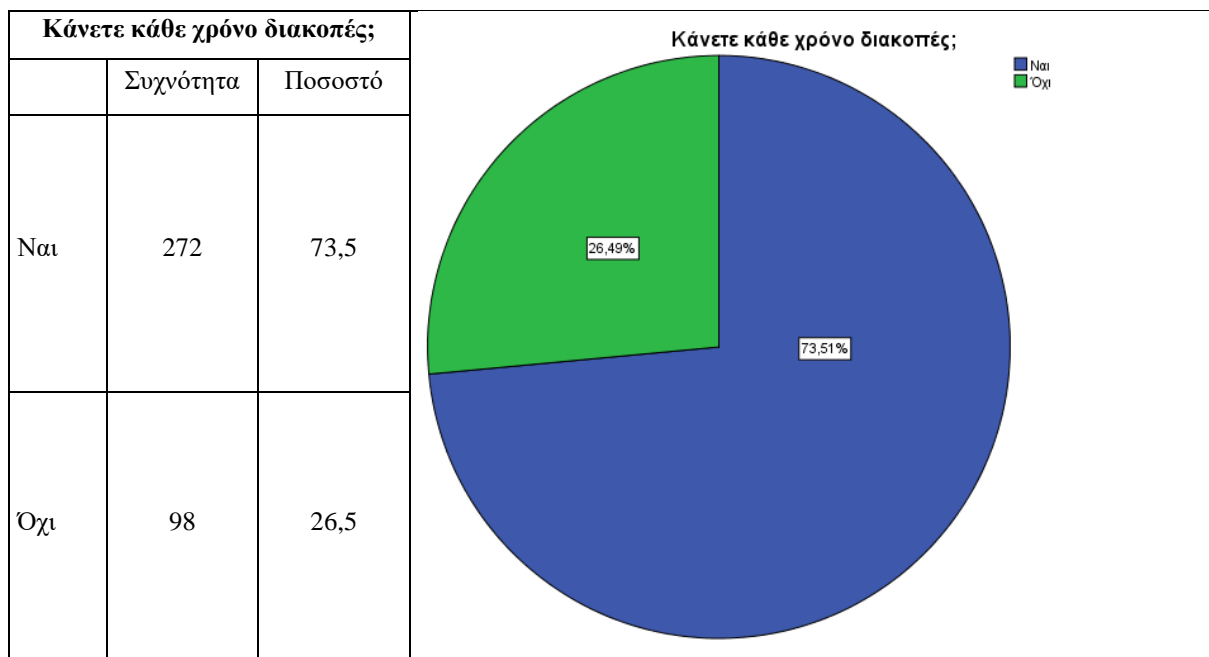
Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων θεωρεί ότι είναι σημαντικό να υπάρχουν κοντά στα ιαματικά λουτρά ενημερώσεις και εκδρομές στα αξιοθέατα (59,2%), βουνά (53%), ενημερώσεις για τις παραδόσεις του τόπου και για την τοπική κουζίνα (42,7%), και λίμνες (38,1%), και σε μικρότερο ποσοστό αγορά (31,6%), πολιτιστικές εκδηλώσεις (27,6%), και κέντρα υγείας (26,8%).

Πίνακας 3.29 Ποιες είναι οι ιδανικές διακοπές για τους συμμετέχοντες στην έρευνα.

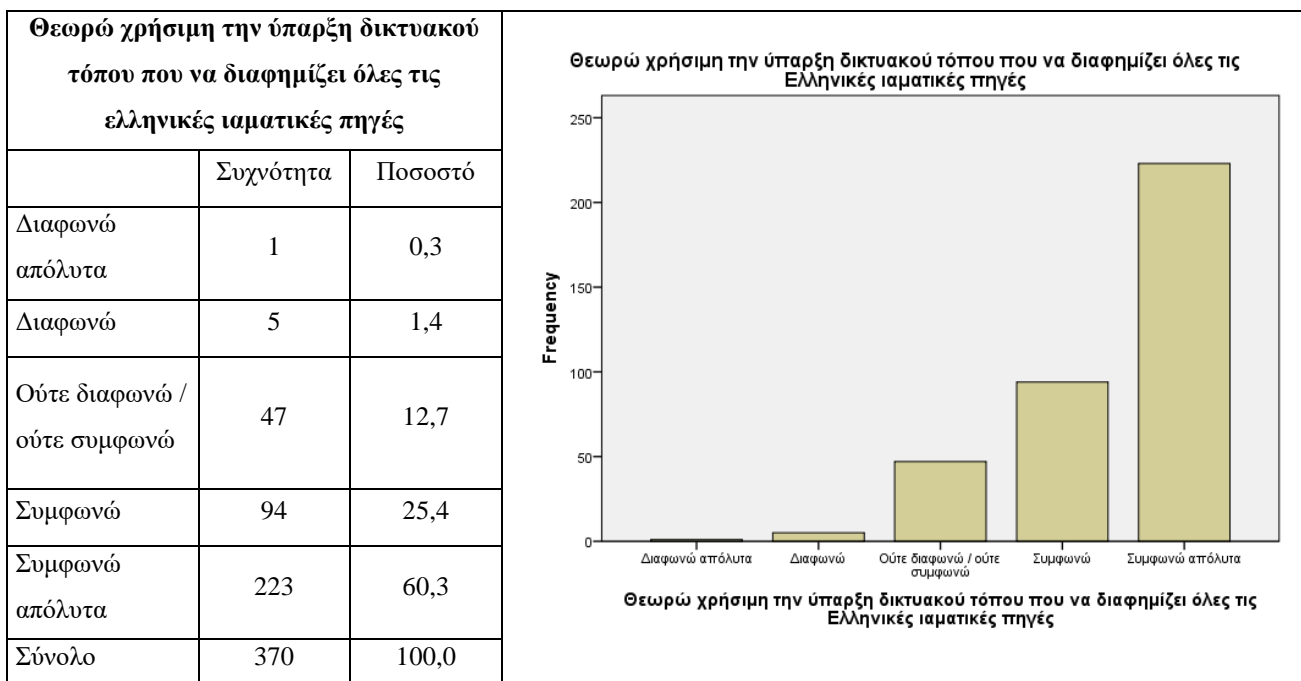
Όσον αφορά στο ποιες θεωρούν ότι είναι οι ιδανικές διακοπές, μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων θεωρεί ότι αυτές είναι ο συνδυασμός βουνού και θάλασσας (33,5%) και η θάλασσα (31,4%), ενώ πολύ μικρότερα είναι τα ποσοστά των άλλων εναλλακτικών (βουνό, ιαματικά λουτρά, κλπ.)

Πίνακας 3.30 Η συχνότητα διακοπών των συμμετεχόντων ανά έτος.

Το 73,5% των ερωτώμενων κάνει διακοπές κάθε χρόνο, ενώ μόνο το 26,5% δεν κάνει διακοπές κάθε χρόνο.

Πίνακας 3.31 Η άποψη των συμμετεχόντων για τη δημιουργία δικτυακού τόπου με σκοπό την διαφήμιση των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.

Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί χρήσιμη την ύπαρξη δικτυακού τόπου που να διαφημίζει όλες τις ελληνικές ιαματικές πηγές (85,7%), ενώ μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό διαφωνεί (1,7%).

Πίνακας 3.32 Κριτήρια που θεωρούν οι συμμετέχοντες απαραίτητα για τον δικτυακό τόπο που θα διαφημίζει τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές.

Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές να μου προσφέρει τα εξής κριτήρια:				
	<u>Συχνότητα</u>		<u>Ποσοστό</u>	
	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>
Το site της κάθε ιαματικής πηγής ξεχωριστά	203	167	54,9	45,1
Πληροφόρηση / ενημέρωση	238	132	64,3	35,7
Εικόνες	261	109	70,5	29,5
Κριτικές επισκεπτών	215	155	58,1	41,9
Χάρτες και διαδρομή	243	127	65,7	34,3
Αστέρια αξιολόγησης	144	226	38,9	61,1
Προσφερόμενες υπηρεσίες	215	155	58,1	41,9
Προσφορές / εκπτωτικά πακέτα	193	177	52,2	47,8
Κοντινά καταλύματα / ξενοδοχεία	193	177	52,2	47,8
Δυνατότητα κράτησης (booking) μέσω του ίδιου δικτυακού τόπου	166	204	44,9	55,1
Φίλτρα επιλογής κοντινότερης ιαματικής πηγής	84	286	22,7	77,3
Νέα / Άρθρα / Εκδρομές / Συνέδρια	53	317	14,3	85,7
Πρόσβαση σε ψηφιακά βιβλία για τις ιαματικές πηγές	53	317	14,3	85,7
Όλα τα παραπάνω	120	250	32,4	67,6
Άλλο	0	370	0	100

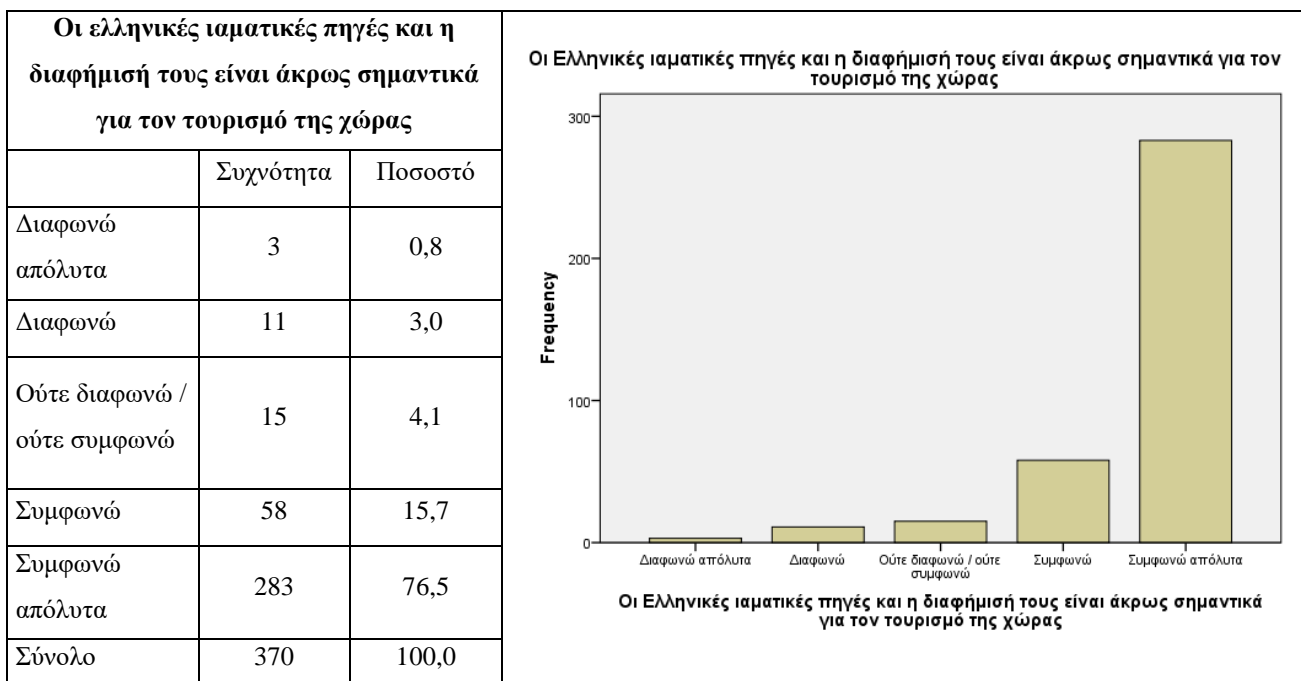
Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων θεωρεί ότι είναι απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές να προσφέρει εικόνες (70,5%), χάρτες και διαδρομή (65,7%), πληροφόρηση / ενημέρωση (64,3%), προσφερόμενες υπηρεσίες (58,1%), κριτικές επισκεπτών (58,1%), το siteκάθε ιαματικής πηγής ξεχωριστά (54,9%), προσφορές / εκπτωτικά πακέτα (52,2%), και κοντινά καταλύματα / ξενοδοχεία (52,2%).

Πίνακας 3.33 Ο συνολικός αριθμός των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών κατά τους συμμετέχοντες.

Οι ιαματικές πηγές της Ελλάδας είναι σε αριθμό:		
	Συχνότητα	Ποσοστό
< 25 πηγές	151	40,8
25 – 50 πηγές	63	17,0
51 – 100 πηγές	13	3,5
101 – 300 πηγές	38	10,3
300 – 1000 πηγές	64	17,3
> 1000 πηγές	16	4,3
Δε γνωρίζω	25	6,8
Σύνολο	370	100,0

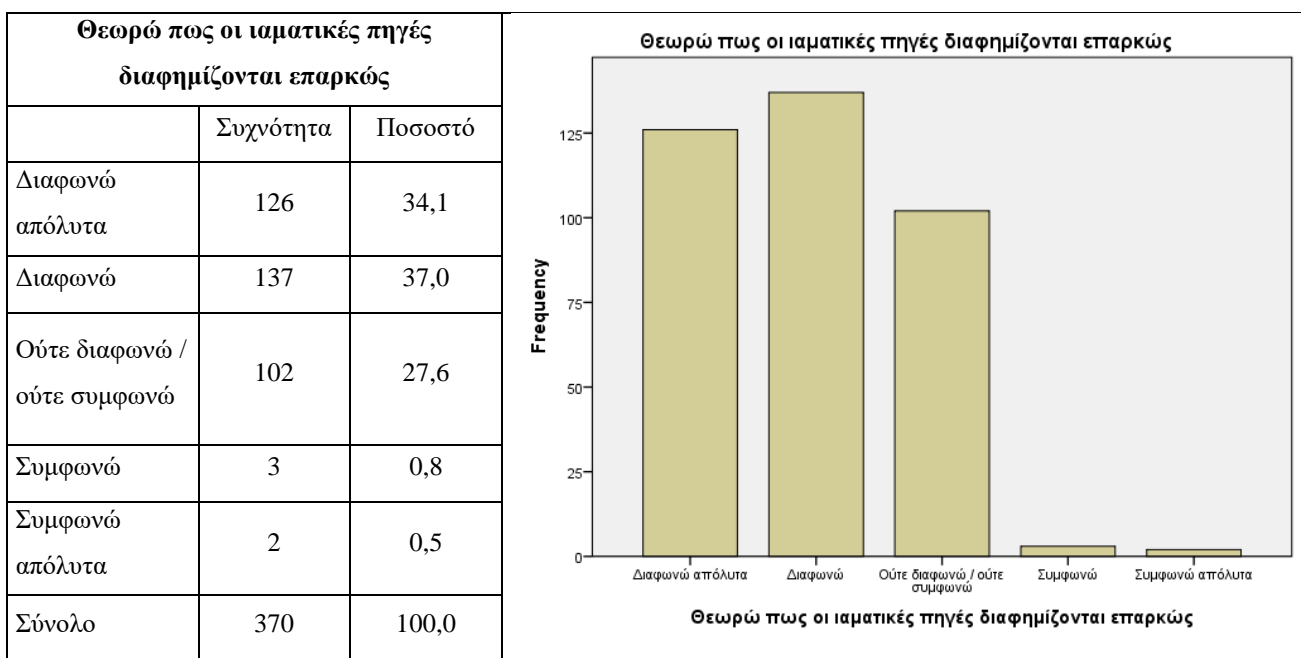
Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων πιστεύει ότι οι ιαματικές πηγές της Ελλάδας είναι λιγότερες από 25 (40,8%), ενώ μόνο το 21,6% πιστεύει ότι οι ιαματικές πηγές της Ελλάδας είναι περισσότερες από 300. Το 6,8% δηλώνει ότι δε γνωρίζει ποιος είναι ο αριθμός των ιαματικών πηγών της Ελλάδας.

Πίνακας 3.34 Πόσο σημαντική κρίνουν οι συμμετέχοντες για τον τουρισμό της χώρας, τη διαφήμιση των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.

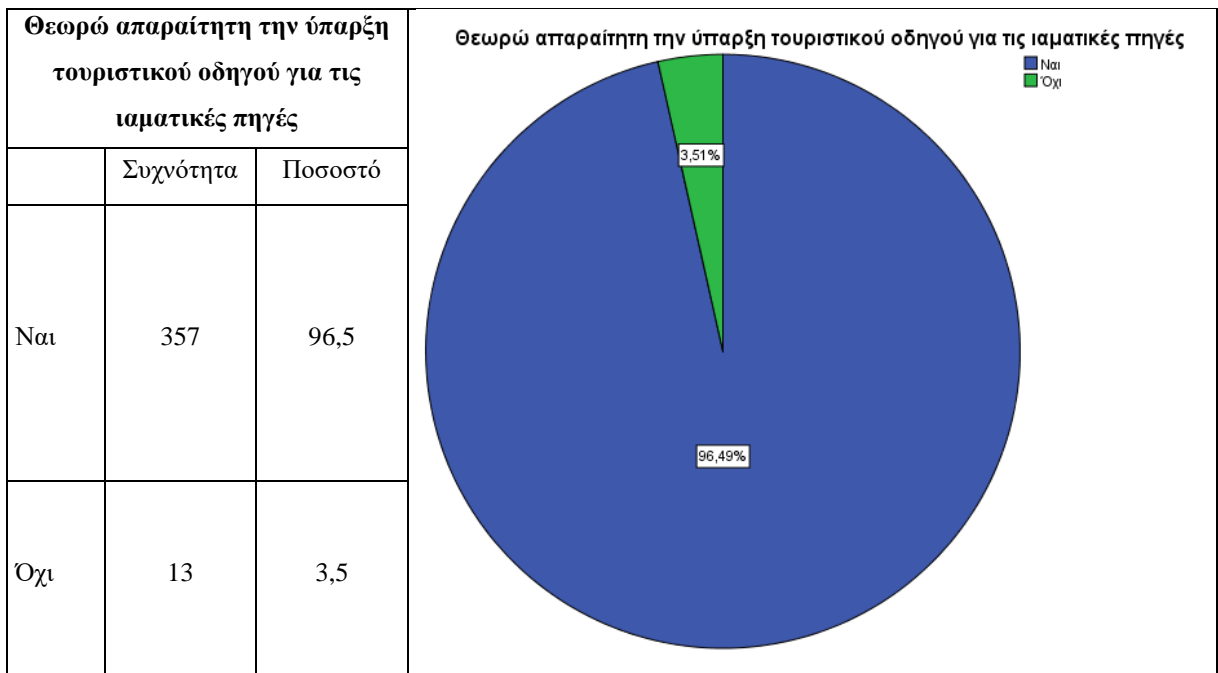
Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι ελληνικές ιαματικές πηγές και η διαφήμισή τους είναι άκρως σημαντικά για τον τουρισμό της χώρας (92,2%), ενώ μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό διαφωνεί (3,8%).

Πίνακας 3.35 Σε τι βαθμό κρίνουν οι συμμετέχοντες επαρκή την διαφήμιση των Ιαματικών Πηγών.

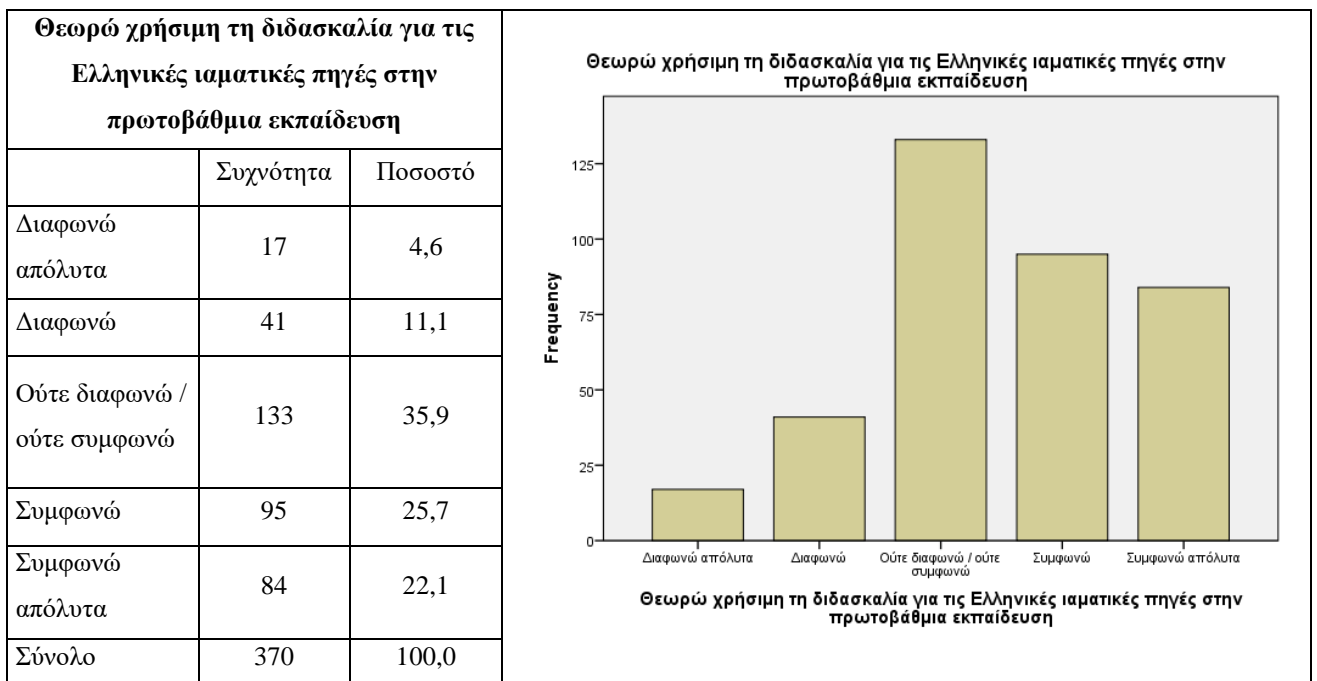
Η πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι ιαματικές πηγές δε διαφημίζονται επαρκώς (71,1%), ενώ μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό ότι διαφημίζονται επαρκώς (1,3%).

Πίνακας 3.36 Πόσο χρήσιμη θεωρούν οι συμμετέχοντες την ύπαρξη τουριστικού οδηγού για τις Ιαματικές Πηγές.

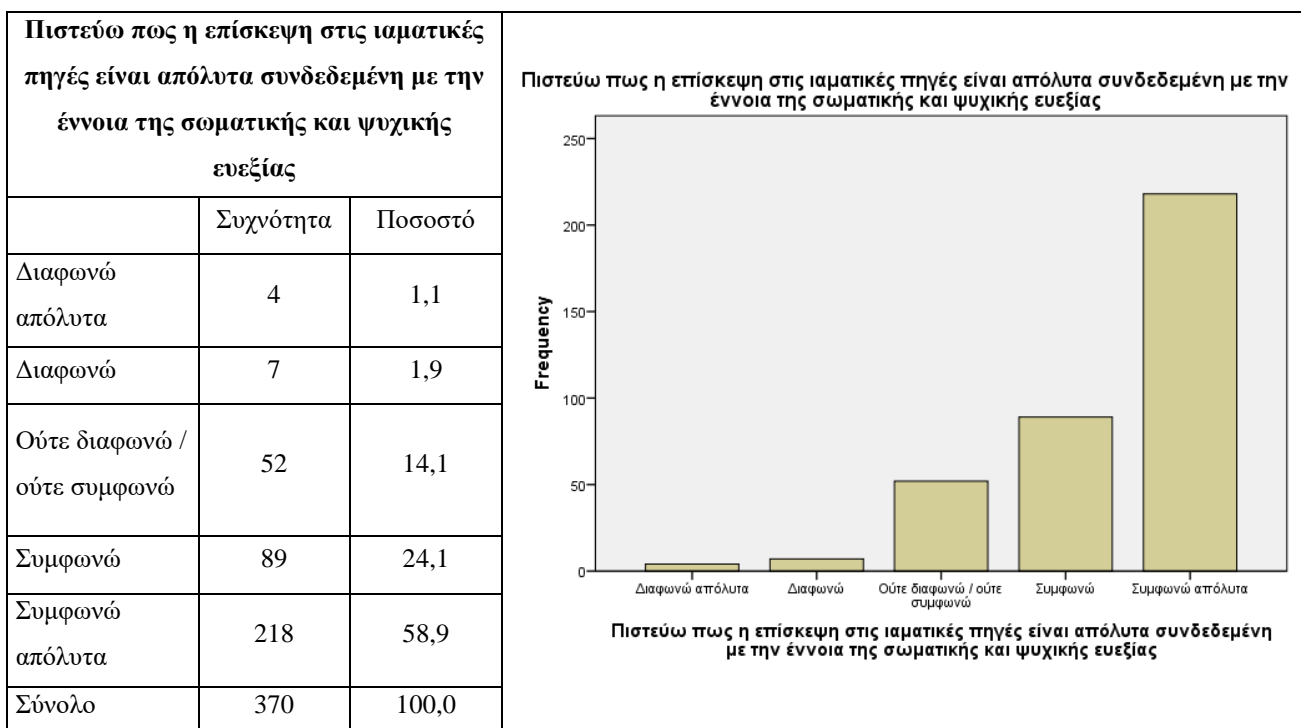
Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων (96,5%) θεωρεί απαραίτητη την ύπαρξη τουριστικού οδηγού για τις ιαματικές πηγές.

Πίνακας 3.37 Πόσο χρήσιμη θεωρούν οι συμμετέχοντες τη διδασκαλία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση για τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές.

Ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων (47,8%) θεωρεί χρήσιμη τη διδασκαλία για τις ελληνικές ιαματικές πηγές στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ ένα επίσης μεγάλο ποσοστό (35,9%) ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί για τη χρησιμότητά της.

Πίνακας 3.38 Βαθμός συσχετισμού της σωματικής και ψυχικής ευεξίας των συμμετεχόντων με την επίσκεψη στις Ιαματικές Πηγές.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων (83%) πιστεύει πως η επίσκεψη στις ιαματικές πηγές είναι απόλυτα συνδεδεμένη με την έννοια της σωματικής και ψυχικής ευεξίας.

3.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε μπορούν να εξαχθούν διάφορα συμπεράσματα σχετικά με το προφίλ των ερωτώμενων και τη γνώμη και τις προτιμήσεις τους σχετικά με τα ιαματικά λουτρά. Ειδικότερα:

- Σχετικά με το προφίλ των ερωτώμενων:
 - Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων είναι γυναίκες (64,6%).
 - Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων είναι ηλικίας 25-45 ετών (56,4%).
 - Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων είναι έγγαμοι (60,3%).
 - Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων έχει ολοκληρώσει σπουδές ανώτερης εκπαίδευσης και μεταπτυχιακές σπουδές (73,2%).
 - Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων είναι δημόσιοι υπάλληλοι (32,4%) και ιδιωτικοί υπάλληλοι (19,5%).
 - Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων δηλώνει ως τόπο μόνιμης κατοικίας τη Θεσσαλονίκη (71,9%).
 - Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων έχει δύο ενήλικα μέλη στην οικογένειά του (40,3%).
 - Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων έχει καθαρό ή οικογενειακό εισόδημα / μήνα 1601-2000 € (45,4%).
- Σχετικά με τις διακοπές των ερωτώμενων:

- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων διαθέτει μέχρι το πολύ 1000 € το χρόνο για τις διακοπές του (50,9%).
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων κάνει διακοπές το διάστημα μεταξύ Ιουνίου – Οκτωβρίου από 8 έως 20 ημέρες (59,2%).
- Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων θεωρεί ότι ιδανικές διακοπές είναι ο συνδυασμός βουνού και θάλασσας (33,5%) και η θάλασσα (31,4%).
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων (73,5%) κάνει διακοπές κάθε χρόνο.
- Σχετικά με την υγεία των ερωτώμενων:
 - Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων πιστεύει ότι η υγεία του είναι καλή (68,9%).
 - Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων φροντίζει την υγεία του κυρίως προσέχοντας τη διατροφή του (71,6%), αποφεύγοντας τη λήψη φαρμάκων χωρίς λόγο (67,3%), και αποφεύγοντας το κάπνισμα (63,2%).
- Σχετικά με το κατά πόσο θεωρεί ότι είναι η ενημέρωση για τις ιαματικές πηγές μέσω Internet είναι σημαντική, το 57,9% συμφωνεί ότι είναι σημαντική. Το μεγάλο ποσοστό μπορεί να μας οδηγήσει στη περαιτέρω διερεύνηση της χρήσης του Internet για την ενημέρωση για τις ιαματικές πηγές.
- Σχετικά με το κατά πόσο οι ερωτώμενοι έχουν επισκεφθεί ιαματικά λουτρά, η πλειοψηφία τους έχει επισκεφθεί (76,5%).
- Από το σύνολο των ερωτώμενων που έχουν επισκεφθεί ιαματικά λουτρά προκύπτει ότι:
 - Τα έχουν επισκεφθεί κυρίως για χαλάρωση (85,9%) και αναζωογόνηση (78,1%).
 - Η πλειοψηφία τα έχει επισκεφθεί για πρώτη φορά στην ηλικία των 26-40 (64,3%).
 - Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων επισκέφθηκε ιαματικά λουτρά για πρώτη φορά επειδή τους το σύστησαν φίλοι / γνωστοί (92,6%), ενώ μεγάλο ποσοστό επισκέφθηκε ιαματικά λουτρά για πρώτη φορά για ξεκούραση (62,5%) και για φροντίδα σώματος (61,8%),

- Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων (48,1%) θεωρεί ότι έχει μείνει πολύ ευχαριστημένο κατά τη διαμονή του από το πρόγραμμα των ιαματικών λουτρών.
- Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων έμαθε για τα ιαματικά λουτρά από συζητήσεις με φίλους / γνωστούς (85,5%), ενώ μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων έμαθε για τα ιαματικά λουτρά από περιοδικά (44,2%) και το Internet (32,2%). Με βάση το τελευταίο μπορεί να εξεταστεί περαιτέρω κατά πόσο μπορεί να χρησιμοποιηθεί το Internet για την ενημέρωση για ιαματικά λουτρά.
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί σημαντικό κατά τη διαμονή τους στα ιαματικά λουτρά τα παρακάτω κριτήρια:
 - Να είναι καθαροί οι χώροι (95,1%).
 - Να είναι ευχάριστο το περιβάλλον διαμονής (67,5%).
 - Να υπάρχουν χαμηλές τιμές (60,1%).
 - Το προσωπικό να είναι ευγενικό (59,7%), εξυπηρετικό (55,8%) και διακριτικό (50,2%).
 - Να είναι άνετοι οι χώροι (55,5%).
 - Να αποβάλλει το άγχος (54,8%).
 - Να υπάρχει καλή γενική οργάνωση (54,1%).
 - Να παρέχει θεραπείες massage (50,9%).
- Από το σύνολο των ερωτώμενων που δεν έχουν επισκεφθεί ιαματικά λουτρά προκύπτει ότι:
 - Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων δεν έχει επισκεφθεί ποτέ ιαματικά λουτρά επειδή απλά δεν έτυχε (75,9%) ή επειδή προτιμά τη θάλασσα (73,6%).
 - Η πλειοψηφία των ερωτώμενων θα ήταν διατεθειμένοι να επισκεφθούν τα ιαματικά λουτρά αν διαπιστώσουν ότι μπορεί να έχουν τις απαιτούμενες ανέσεις (75,9%), εάν το συστήσει γιατρός (74,7%), αν μπορούν να κάνουν θεραπείες massage (71,3%), για να δοκιμάσουν (70,1%), και εάν πάνε οι

φίλοι τους (66,7%). Αυτό το στοιχείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τα ιαματικά λουτρά για το πώς μπορούν να προσελκύσουν νέους πελάτες.

- Μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων εάν κέρδιζε μια δωρεάν διαμονή τριών ημερών σε ιαματικά λουτρά θα εκμεταλλευόταν όλες τις ανέσεις(44,8%). Αυτό το στοιχείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τα ιαματικά λουτρά για το πώς μπορούν να προσελκύσουν νέους πελάτες.
- Εάν η τιμή των διακοπών σε ιαματικά λουτρά είναι αισθητά χαμηλότερα από άλλες επιλογές, θα επηρέαζε πολύ μόνο το 36,7% των ερωτώμενων.
- Όσον αφορά στα στοιχεία που υστερούν τα ιαματικά λουτρά σε σχέση με τη θάλασσα, αυτά εστιάζουν κυρίως στην ελλιπή πληροφόρηση (47,8%) και στο ότι δε διαφημίζονται (43,5%). Η δημιουργία ενός siteπου θα παρέχει την απαραίτητη πληροφόρηση και διαφήμιση των ιαματικών λουτρών μπορεί να βελτιώσει τη θέση τους έναντι της θάλασσας ως επιλογής.
- Όσον αφορά στους λόγους που τα ιαματικά λουτρά μπορεί να υπερτερούν της θάλασσας, αυτοί εστιάζονται κυρίως:
 - Στη βελτίωση της υγείας (59,7%).
 - Στην ύπαρξη φυσικού περιβάλλοντος και ομορφιάς (54,6%).
 - Στην ύπαρξη ήσυχου περιβάλλοντος (53,8%).
- Όσον αφορά στην ύπαρξη δικτυακού τόπου που να διαφημίζει όλες τις ελληνικές ιαματικές πηγές και τα στοιχεία που θα πρέπει αυτό το siteνα έχει προκύπτει ότι:
 - Η πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί χρήσιμη την ύπαρξη δικτυακού τόπου που να διαφημίζει όλες τις ελληνικές ιαματικές πηγές (85,7%).
 - Το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτώμενων θεωρεί ότι είναι απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές να προσφέρει:
 - Εικόνες (70,5%).
 - Χάρτες και διαδρομή (65,7%).
 - Πληροφόρηση / ενημέρωση (64,3%).
 - Προσφερόμενες υπηρεσίες (58,1%).
 - Κριτικές επισκεπτών (58,1%).

- Το site κάθε ιαματικής πηγής ξεχωριστά (54,9%)
- Προσφορές / εκπτωτικά πακέτα (52,2%).
- Κοντινά καταλύματα / ξενοδοχεία (52,2%).

Τα παραπάνω στοιχεία θα αποτελέσουν βασικά στοιχεία στη σχεδίαση του υπό ανάπτυξη δικτυακού τόπου και της πληροφόρησης που αυτό θα περιέχει.

- Όσον αφορά στη σημαντικότητα των ελληνικών ιαματικών πηγών και της διαφήμισής τους για τον τουρισμό της χώρας, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων συμφωνεί ότι είναι σημαντικές (92,2%).
- Όσον αφορά στη μη επαρκή διαφήμιση των ιαματικών πηγών, η πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι ιαματικές πηγές δε διαφημίζονται επαρκώς (71,1%).

3.3 ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΝΑΛΥΣΗ

*Διερεύνηση σχέσης μεταξύ των μεταβλητών: «Καθαρό ατομικό ή οικογενειακό εισόδημα / μήνα σε Ευρώ» * «Κατά μέσο όρο πόσα χρήματα διαθέτετε το χρόνο σε*

Ευρώ για τις διακοπές σας»

Πίνακας 3.3.1 Συγκριτικός πίνακας καθαρού ή οικογενειακού εισοδήματος των ερωτώμενων και του μέσου όρου χρημάτων που διαθέτουν σε διακοπές.

			Κατά μέσο όρο πόσα χρήματα διαθέτετε το χρόνο σε Ευρώ για τις διακοπές σας						Σύνολο		
			<500	501-750	751-1000	1001-1250	1251-1500	1501-1750		Πάνω από 1751	
Καθαρό ατομικό ή οικογενειακό εισόδημα / μήνα σε Ευρώ	< 400	Πλήθος	8	0	0	0	0	0	0	8	
		% within	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
	401-800	Πλήθος	62	0	0	0	0	0	0	62	
		% within	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
	801-1200	Πλήθος	18	49	0	0	0	0	0	67	
		% within	26,9%	73,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
	1201-1600	Πλήθος	0	3	30	0	0	0	0	33	
		% within	0,0%	9,1%	90,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
	1601-2000	Πλήθος	0	0	18	68	44	31	7	168	
		% within	0,0%	0,0%	10,7%	40,5%	26,2%	18,5%	4,2%	100,0%	
	2001 και άνω	Πλήθος	0	0	0	0	0	0	32	32	
		% within	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	
	Σύνολο		Πλήθος	88	52	48	68	44	31	39	370
			% within	23,8%	14,1%	13,0%	18,4%	11,9%	8,4%	10,5%	100,0%

Από το σύνολο των 370 ερωτώμενων, αυτοί που δηλώνουν καθαρό ατομικό ή οικογενειακό

μηνιαίο εισόδημα έως 800 €, διαθέτουν κατά μέσο όρο λιγότερα από 500 € το χρόνο για τις διακοπές τους. Αυτοί που δηλώνουν καθαρό μηνιαίο εισόδημα από 801-1200 € διαθέτουν κατά μέσο όρο έως 750 € το χρόνο για τις διακοπές τους. Αντίστοιχα, αυτοί που δηλώνουν καθαρό μηνιαίο εισόδημα 1601-2000 € διαθέτουν κατά μέσο όρο 751-1750 € το χρόνο για τις διακοπές τους.

Διερεύνηση σχέσης μεταξύ των μεταβλητών: «Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει εικόνες» * «Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet»

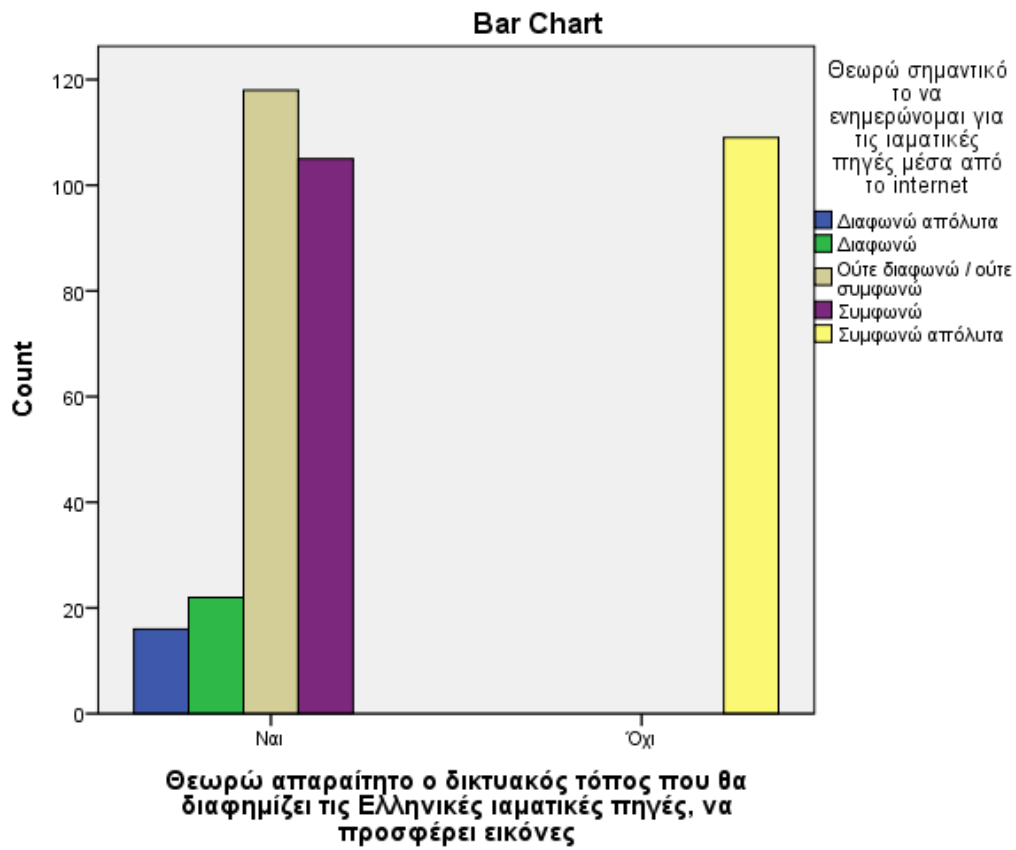
Πίνακας 3.3.2 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας των εικόνων που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.

			Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet					Σύνολο
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ / ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει εικόνες	Ναι	Πλήθος	16	22	118	105	0	261
		% within	6,1%	8,4%	45,2%	40,2%	0,0%	100,0%
	Όχι	Πλήθος	0	0	0	0	109	109
		% within	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Σύνολο		Πλήθος	16	22	118	105	109	370
		% within	4,3%	5,9%	31,9%	28,4%	29,5%	100,0%

Από το σύνολο των 261 ερωτώμενων που θεωρούν απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα

διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές να προσφέρει εικόνες, το 40,2% συμφωνεί ότι είναι σημαντικό να ενημερώνονται για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet, ενώ το 45,2% ούτε διαφωνεί ούτε συμφωνεί.

Διάγραμμα 1. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.2

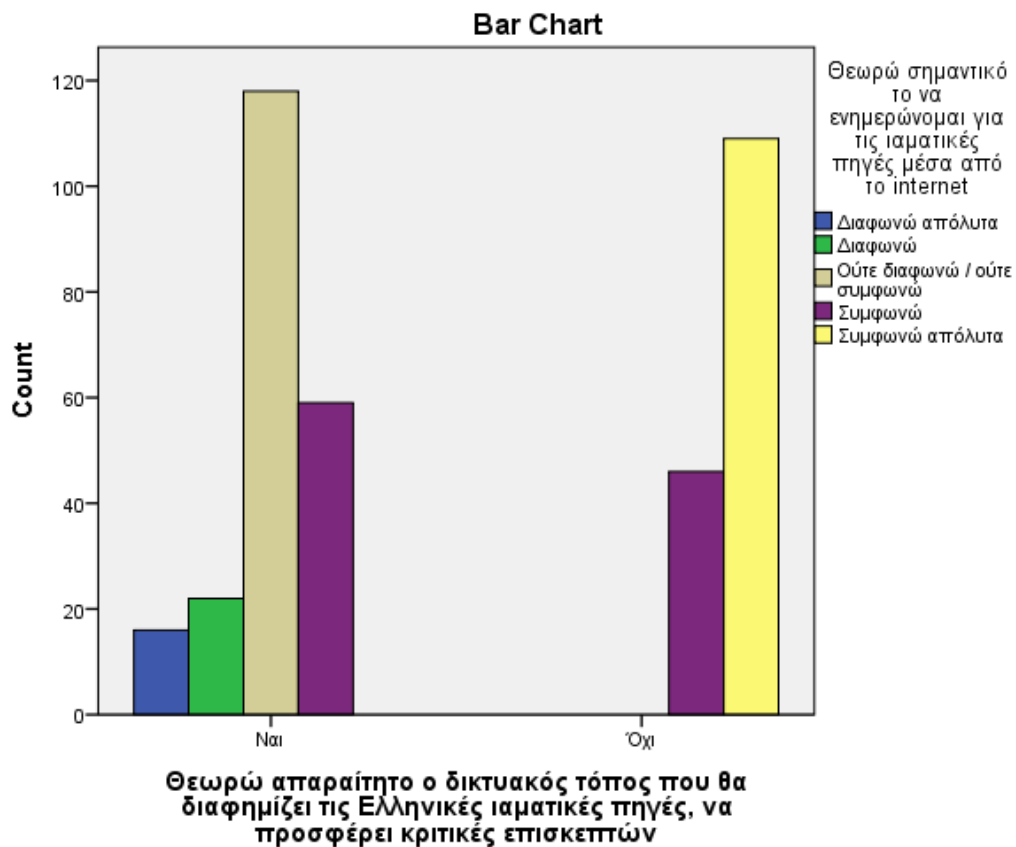
*Διερεύνηση σχέσης μεταξύ των μεταβλητών: «Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει κριτικές επισκεπτών» *
«Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet»*

Πίνακας 3.3.3 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας των κριτικών που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.

			Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet					Σύνολο
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ / ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει κριτικές επισκεπτών	Ναι	Πλήθος	16	22	118	59	0	215
		% within	7,4%	10,2%	54,9%	27,4%	0,0%	100,0%
	Όχι	Πλήθος	0	0	0	0	109	155
		% within	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	70,3%	100,0%
Σύνολο		Πλήθος	16	22	118	105	109	370
		% within	4,3%	5,9%	31,9%	28,4%	29,5%	100,0%

Από το σύνολο των 215 ερωτώμενων που θεωρούν απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές να προσφέρει κριτικές επισκεπτών, το 27,4% συμφωνεί ότι είναι σημαντικό να ενημερώνονται για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet, ενώ το 54,9% ούτε διαφωνεί ούτε συμφωνεί.

Διάγραμμα 2. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.3

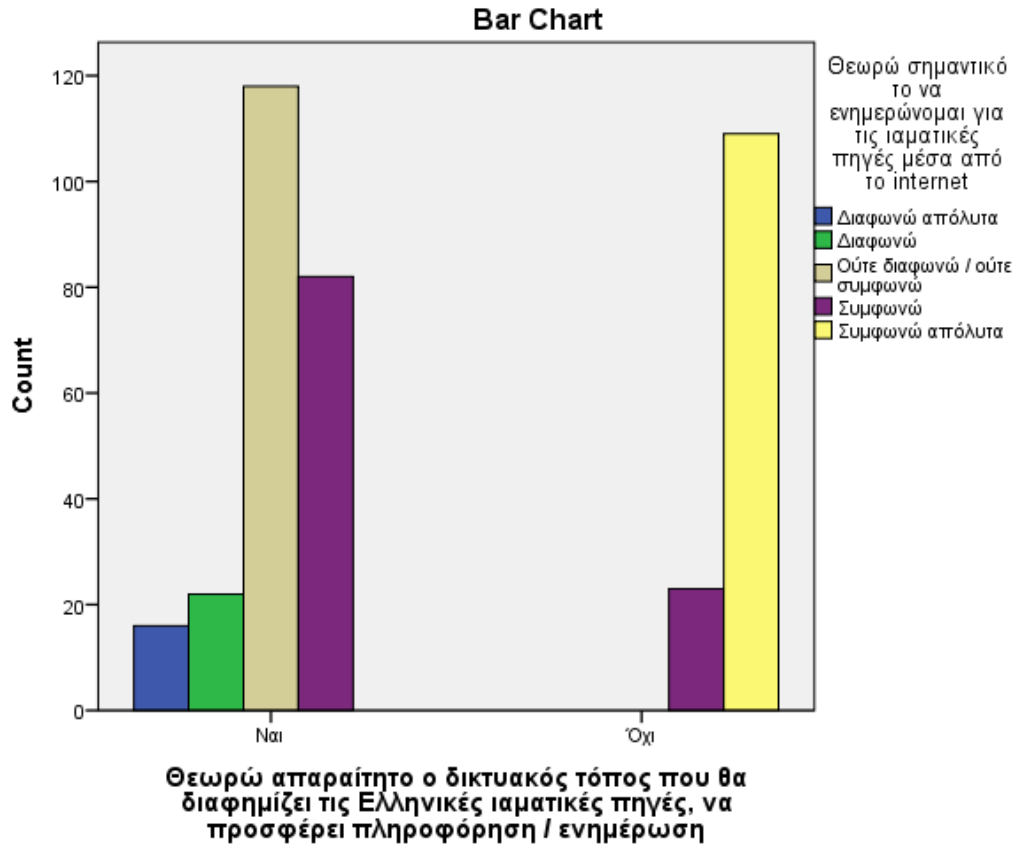
*Διερεύνηση σχέσης μεταξύ των μεταβλητών: «Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει πληροφόρηση / ενημέρωση» * «Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet»*

Πίνακας 3.3.4 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας της πληροφόρησης / ενημέρωσης που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.

			Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet					Σύνολο
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ / ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει πληροφόρηση / ενημέρωση	Ναι	Πλήθος	16	22	118	82	0	238
		% within	6,7%	9,2%	49,6%	34,5%	0,0%	100,0%
	Όχι	Πλήθος	0	0	0	23	109	132
		% within	0,0%	0,0%	0,0%	17,4%	82,6%	100,0%
Σύνολο		Πλήθος	16	22	118	105	109	370
		% within	4,3%	5,9%	31,9%	28,4%	29,5%	100,0%

Από το σύνολο των 238 ερωτώμενων που θεωρούν απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές να προσφέρει πληροφόρηση / ενημέρωση, το 34,5% συμφωνεί ότι είναι σημαντικό να ενημερώνονται για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet, ενώ το 49,6% ούτε διαφωνεί ούτε συμφωνεί.

Διάγραμμα 3. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.4

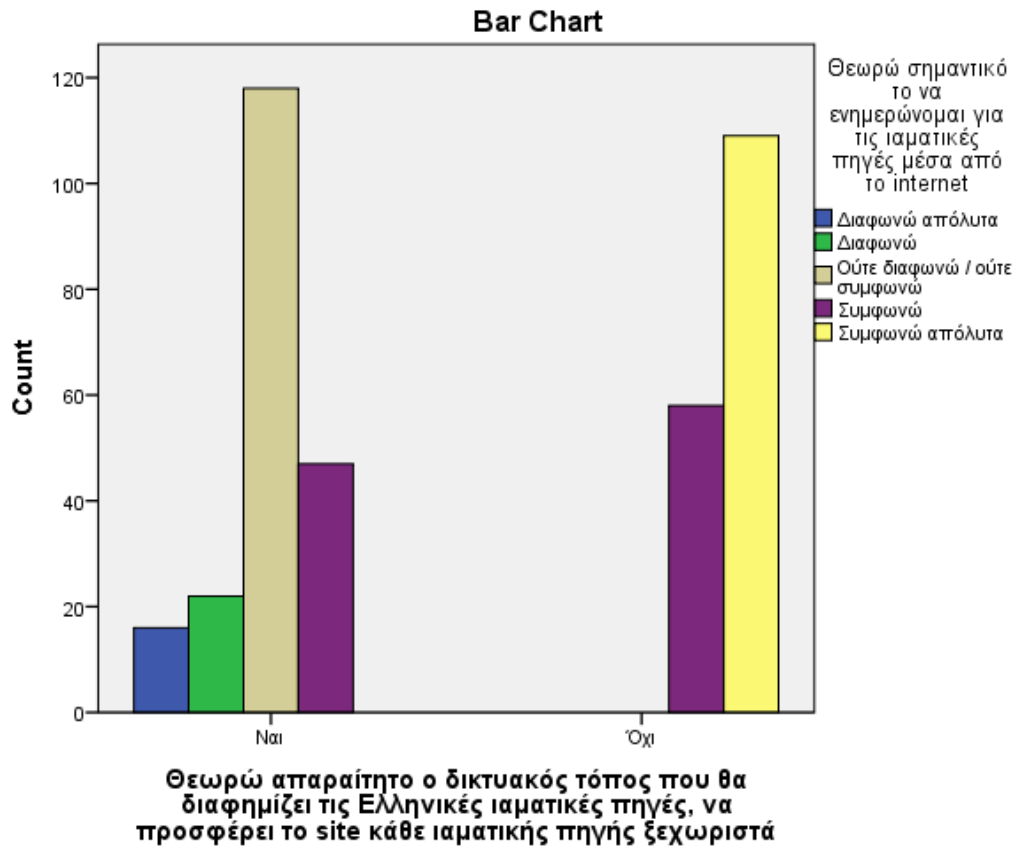
*Διερεύνηση σχέσης μεταξύ των μεταβλητών: «Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει το site κάθε ιαματικής πηγής ξεχωριστά» * «Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet»*

Πίνακας 3.3.5 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας προβολής των site κάθε Ιαματικής Πηγής ξεχωριστά που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.

			Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet					Σύνολο
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ / ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει το site κάθε ιαματικής πηγής ξεχωριστά	Ναι	Πλήθος	16	22	118	47	0	203
		% within	7,9%	10,8%	58,1%	23,2%	0,0%	100,0%
	Όχι	Πλήθος	0	0	0	58	109	167
		% within	0,0%	0,0%	0,0%	34,7%	65,3%	100,0%
Σύνολο		Πλήθος	16	22	118	105	109	370
		% within	4,3%	5,9%	31,9%	28,4%	29,5%	100,0%

Από το σύνολο των 203 ερωτώμενων που θεωρούν απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές να προσφέρει το site κάθε ιαματικής πηγής ξεχωριστά, το 23,2% συμφωνεί ότι είναι σημαντικό να ενημερώνονται για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet, ενώ το 58,1% ούτε διαφωνεί ούτε συμφωνεί.

Διάγραμμα 4. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.5

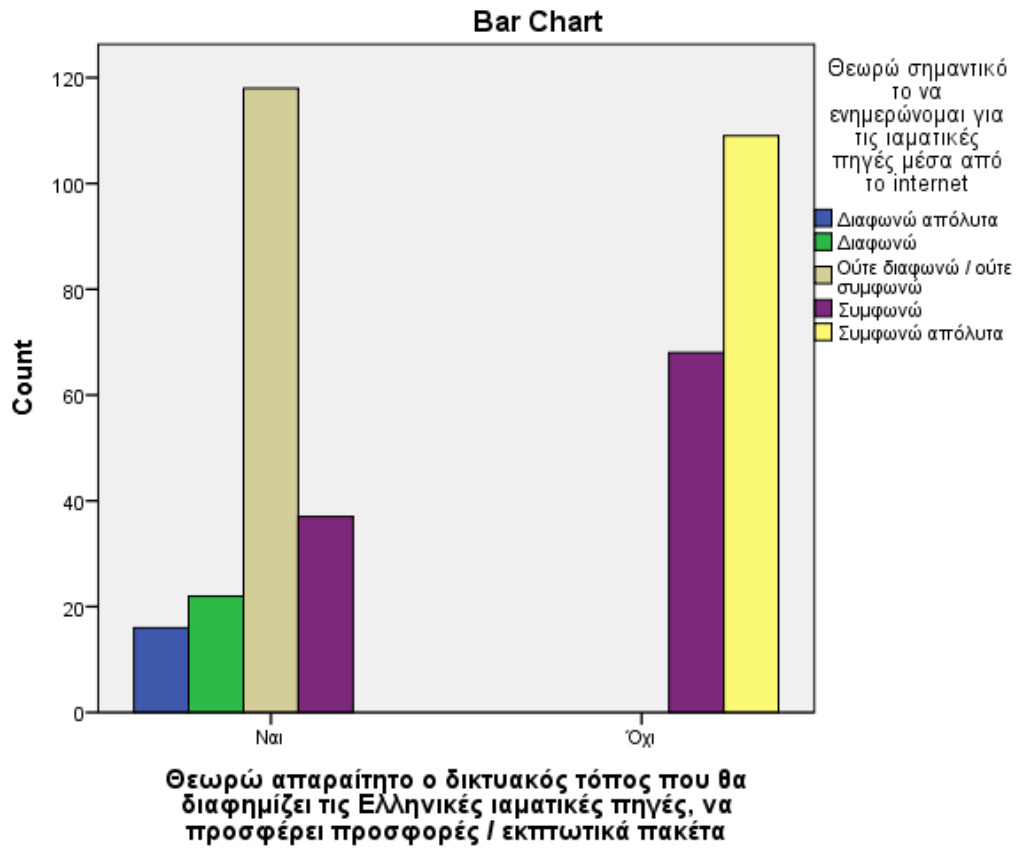
*Διερεύνηση σχέσης μεταξύ των μεταβλητών: «Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει προσφορές / εκπαιδευτικά πακέτα» * «Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet»*

Πίνακας 3.3.6 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας προσφορών / εκπαιδευτικών πακέτων που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.

			Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet					Σύνολο
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ / ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει προσφορές / εκπαιδευτικά πακέτα	Ναι	Πλήθος	16	22	118	37	0	193
		% within	8,3%	11,4%	61,1%	19,2%	0,0%	100,0%
	Όχι	Πλήθος	0	0	0	68	109	177
		% within	0,0%	0,0%	0,0%	38,4%	61,6%	100,0%
Σύνολο		Πλήθος	16	22	118	105	109	370
		% within	4,3%	5,9%	31,9%	28,4%	29,5%	100,0%

Από το σύνολο των 193 ερωτώμενων που θεωρούν απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές να προσφέρει προσφορές / εκπαιδευτικά πακέτα, το 19,2% συμφωνεί ότι είναι σημαντικό να ενημερώνονται για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet, ενώ το 61,1% ούτε διαφωνεί ούτε συμφωνεί.

Διάγραμμα 5. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.6

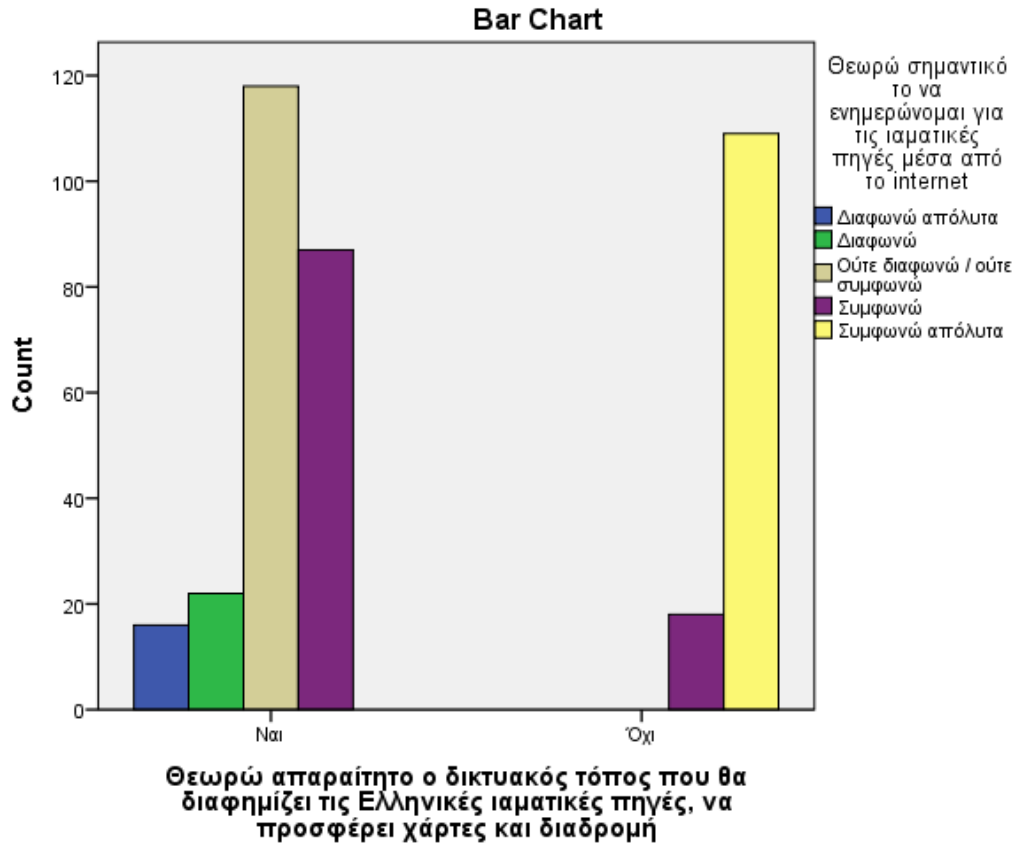
*Διερεύνηση σχέσης μεταξύ των μεταβλητών: «Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει χάρτες και διαδρομή» * «Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet»*

Πίνακας 3.3.7 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας χαρτών και διαδρομών που θα προσφέρει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.

			Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet					Σύνολο
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ / ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει χάρτες και διαδρομή	Ναι	Πλήθος	16	22	118	87	0	243
		% within	6,6%	9,1%	48,6%	35,8%	0,0%	100,0%
	Όχι	Πλήθος	0	0	0	18	109	127
		% within	0,0%	0,0%	0,0%	14,2%	85,8%	100,0%
Σύνολο		Πλήθος	16	22	118	105	109	370
		% within	4,3%	5,9%	31,9%	28,4%	29,5%	100,0%

Από το σύνολο των 243 ερωτώμενων που θεωρούν απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές να προσφέρει χάρτες και διαδρομή, το 35,8% συμφωνεί ότι είναι σημαντικό να ενημερώνονται για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet, ενώ το 48,6% ούτε διαφωνεί ούτε συμφωνεί.

Διάγραμμα 6. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.7

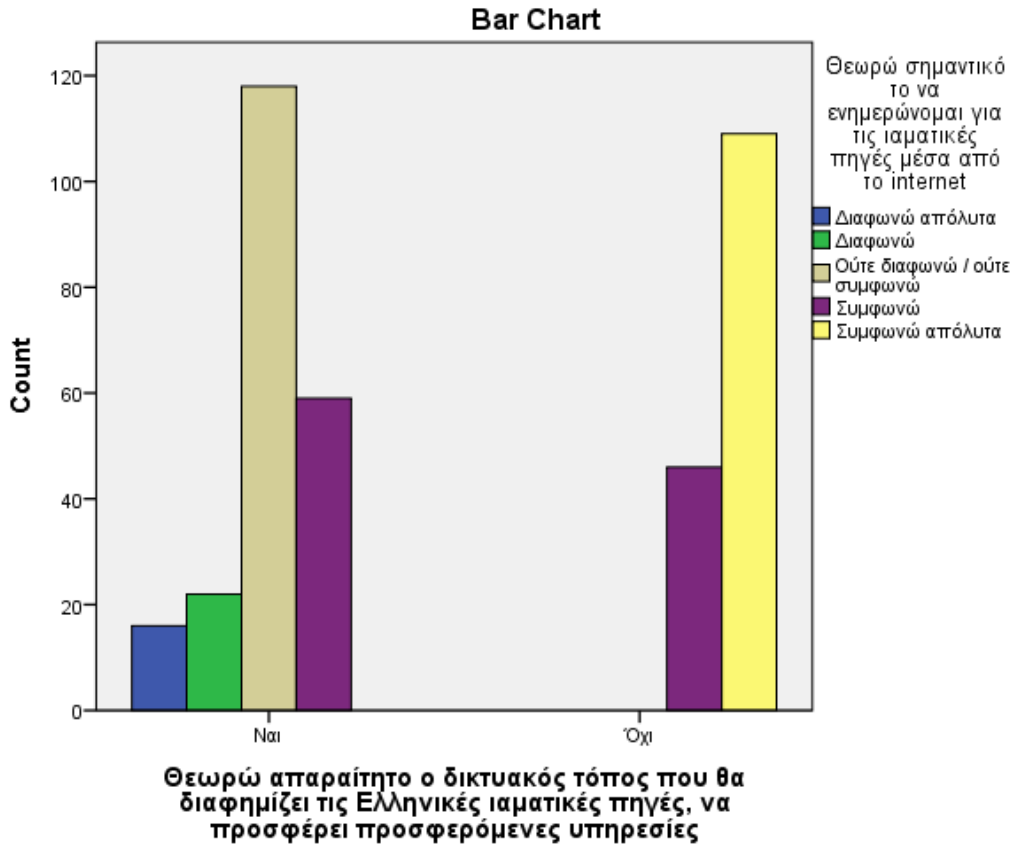
*Διερεύνηση σχέσης μεταξύ των μεταβλητών: «Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει προσφερόμενες υπηρεσίες» * «Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet»*

Πίνακας 3.3.8 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και της χρησιμότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών που θα διαφημίζει ο δικτυακός τόπος διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών.

			Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet					Σύνολο
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ / ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει προσφερόμενες υπηρεσίες	Ναι	Πλήθος	16	22	118	59	0	215
		% within	7,4%	10,2%	54,9%	27,4%	0,0%	100,0%
	Όχι	Πλήθος	0	0	0	46	109	155
		% within	0,0%	0,0%	0,0%	29,7%	70,3%	100,0%
Σύνολο		Πλήθος	16	22	118	105	109	370
		% within	4,3%	5,9%	31,9%	28,4%	29,5%	100,0%

Από το σύνολο των 215 ερωτώμενων που θεωρούν απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις ελληνικές ιαματικές πηγές να προσφέρει προσφερόμενες υπηρεσίες, το 27,4% συμφωνεί ότι είναι σημαντικό να ενημερώνονται για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet, ενώ το 54,9% ούτε διαφωνεί ούτε συμφωνεί.

Διάγραμμα 7. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.8

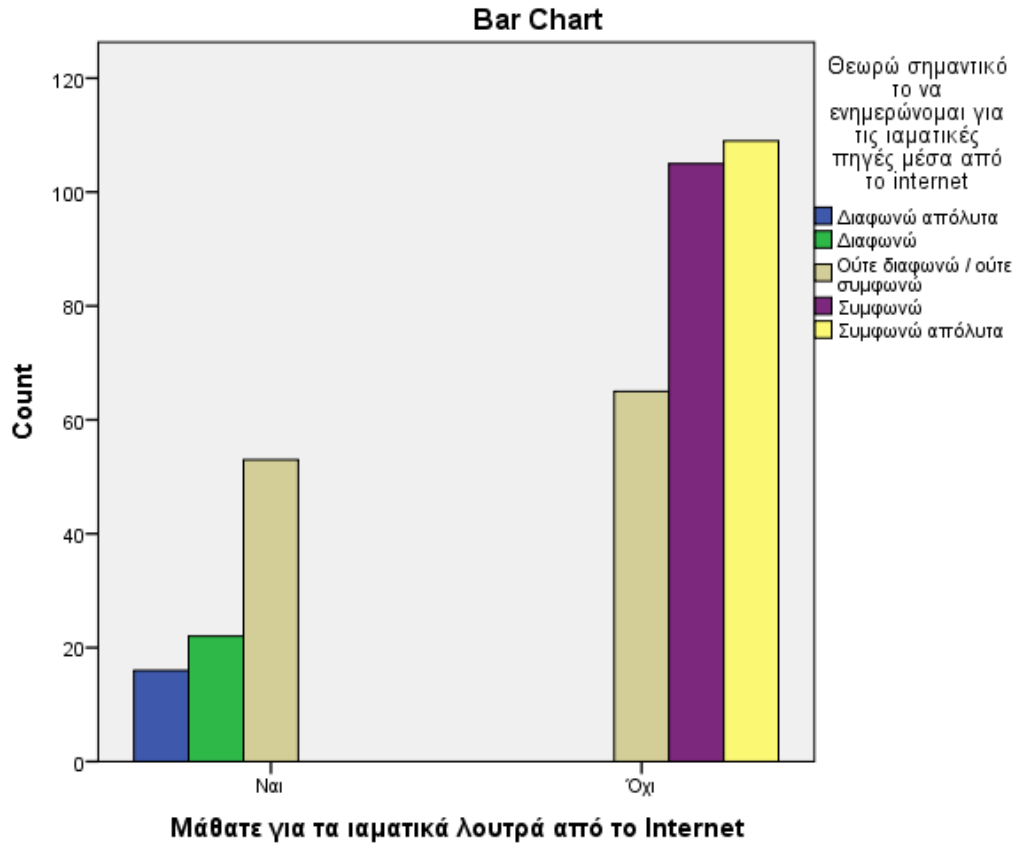
*Διερεύνηση σχέσης μεταξύ των μεταβλητών: «Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από το Internet» * «Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet»*

Πίνακας 3.3.9 Συγκριτικός πίνακας για τον ρόλο του Internet στην ενημέρωση των Ιαματικών Πηγών και για το αν οι ερωτώμενοι έμαθαν για τα Ιαματικά Λουτρά από το Internet.

			Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet					Σύνολο
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ / ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από το Internet	Ναι	Πλήθος	16	22	53	0	0	91
		% within	17,6%	24,2%	58,2%	0,0%	0,0%	100,0%
	Όχι	Πλήθος	0	0	65	105	109	279
		% within	0,0%	0,0%	23,3%	37,6%	39,1%	100,0%
Σύνολο		Πλήθος	16	22	118	105	109	370
		% within	4,3%	5,9%	31,9%	28,4%	29,5%	100,0%

Από το σύνολο των 91 ερωτώμενων που δήλωσαν ότι έμαθαν για τα ιαματικά λουτρά από το Internet, το 24,2,7% διαφωνεί ότι είναι σημαντικό το να ενημερώνεται για τις ιαματικές πηγές μέσα από το Internet, ενώ το 58,2% ούτε διαφωνεί ούτε συμφωνεί.

Διάγραμμα 8. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.9

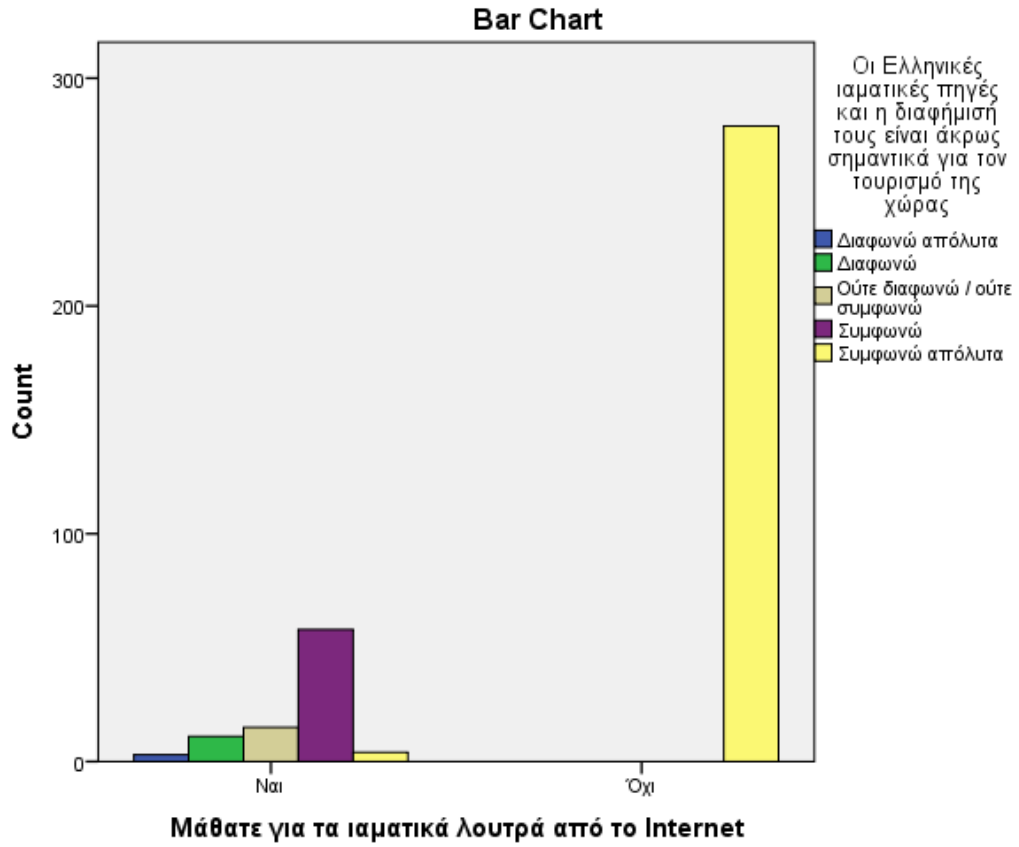
*Διερεύνηση σχέσης μεταξύ των μεταβλητών: «Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από το Internet» * «Οι ελληνικές ιαματικές πηγές και η διαφήμισή τους είναι άκρως σημαντικά για τον τουρισμό της χώρας»*

Πίνακας 3.3.10 Συγκριτικός πίνακας για τη χρησιμότητα της διαφήμισης των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών στον τουρισμό της χώρας και για το αν οι ερωτώμενοι έμαθαν για τα Ιαματικά Λουτρά από το Internet.

			Οι ελληνικές ιαματικές πηγές και η διαφήμισή τους είναι άκρως σημαντικά για τον τουρισμό της χώρας					Σύνολο
			Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ / ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	
Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από το Internet	Ναι	Πλήθος	3	11	15	58	4	91
		% within	3,3%	12,1%	16,5%	63,7%	4,4%	100,0%
	Όχι	Πλήθος	0	0	0	0	279	279
		% within	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Σύνολο		Πλήθος	3	11	15	58	283	370
		% within	0,8%	3,0%	4,1%	15,7%	76,5%	100,0%

Από το σύνολο των 91 ερωτώμενων που δήλωσαν ότι έμαθαν για τα ιαματικά λουτρά από το Internet, το 63,7% συμφωνεί ότι είναι άκρως σημαντικό για τον τουρισμό της χώρας οι ελληνικές ιαματικές πηγές και η διαφήμισή τους, ενώ το 16,5% ούτε διαφωνεί ούτε συμφωνεί.

Διάγραμμα 9. Απεικόνιση συγκριτικού πίνακα 3.3.10

3.4 ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ

Μετά από την πραγματοποίηση ελέγχου κανονικότητας στις υπό εξέταση μεταβλητές (Kolmogorov-Smirnov Test), εξάγεται το συμπέρασμα ότι όλες οι μεταβλητές παρουσιάζουν απόκλιση από την κανονική κατανομή (Παράρτημα 2). Συνεπώς, στη συνέχεια θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν μη παραμετρικές και όχι παραμετρικές στατιστικές μέθοδοι.

Δεδομένου ότι οι μεταβλητές παρουσιάζουν αποκλίσεις από την κανονική κατανομή (βλ. έλεγχο κανονικότητας), για τον έλεγχο της συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών χρησιμοποιείται ο μη παραμετρικός συντελεστής συσχέτισης Spearman's Rho. Στη συνέχεια επισημαίνονται ορισμένες στατιστικά σημαντικές συσχετίσεις μεταξύ συγκεκριμένων μεταβλητών:

- Ύπαρξη ισχυρής θετικής συσχέτισης μεταξύ του καθαρού ατομικού ή οικογενειακού μηνιαίου εισοδήματος και του μέσου όρου που διαθέτουν οι ερωτώμενοι για τις διακοπές τους (0,935).
- Ύπαρξη σχετικά ισχυρής θετικής συσχέτισης μεταξύ της κατάστασης της υγείας των ερωτώμενων και της φροντίδας της υγείας τους προσέχοντας τη διατροφή τους (0,739), αποφεύγοντας το κάπνισμα (0,719), αποφεύγοντας το αλκοόλ (0,735), αποφεύγοντας τη λήψη φαρμάκων χωρίς λόγο (0,725), κοιμώμενοι τουλάχιστον 8 ώρες / ημέρα (0,762), μέσω της συχνής άθλησης (0,747), επισκέπτοντας τη φύση για τον καθαρό αέρα της (0,801).
- Ύπαρξη υψηλής θετικής συσχέτισης μεταξύ της σημαντικότητας των ελληνικών ιαματικών πηγών και της διαφήμισής τους για τον τουρισμό της χώρας με:

- Τη χρησιμότητα της ύπαρξης δικτυακού τόπου που να διαφημίζει όλες τις ελληνικές ιαματικές πηγές (0,780).
- Τη γνώση των ιαματικών λουτρών από το Internet(0,963).
- Ύπαρξη υψηλής θετικής συσχέτισης μεταξύ της επαρκούς διαφήμισης των ιαματικών πηγών με:
 - Τη χρησιμότητα της ύπαρξης δικτυακού τόπου που να διαφημίζει όλες τις ελληνικές ιαματικές πηγές (0,829).
 - Την αναγκαιότητα ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει το site κάθε ιαματικής πηγής ξεχωριστά(0,790).
 - Την αναγκαιότητα ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει πληροφόρηση / ενημέρωση (0,802).
 - Την αναγκαιότητα ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει εικόνες(0,830).
 - Την αναγκαιότητα ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει κριτικές επισκεπτών (0,790).
 - Την αναγκαιότητα ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει χάρτες και διαδρομή (0,806).
 - Την αναγκαιότητα ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει αστέρια αξιολόγησης (0,837).
 - Την αναγκαιότητα ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει προσφερόμενες υπηρεσίες(0,790).
 - Την αναγκαιότητα ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει προσφορές / εκπτωτικά πακέτα(0,792).
 - Την αναγκαιότητα ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει κοντινά καταλύματα / ξενοδοχεία (0,792).
 - Την αναγκαιότητα ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει δυνατότητα κράτησης (booking) μέσω του site (0,809).

- Ύπαρξη ισχυρής θετικής συσχέτισης της χρησιμότητας της ύπαρξης δικτυακού τόπου που να διαφημίζει όλες τις ελληνικές ιαματικές πηγές με:
 - Την υστέρηση των ιαματικών λουτρών σε σχέση με τη θάλασσα γιατί δεν υπάρχει επαρκής πληροφόρηση (0,823).
 - Την υστέρηση των ιαματικών λουτρών σε σχέση με τη θάλασσα γιατί δε διαφημίζονται (0,898).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Η πρόταση δημιουργίας ενός Δικτυακού Τόπου και η προσπάθεια υλοποίησής του, είναι μια πολύπλοκη διαδικασία που αποτελείται από πολλά βήματα. Στην συγκεκριμένη εργασία θα παρουσιάσουμε έναν πιλοτικό Δικτυακό Τόπο στην προσπάθεια ανάδειξης της ιδέας. Αρχικά δημιουργήσαμε ένα οικονομοτεχνικό πλάνο (business plan) για να εξετάσουμε και να τοποθετήσουμε τη δημιουργία ΔΤ σε ρεαλιστικό επίπεδο. Στη συνέχεια χρειάστηκε να συλλέξουμε πληροφορίες για όλες τις Ιαματικές Πηγές (συλλογή data), μια χρονοβόρος και απαραίτητη διαδικασία για να μπορέσουμε να διαλέξουμε τις δέκα Πηγές για τον ΔΤ. Για την σχεδίαση, έγινε αξιολόγηση των κριτηρίων δόμησης του Δικτυακού Τόπου ο οποίος βασίστηκε σε 4 μεγάλες κατηγορίες :

- Σχεδιασμός
- Περιεχόμενο
- Τεχνολογία
- Γενικά κριτήρια

Η κάθε κατηγορία κριτηρίων αποτελείται από μία σειρά υποκριτηρίων. Για παράδειγμα ο σχεδιασμός είχε τα εξής κριτήρια:

- Πολυμέσα
- Εύκολη πλοήγηση
- Ύπαρξη χρήσιμων συνδέσμων με άλλες ιστοσελίδες
- Μηχανή αναζήτησης
- Πολυγλωσσία
- Ταχύτητα
- Αισθητική

Το καθένα από αυτά, έχει μία σειρά από υποκριτήρια. Ένα εξίσου σημαντικό θέμα με την δόμηση, είναι η επιλογή ονόματος τομέα (URL) που θα κάνει τον ΔΤ να ξεχωρίσει και να είναι εύκολος από τον χρήστη για να θυμάται, όπως και η επιλογή του χαρακτηριστικού «λογότυπου» εικόνας που θα συνδεθεί με τον Δικτυακό Τόπο. .

Τέλος, στον πιλοτικό ΔΤ χρησιμοποιήθηκε το Wordpress ως λογισμικό ιστολογίου και πλατφόρμα δημοσιεύσεων. Όταν το website επισημοποιηθεί, θα χρησιμοποιηθεί πιο εξελιγμένο λογισμικό.

4.1 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΔΟΜΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

4.1.1 Κριτήρια δόμησης για τον σχεδιασμό του Δικτυακού Τόπου

Αυτά τα κριτήρια αναφέρονται στο πώς παρουσιάζεται μία ιστοσελίδα στο χρήστη, δηλαδή, η οπτική επαφή που έχει ο χρήστης με την ιστοσελίδα, τα βασικά χαρακτηριστικά της σελίδας που την κάνουν να διαφέρει από τις υπόλοιπες. Κατά την αξιολόγηση των τεχνικών πτυχών, οι ειδικοί θα πρέπει να λάβουν υπόψη την οπτική αισθητική (visual appeal), την πλοήγηση (navigation) και την προσβασιμότητα (accessibility).

4.1.2 Πολυμέσα:

- Αναφέρεται στα κινούμενα εφέ
- Τον ήχο
- Τα βίντεο
- Κινούμενες εικόνες: δεν χρειάζεται να είναι πολλές, γιατί η πληθώρα εικόνων μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τον επισκέπτη και να τον απομακρύνει από την ιστοσελίδα.

4.1.3 Εύκολη πλοήγηση και ύπαρξη χρήσιμων συνδέσμων με άλλες ιστοσελίδες:

- Η δομή του site πρέπει να είναι απλή: τα θέματα να είναι κατηγοριοποιημένα ώστε ο χρήστης να βρίσκει πιο εύκολα την πληροφορία που ψάχνει.
- Η ύπαρξη ενός χάρτη πλοήγησης (sitemap) της ιστοσελίδας θα διευκολύνει αρκετά τον επισκέπτη του site.
- Απαραίτητο στοιχείο είναι η ύπαρξη links που παραπέμπουν τον χρήστη σε άλλους συνδέσμους (σχετικούς με τις Ιαματικές Πηγές) ώστε να τον βοηθήσουν στην έρευνα του αλλά και να τον καθοδηγήσουν. Τα links πρέπει να αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες και να μην οδηγούν σε σελίδες που δεν λειτουργούν.
- Να υπάρχει δυνατότητα επιστροφής του χρήστη στην αρχική σελίδα.

4.1.4 Μηχανή αναζήτησης:

- Η μηχανή αναζήτησης στην αρχική σελίδα και ιδιαίτερα σε εμφανές σημείο, αποτελεί βασικό στοιχείο στην αναζήτηση ειδικότερα αν αυτή αποδίδει τα σωστά αποτελέσματα στην πληροφορία που αναζητεί ο χρήστης.

4.1.5 Πολυγλωσσία:

- Υποστήριξη κυρίως της αγγλικής γλώσσας και άλλων γλωσσών είναι σημαντικό να παρέχονται για την ενημέρωση των χρηστών από διαφορετικές χώρες.

4.1.6 Ταχύτητα:

- Στο χρόνο εμφάνισης της ιστοσελίδας καθώς και των εικόνων του site.

4.1.7 Αισθητική:

- Το χρώμα του φόντου και των λέξεων να συνδυάζονται αρμονικά και να υπάρχει επαρκής αντίθεση μεταξύ του κειμένου και του φόντου.

4.2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ

Η αξιολόγηση ιστοσελίδων είναι ένα γνωστικό αντικείμενο το οποίο, μέχρι σήμερα, δεν είχε πολλές δημοσιευμένες έρευνες. Πλέον, υπάρχει ένας τεράστιος όγκος ιστοσελίδων στο διαδίκτυο όπου περιγράφονται τα πρότυπα για την αξιολόγηση των πληροφοριών ενός Δικτυακού Τόπου. Ωστόσο, οι περισσότεροι ειδικοί πιστεύουν ότι πρέπει να υπάρχει ένα συγκεκριμένο σύνολο κριτηρίων πάνω στα οποία θα βασιστεί η αξιολόγηση των ιστοχώρων. Το περιεχόμενο μιας ιστοσελίδας και οι πληροφορίες που παρέχει πρέπει να χαρακτηρίζονται από: το κοινό (audience), την αξιοπιστία (credibility), την ακρίβεια (accuracy), την αντικειμενικότητα (objectivity), την αναφορά στην επικαιρότητα (currency) και τον βαθμό κάλυψης του θέματος (coverage).

4.2.1 Η ακρίβεια ως κριτήριο:

Η ακρίβεια, όσον αφορά το περιεχόμενο, έχει δυο ορισμούς. Ακριβές περιεχόμενο σημαίνει ότι οι πληροφορίες που παρουσιάζονται είναι σύμφωνες με κάποιο πρότυπο ή κάποιο αξίωμα. Επίσης, ακριβές περιεχόμενο αποτελεί αυτό που είναι απαλλαγμένο από γραμματικά και συντακτικά λάθη. Για να διευκρινιστεί εάν το περιεχόμενο είναι ακριβές, η ιστοσελίδα θα πρέπει να αναφέρει το υπόβαθρο του συγγραφέα, ενώ, ταυτόχρονα, τα διαπιστευτήρια και τα στοιχεία επικοινωνίας του θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται σ' αυτή. Ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο για την ακρίβεια είναι ο σκοπός δημιουργίας της ιστοσελίδας. Αν οι πληροφορίες είναι ακριβείς, θα πρέπει να ταιριάζουν με το δηλωμένο σκοπό του Δικτυακού Τόπου. Επομένως, θα πρέπει να δηλώνεται με σαφήνεια ποιος είναι αυτός ο σκοπός.

4.2.2 Αναφορά στην επικαιρότητα (currency) ως κριτήριο:

Οι πληροφορίες που εμπεριέχονται στον ΔΤ θα πρέπει να είναι επίκαιρες. Επίσης, να υπάρχει ένδειξη για ανανέωση της ιστοσελίδας, ημερομηνία πρώτης εμφάνισης της ιστοσελίδας και στοιχεία για τη χρονική στιγμή της εμφάνισης της πληροφορίας.

4.2.3 Βαθμός κάλυψης του θέματος (coverage) ως κριτήριο:

Η κάλυψη, δεδομένου ότι περιλαμβάνει την διάθεση των πληροφοριών με τον κατάλληλο τρόπο καθώς και την ακρίβεια της έρευνας των εμπλεκομένων με το θέμα, είναι πολύ σημαντική για την ανάπτυξη μιας εκπαιδευτικής και ενημερωτικής ιστοσελίδας. Το πεδίο εφαρμογής των πληροφοριών που παρουσιάζονται αποτελεί τον κυριότερο παράγοντα κατά την αξιολόγηση της κάλυψης του ιστοχώρου. Ανεξάρτητα από την κάλυψη του θέματος που επιθυμεί ο χρήστης, οι ιστοσελίδες πρέπει να περιλαμβάνουν κι άλλους συνδέσμους με πηγές πληροφόρησης. Αναμενόμενα, οι χρήστες αξιολογούν κάθε σύνδεσμο που υπάρχει στην ιστοσελίδα. Η σωστή αναφορά των πηγών όχι μόνο επιτρέπει στους χρήστες να αξιολογήσουν την αξιοπιστία και την ακρίβεια των πληροφοριών, αλλά τους επιτρέπει να έχουν πρόσβαση σε μεγαλύτερες βάσεις δεδομένων οι οποίες ενισχύουν την καλύτερη κάλυψη της θεματικής ενότητας που τους ενδιαφέρει. (Schrock, 2001).

4.3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΑΚΩΝ ΤΟΠΩΝ

4.3.1 Η τεχνολογία ενός δικτυακού τόπου σχετίζεται με:

- Την συμβατότητα της ιστοσελίδας με τους browser Internet Explorer και Firefox.
- Την ύπαρξη του «κουμπιού Skip Into» σε περίπτωση που οι χρήστες θέλουν να παραβλέψουν μια κινούμενη εικόνα.

4.4 ΓΕΝΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΑΚΩΝ ΤΟΠΩΝ

4.4.1 Επαρκής παρουσίαση πληροφοριών για επικοινωνία:

- Στην ιστοσελίδα θα πρέπει να δίνεται η διεύθυνση των εγκαταστάσεων της επιχείρησης, τα τηλέφωνα της και οι διευθύνσεις του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

4.4.2 Συμμετοχή χρηστών:

- Αναφέρεται στην δραστηριότητα επικοινωνίας των χρηστών και στην ανταλλαγή απόψεων μέσω Forum, Chat, Blogs, Facebook, Twitter.

4.4.3 Παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας:

- Ηλεκτρονικό κατάστημα αγορών.
- Newsletter.
- Chat rooms.

4.4.4 Φιλικό περιβάλλον:

Όλα όσα προαναφέρθηκαν, συνθέτουν και σχετίζονται με την έννοια του φιλικού περιβάλλοντος μιας ιστοσελίδας.

Συγκεκριμένα:

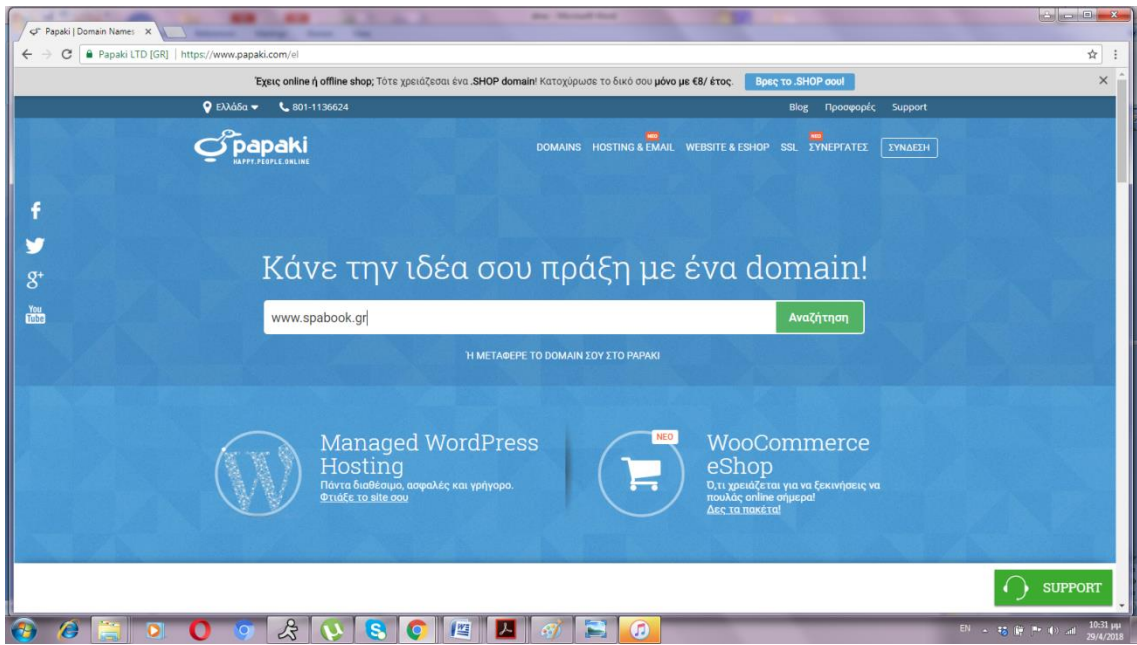
- Η διατύπωση της σελίδας σε περισσότερες από μία γλώσσες.
- Απλότητα της ιστοσελίδας.
- Η ύπαρξη ενός λεπτομερούς και κατανοητού χάρτη της σελίδας που θα καθοδηγεί τον επισκέπτη ώστε να μπορεί να πλοηγηθεί εύκολα.
- Δυνατότητα εκτύπωσης.
- Σύνθετη αναζήτηση
- Βοήθεια
- Χρήσιμες συνδέσεις
- Αρχείο

4.4.5 Πνευματικά δικαιώματα :

- Η ιστοσελίδα ενημερώνει τον χρήστη για τους όρους χρήσης του περιεχομένου (αναπαραγωγή / αντιγραφή) που προβάλλει και για τον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων.

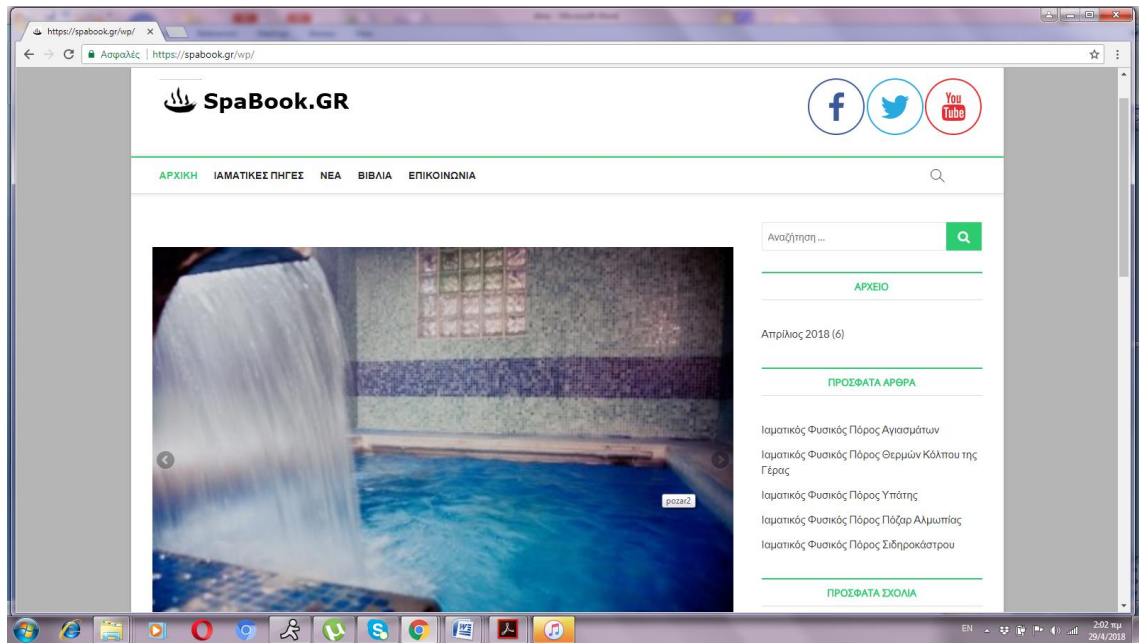
4.5 ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ ΙΔΕΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΕΝΟΣ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΕ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Στις εικόνες που ακολουθούν και με τη βοήθεια προγραμμάτων όπως το Wordpress, δημιουργήθηκε ένας πρότυπος Δικτυακός Τόπος με σκοπό να πειραματιστούμε, να αποτυπώσουμε στιγμιότυπα και ιδέες και να οδηγηθούμε στα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

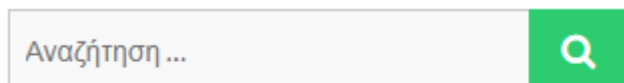
Εικόνα 4.1 Επιλογή Domain name (URL)

Έπειτα από συλλογή πιθανών ονομάτων για τον ΔΤ, δημιουργήσαμε μια λίστα με δυνατότητα βαθμολόγησης και τη θέσαμε στο κριτήριο του κοινού για να διαπιστώσουμε τις πιο επιτυχημένες. Κάποιες από αυτές είναι “spadvisor.gr”, “spatemple.gr”, “spacosmos.gr”. Η ονομασία “spabook.gr” χρησιμοποιείται ως παράδειγμα στην παρούσα εργασία. Μέσω του site www.papaki.com/el κατοχυρώνουμε την βασική ονομασία του Δικτυακού Τόπου αλλά και δευτερεύουσες σε περίπτωση που φανούν χρήσιμες στην πορεία.

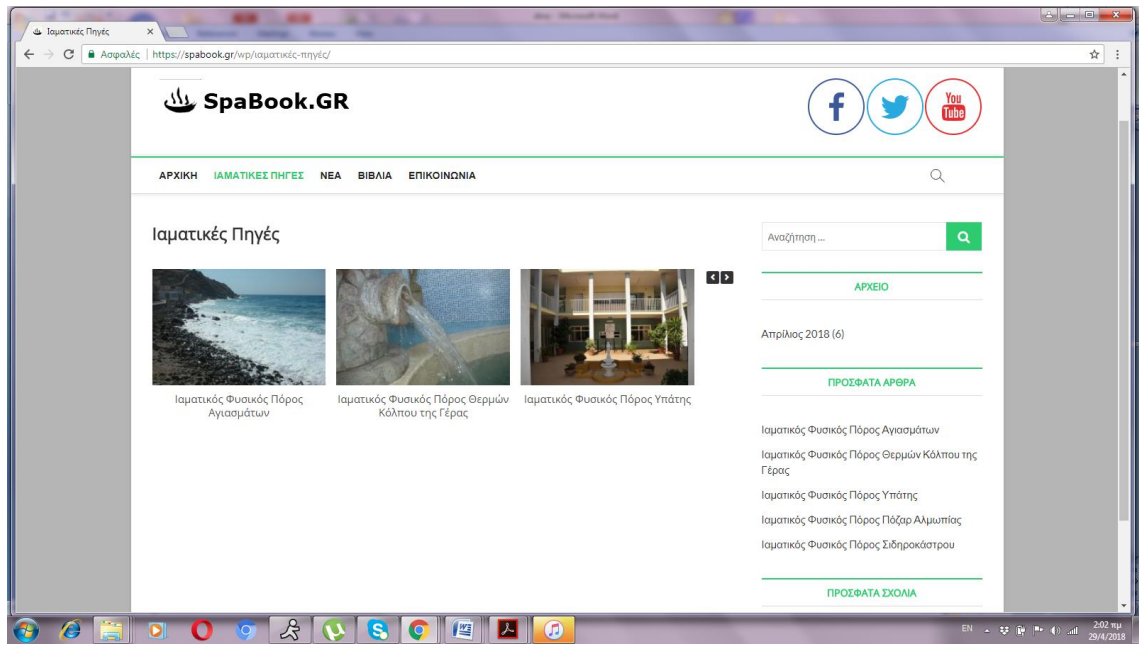
Εικόνα 4.2 Αρχική σελίδα “spabook.gr”

Στο αρχικό στάδιο κατασκευής του Δικτυακού Τόπου, εισάγουμε τα δεδομένα (data) για τις Ιαματικές Πηγές που έχουμε συλλέξει. Στην παρούσα εργασία έχουν τοποθετηθεί δεδομένα για τις δέκα Ιαματικές Πηγές που διαθέτουν Δικτυακό Τόπο (Παράρτημα 3). Πειραματιζόμαστε με την αρχική σελίδα, τις εικόνες και το λογότυπο που θα φέρει ο ΔΤ.

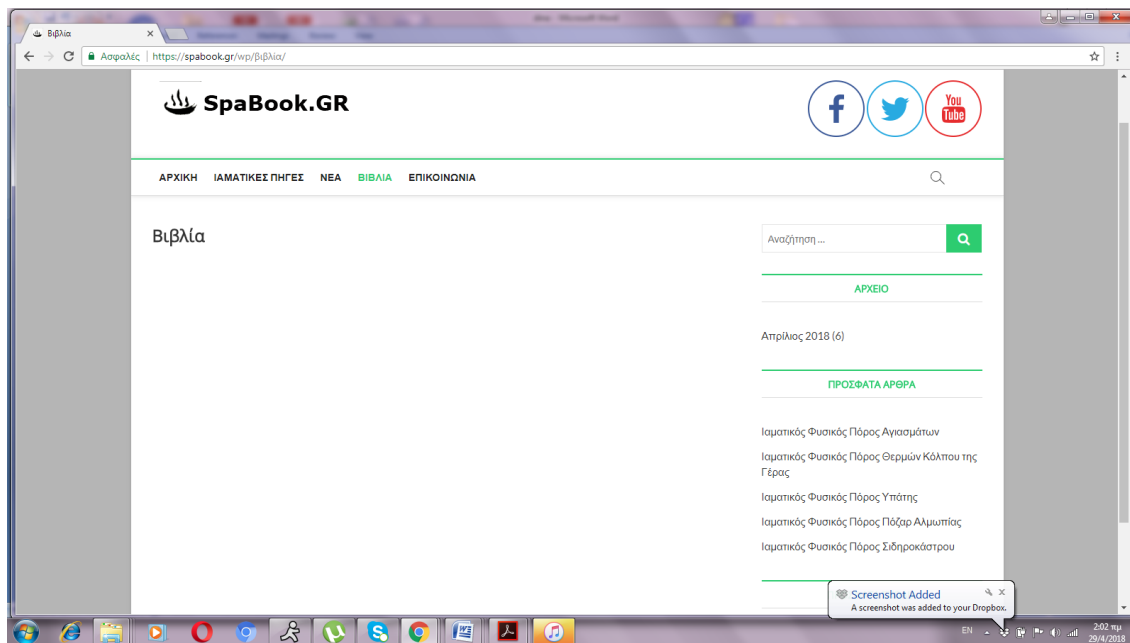
Εικόνα 4.3 Εργαλείο Αναζήτησης Ιαματικών Πηγών

Στην παραπάνω εικόνα αποτυπώνεται το εργαλείο αναζήτησης των Ιαματικών Πηγών. Στην τελική του μορφή κι έπειτα από την τοποθέτηση όλων των δεδομένων και ειδικών φίλτρων θα μπορεί να προσφέρει στον χρήστη την απαιτούμενη «σύνθετη αναζήτηση» με τελικό στόχο να μπορεί να αναζητήσει Ιαματικές Πηγές σε κάθε πόλη που επιθυμεί.

Εικόνα 4.4 Κατηγορία Ιαματικές Πηγές

Η κατηγορία «Ιαματικές Πηγές» μπορεί να προσφέρει μια συνολική οπτική στον χρήστη με εικόνα και τίτλο της κάθε Πηγής, σε μεγάλα εικονίδια, όπου πατώντας αντίστοιχα στην Ιαματική Πηγή της επιλογής του, θα μπορεί να εξερευνήσει και να ενημερωθεί. Στη δεξιά πλευρά, στα «πρόσφατα άρθρα» θα μπορεί να διαβάσει σχετικά άρθρα και να βρει νεότερα για τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές.

Εικόνα 4.5 Βιβλιογραφία των Ιαματικών Πηγών

Η βιβλιογραφία των Ιαματικών Πηγών είναι μια προσπάθεια συλλογής των βιβλίων που είναι αφιερωμένα στα Ιαματικά Λουτρά από τα παλιότερα χρόνια έως και σήμερα. Σκοπός της βιβλιογραφίας είναι να βοηθήσει τους χρήστες, τους φοιτητές και κάθε ενδιαφερόμενο, να εντοπίσουν τα βιβλία που τους ενδιαφέρει να μελετήσουν. Η συλλογή της βιβλιογραφίας μπορεί να θεωρηθεί μια πρωτότυπη ιδέα, αν κρίνουμε από το πλούσιο υλικό που είναι αφιερωμένο στις Ιαματικές Πηγές της Ελλάδας, την χώρα που ανακάλυψε και ανέδειξε την κουλτούρα της λουτροθεραπείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Ο σκοπός της δημιουργίας βιβλιογραφίας για τις Ιαματικές Πηγές, είναι να αντλήσει και να συγκεντρώσει τις κατά το μέγιστο δυνατό πληροφορίες και γνώσεις σχετικά με τις Ιαματικές Πηγές και λουτροπόλεις, αλλά και για το θερμαλισμό γενικότερα. Η καταγραφή όλων των Ελληνικών βιβλίων μπορεί να συμβάλει στην εξέλιξη των γνώσεων και πληροφοριών επί του αντικειμένου, να φωτίσει την -κατά περιόδους- διαφορετική οπτική γωνία προσέγγισης των συγγραφέων και να μεταφραστεί σε άλλες γλώσσες με στόχο την είσοδό της σε παγκόσμιες βιβλιοθήκες. Η διάσωση των βιβλίων αυτών είναι μείζονος σημασίας όχι μόνο για την ψηφιοποίηση και τη μόνιμη αποθήκευσή τους, αλλά και για την διάδοση και διαφήμιση που μπορούν να προσφέρουν καθώς η Ελλάδα είναι η γενέτειρα των Ιαματικών Πηγών και της θερμαλιστικής κουλτούρας.

5.1. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Ένα μεγάλο μέρος των πληροφοριών της βιβλιογραφίας αντλήθηκε από την Ομάδα Περιβάλλοντος του Ινστιτούτου Αστικής και Αγροτικής Κοινωνιολογίας του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΙΑΑΚ/ΕΚΚΕ) σε συνεργασία με το Σύνδεσμο Δήμων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας (ΣΔΙΠΕ) για το ερευνητικό Πρόγραμμα «Ιαματικές Πηγές και Λουτρότοποι – Ελληνικός Θερμαλισμός».

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ:

Στην ερευνητική ομάδα συμμετείχαν:

Από το ΣΔΙΠΕ :

- ✓ Αγγελίδης Ζησης, Δρ. Υδρογεωλογίας - Επιστημονικός Συνεργάτης ΣΔΙΠΕ.

Από το ΕΚΚΕ :

- ✓ Θεοδωρόπουλος Κωνσταντίνος, Οικονομολόγος – Ερευνητής.
- ✓ Κανδύλης Γεώργιος, Δρ. Γεωγραφίας – Ερευνητής.
- ✓ Μαραντίδου Ανατολή, MSc Γεωπονίας - Εξωτερικός Συνεργάτης.
- ✓ Σακελλαρόπουλος Κωνσταντίνος, MSc Οικονομολόγος, Ερευνητής.
- ✓ Στρίγγλη Αναστασία, MSc Εφαρμοσμένης Στατιστικής - Εξωτερικός Συνεργάτης.
- ✓ Τσακίρης Κωνσταντίνος, Οικονομολόγος – Περιφερειολόγος - Υπεύθυνος Έργου.

Καθ'όλη τη διάρκεια υλοποίησης του Προγράμματος ιδιαίτερα σημαντική ήταν η συνεισφορά των συνεργατών του ΣΔΠΠΕ, κ. Νίκου Μακρή και της κ. Λίνας Τότα.

Η Ομάδα Περιβάλλοντος του Ινστιτούτου Αστικής και Αγροτικής Κοινωνιολογίας του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΙΑΑΚ/ΕΚΚΕ) σε συνεργασία με το Σύνδεσμο Δήμων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας (ΣΔΠΠΕ) κατέγραψε και παρουσίασε τα βιβλία με τον εξής τρόπο :

A/A 1

Τίτλος : “Περί των εν Μήλω θερμών υδάτων”

Συγγραφέας : Λάνδερερ Ξαβέριος

Χρονολογία Έκδοσης : 1835

Τόπος Έκδοσης : Αθήνα

Σελίδες : -

Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα
Τουρισμός/Λουτροπόλεις

Στην παρούσα εργασία, ακολουθήθηκε η καταγραφή των βιβλίων με τη μέθοδο του Πανεπιστημίου Harvard για ένα πιο ευανάγνωστο αποτέλεσμα. Έχει τηρηθεί η ορθογραφία που υπάρχει στις ηλεκτρονικές εγγραφές και στα εξώφυλλα όσων βιβλίων ευρέθηκαν. Όπου υπάρχουν κενά, υπάρχει έλλειψη της σχετικής πληροφορίας. Η παράθεση των δημοσιευμάτων χρονολογικά έγινε ώστε να γίνεται αμέσως αντιληπτή η εξέλιξη της ειδικότερης θεματολογίας κατά εποχή, αλλά επίσης και για να αναδείξει το έργο συγκεκριμένων επιστημόνων / συγγραφέων, οι οποίοι κατά περιόδους καθόρισαν ή εξέφρασαν το «κλίμα» και τη νέα γνώση στο συγκεκριμένο αντικείμενο των Ιαματικών Πηγών. Επιπρόσθετα, για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας, η βιβλιογραφία εμπλουτίστηκε και από προσωπικό αρχείο.

5.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

5.2.1 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1830 – 1850

- Λάνδερερ Ξαβέριος. (1835) *Περί των εν Μήλω θερμών υδάτων*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Λάνδερερ Ξαβέριος. (1840) *Περί των της Ελλάδος ιαματικών υδάτων*. Αθήνα, Βασιλική Τυπογραφία. Διαθέσιμο : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.
- Iōsēph De-Kigallas. (1843) *Analise delle aque minerali di Grecia*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Λάνδερερ Ξαβέριος. (1843) *Beschreibung d. Heilquellen Griechenlands*. Nurnberg, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Harless Ch. Fr. (1846) *Die amtliche Heilquellen und Kurbader, 1: Die Heilq. Und Kurb. Griechenlands*. Berlin, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Λάνδερερ Ξαβέριος. (1850) *Περιγραφή των εν Κόθνω, Αιδηψώ και Υπάτη ιαματικών υδάτων και οδηγίαι περί της χρήσεως αυτών*. Αθήνα, Τυπ. Αντωνιάδης Κ. Διαθέσιμο : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.

5.2.2 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1850 – 1870

- Ιῶσῆρh De-Kigallas. (1857) *Περί των ιαματικών υδάτων της Ελλάδος*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Ιωάννης Α. Ζυγομαλάς. (1860) *Ιατρικός οδηγός των μεταλλικών και θαλασσίων υδάτων της Ελλάδος*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Πύρλας Π. Ιωάννης. (1861) *Εγχειρίδιον και πραγματεία περί λουτρών*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Λύτσικας Αθ. (1867) *Τα παρά την Μηγάδιαν Ηράκλεια λουτρά*. Τόπος Έκδοσης : Γαλάζιον. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Δαμβέργης Αναστάσιος. (1868 / 1906) *Περί των ιαματικών υδάτων της Ελλάδος*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Δαμβέργης Αναστάσιος. (1868 / 1906) *Περί των εν Αιδηψώ ιαματικών υδάτων*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.

5.2.3 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1870 – 1890

- Αιγινήτης Κ. (1874) *Μεταλλικά Ύδατα*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Κορδέλας Κ. (1877) *Περί των αυτοφών μεταλλικών υδάτων της Ελλάδος*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Πολυζωίδης Θ. (1878) *Εγχειρίδιον περί λουτρών*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Βάφας Γ. (1880) *Μελέτη επί των μεταλλικών υδάτων του Λουτρακίου*. Αθήνα, Τυπ. Αφοι Περρή. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις, Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραής».
- Παπαδόπουλος Σ. (1880) *Ιαματικάί πηγαί Κυλλήνης*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- (1881) *Συλλογή νόμων περί μεταλλείων κτλ*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Μακρής Ευριπίδης. (1883) *Λουτρά-Ιστορία (Περί λουτρών: Εναίσιμος Διατριβή)*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης.
- Δαμβέργης Αναστάσιος. (1884) *Εκθεσις χημική των εν Αιγίνη ιαματικών υδάτων*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.

- Δαμβέργης Αναστάσιος. (1885) *Χημική ανάλυσις του εν Άνδρω ιαματικού ύδατος*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- (1886) *Αι γνωστότεραι ορυκτογενείς πηγαί της Ελλάδος*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Brachet. (1887) *Memoire sur une mission faite en 1884 pour l'etude des eaux minerales de la Turquie d' Europe, de la Turquie d' Asie et de la Grece*. Παρίσι, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Δαλέζιος Ορέστης. (1887) *Τα ιαματικά λουτρά Μεθάνων*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών, Βουλή των Ελλήνων.
- Δαμβέργης Αναστάσιος. (1887) *Φυσική και χημική περιγραφή των εν Μεθάνοις ιαματικών υδάτων*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Χρηστομάνος Αναστάσιος. (1887) *Ιαματικάί πηγαί της Ελλάδος : περιληπτική καταγραφή αυτών*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Χρηστομάνος Αναστάσιος. (1889) *Χημική ανάλυσις του ιαματικού ύδατος της λίμνης Βουλιαγμένης*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Στεφανίδης Μ. Κ. (1890) *Περί των θερμών πηγών της νήσου Μυτιλήνης*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.

5.2.4 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1890 – 1910

- Δαλέζιος Ορέστης (1891) *Τα ιαματικά λουτρά της Ελλάδος*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Εθνική Βιβλιοθήκη.
- (1891) *Τα ιαματικά λουτρά της Ελλάδος, ήτοι: Τοπογραφία, γεωλογική κατάσταση, χημική ανάλυσις των υδάτων, φυσιολογική και θεραπευτική αυτών ενέργεια*. Αθήνα, Τυπ. Λεόνης Παρασκευάζ. Διαθέσιμο : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.
- (1891) *Περί των εν Αιδηψώ ιαματικών υδάτων: μετά σχεδιαγράμματος*. Αθήνα, Τυπ. Πάσσαρης Ν.Γ & Βεργιανίτης Λ. Διαθέσιμο : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.
- Λάτρης Γ. (1892) *Περί των ιαματικών υδάτων εν τη αρχαιότητα*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Πύρλας Ι. (1892 / 1893) *Πραγματεία περί των διαφόρων λουτρών*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Βάφας Γ. (1895) *Περί ιαματικών υδάτων*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Πατρίκιος Β. (1895) *Μελέτη περί της ιαματικής δυνάμεως των εν Κυλλήνη μεταλλικών θειούχων υδάτων*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- (1895) *Εκθεσις περί των νέων ιαματικών πηγών της Αιδηψού και Γιάλτρων*. Αθήνα, Τυπ. Πάσσαρης Ν.Γ & Βεργιανίτης Λ. Διαθέσιμο : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.
- Δαμβέργης Αναστάσιος (1896) *Περί των εν Υπάτη ιαματικών υδάτων*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Δαμβέργης Αναστάσιος (1899) *Περί των εν Λουτρακίω ιαματικών και φρεατίων υδάτων*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ»,

λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.

- Δαμβέργης Αναστάσιος (1899) *Περί των εν Κύθνω ιαματικών υδάτων*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Δούλας Δημήτρης (1899) *Μελέτη επί των ιαματικών πηγών του Ισάρ*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- (1899) *{Τα}ιαματικά ύδατα της Αιδηψού και αι "Θέρμαι του Σύλλα*. Αθήνα, Τυπ. Σ. Κ. Βλαστός. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Δαμβέργης Αναστάσιος (1900) *Περί των εν Επιδαύρω ιαματικών υδάτων*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Δαμβέργης Αναστάσιος (1901) *Περί των εν Κυθήροις σιδηρούχων ιαματικών υδάτων*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Δαμβέργης Αναστάσιος (1901) *Περί των εν Τσάγεσι Σιδηρούχων Ιαματικών Υδάτων*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Παλιατσέας Φ., Πάτσης Ν. και Μητσόπουλος Κ. (1902) *Αι εν Αιδηψώ θέρμαι του Ασκληπιού (Β. Διαμάντη)*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Χρηστομάνος Αναστάσιος (1902) *Χημική ανάλυσις της ιαματικής πηγής του παρά της Κεγχρέας της Κορίνθου Λουτρού της Ελένης*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Marcuse Jul. (1903) *Bader und Badewesen in Vergangenheit und Gegenwart*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Δαμβέργης Αναστάσιος (1903) *Über die Heilquellen Griechenlands*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- (1904) *Über die Heilquellen Griechenlands*. Berlin, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Περτέσης Μιχαήλ (1904) *Τα μεταλλικά ύδατα Καιάφα*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα

Τουρισμός/Λουτροπόλεις.

- Ευαγγελίδης Ε. Τρύφων (1905) *Ιαματικά ύδατα λουτρών Υπάτης*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Δαμβέργης Α. και Σαμαράκης Ι. (1905) *Τα εν Καρδίτση της Θεσσαλίας λουτρά του Σμοκόβου*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Μακρής Παναγιώτης (1905) *Ιαματικά Λουτρά εν Αιδηψώ της Ευβοίας*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Εύωνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Δαμβέργης Αναστάσιος (1906) *Έκθεσις χημικής αναλύσεως των εν τώ κτήματι Διαμάντη ιαματικών πηγών*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Ψιμόπουλος Δ. (1906) *Εντυπώσεις εκ των λουτρών Σμοκόβου*. Καρδίτσα, Διαθέσιμο : Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών.
- Λαμπρινόπουλος Γεώργιος (1908) *Τα λουτρά*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης.
- Παζαρλής Χ. Α. (1908) *Χημική ανάλυσις της εν Μεθάνοις αλιπηγής λουτρού Φράγκου*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Αιγινήτης Β., Δαμβέργης Α. και Κομνηνός Γ. (1909) *Περί της ακτινενεργείας των κυριωδών ιαματικών πηγών της Ελλάδος, Αιδηψού, Λουτρακίου, Υπάτης, Μεθάνων και Κυλλήνης*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Διβόλης Γ.Δ. (1910) *Ιαματικά λουτρά Ελευθερών (παρά την Καβάλαν)*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.

5.2.5 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1910 – 1930

- Ανδριανόπουλος Α.Γ. (1912) *Λουτρά, αερόλουτρα, ηλιόλουτρα*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Φουστάνος Ι. Α. (1912) *Τα εν Κύθνω θερμά ιαματικά ύδατα*. Ερμούπολη, Τυπ. Αθανάσιος Κ. Σκορδίλης. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις, Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραής».
- De Launay. (1915) *Metelin et ses sources thermal*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Παπαμάρκου Α. (1916) *Συνοπτική περιγραφή των ιαματικών υδάτων της Ελλάδος*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Τσάκωνας Γ. (1916) *Περί των Ιαματικών Πηγών*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Καββαδίας Α. (1918) *Περί θεραπευτικών ενδείξεων των ελληνικών ιαματικών πηγών*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Σάββας Κ. (1918) *Υγιεινή των λουτροπόλεων*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Δαμβέργης Αναστάσιος (1919) *Περί της σκοπιμωτέρας διευθετήσεως των εν Ελλάδι ιαματικών πηγών*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Λέκκας Νικόλαος (1920) *{Η}βιομηχανία των ξένων εν Ελλάδι : εκθέσεις - ιαματικά πηγαί*. Αθήνα, Υπ. Εθνικής Οικονομίας. Εκδότης : Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Δευτεραίος Α. Γ. (1922) *Οδηγός των εν Λουτρακίω λουομένων*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα

Τουρισμός/Λουτροπόλεις.

- Λεούσης Νικόλαος (1923) *Τα ιαματικά λουτρά εν τη θεραπεία των νόσων της καρδιάς και των αγγείων : η εν Υπάτη λουτροθεραπεία*. Πειραιάς, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Περτέσης Μιχαήλ (1923) *Τα μεταλλικά ύδατα των Μεθάνων*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Τσακαλώτος Αθανάσιος (1923) *Η Προύσα και αι θερμαί πηγαί αυτής*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Λαμπρινόπουλος Γ. Δ. (1925) *{Τα} λουτρά*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Δαμβέργης Αναστάσιος (1926) *Τα λουτρά της Κύθνου*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Περτέσης Μιχαήλ (1926) *Τα μεταλλικά ύδατα Λαγκαδά*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Περτέσης Μιχαήλ (1926) *Περί της ραδιενεργείας των πηγών των Καμένων Βούρλων*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Σιώρης Α. (1926) *Αι ιαματικά πηγαί της Ελλάδος*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Εμμανουήλ Εμμανουήλ (1927) *{Το} Λουτράκιον και τα ύδατά του*. Αθήνα. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- (1927) *Θεριναί διαμοναί και λουτροπόλεις: Β. Θεσσαλία-Ηπειρος-Μακεδονία*. Αθήνα, Υπηρεσία Ξένων και Εκθέσεων. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραής».
- Δοανίδης Ι. Π. (1928) *{Τα} λουτρά της Αιδηψού*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Μακρής Κωνσταντίνος (1928) *Τα ιαματικά ύδατα Ικαρίας*. Πειραιάς, Τυπ. Σώμος-Καλλίνης. Διαθέσιμο : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.
- (1928) *Η Μήλος ως τόπος θερινής διαμονής: Λουτρά, εξοχαί, αρχαιότητες: Φύσις,*

υγεία. Αθήνα, Διαθέσιμο : Εθνική Βιβλιοθήκη.

- Περτέσης Μιχαήλ (1929) *Εις ποίαν τάξιν υπάγονται αι πηγαί Λουτρακίου*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- (1930) *Νομοθεσία ιαματικών πηγών*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- (1930) *Διακήρυξις διεθνούς διαγωνισμού προς εκμετάλλευσιν της λουτροπόλεως Λουτρακίου μετά λέσχης*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Βλαστός Μιλτιάδης (1930) *Πρακτικός Οδηγός του Λουόμενου*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Ζαρίφης Ν. (1930) *Αι λουτροπόλεις πρέπει ν' αποβούν κέντρα θεραπείας των ασθενών*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Λέκκας Ν. Γ. (1930) *Δελτίον ιαματικών πηγών*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Περτέσης Μιχαήλ (1930) *Τα μεταλλικά ύδατα του Σμοκόβου*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Σωτηριάδης Δαμ. Χ. και Σαραφίδης Έκτ. Κ. (1930) *Ιαματικά ύδατα της Ελλάδος*. Χρονολογία Έκδοσης : Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.

5.2.6 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1930 – 1950

- (1931) *Πίναξ των ιαματικών πηγών και ατμοθερμών της Ελλάδος*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Λέκκας Ν.Γ. (1931) *Δελτίον Ιαματικών Πηγών*. Αθήνα, Υπ. Εθνικής Οικονομίας. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Τσαμπούλας Ν. και Πεζόπουλος Σ. (1931) *Υδροθεραπεία – Λουτροθεραπεία*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Λεούσης Νικόλαος (1932) *Τα ιαματικά λουτρά εν τη θεραπεία των νόσων της καρδιάς και των αγγείων : η εν Υπάτη λουτροθεραπεία*. Πειραιάς, Διαθέσιμο : Βουλή των Ελλήνων.
- Περτέσης Μιχαήλ (1932) *Τα μεταλλικά ύδατα της νήσου Λέσβου*. Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Κρητικός Δ. Ι. (1933) *Το Σμόκοβον Θεσσαλίας. Θειούχοι ιαματικά πηγαί*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Εμμανουήλ Εμμανουήλ (1934) *Η Αιδηψός και τα ύδατά της*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- (1934) *Τουριστική Ελλάς αρ.39-40 / Ιαν.-Φεβρ*. Αθήνα, Πηγή : Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις.
- Εμμανουήλ Εμμανουήλ (1935) *Λουτρά και ιαματικά ύδατα εν τη αρχαιοτήτι*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη, Εθνική Βιβλιοθήκη.
- Πανούσης Σ. Γ. (1936) *Τα ύδατα του Λουτρακίου : κλινικά παρατηρήσεις - βιοχημικά έρευναι*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.

- Παπαδόπουλος Ευθ. (1937) *{Ο} συννοικισμός "Μπάνια" : τα θειούχα ύδατα Κοιλιάδι – Αγιάσματος*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Περτέσης Μιχαήλ (1938) *Η μελέτη των μεταλλικών μας πηγών ως συμβολή εις την γεωχημικήν έρευναν της Ελληνικής χώρας*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Παπανικολάου Δημήτριος (1939) *{Η} Αιδηψός : λουτροθεραπεία - ιλυολουτροθεραπεία - κλιματοθεραπεία - μηχανισμός επιδράσεως των μεταλλικών υδάτων και των ιλύολουτρων επί των διαφόρων χρόνιων νοσημάτων : κλινικά παρατηρήσεις – θεραπευτικά αποτελέσματα*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- (1940) *Τα λουτρά των αρχαίων Ελλήνων: συμβολή εις την ιστορία της σωματικής αγωγής*. Πειραιάς, Τυπ. Βαρβαρέσσος Σ.Π. Διαθέσιμο : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.
- Λέκκας Ν.Γ. (1940) *Αι κυριότεραι ιαματικά πηγαί της Ελλάδος*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Γκίκας Αθανάσιος (1941) *Λουτρά Υπάτης: ιστορία και στοργικές στιγμές*. Δ. Υπάτης, Διαθέσιμο : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.
- Κορκονικήτας Κωνσταντίνος (1949) *Κλινική υδρολογία : η λουτρόπολις Μεθάνων ως υδροθεραπευτικός και κλιματολογικός σταθμός: κλινικά παρατηρήσεις - θεραπευτικά αποτελέσματα – οδηγία*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- (1950) *Λουτροθεραπείαι : θαλάσσια θερμά λουτρά και ιαματικά (Οδηγίες)*. Αθήνα, Υδροθεραπευτήριον "Ο κύκνος". Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.

5.2.7 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1950 – 1970

- Μακρής Κωνσταντίνος (1951) *Μια τυπική ακρατοπηγή στην Καστανούλα της Σπάρτης*. Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Παπαϊωάννου Αντ. (1952) *{Τα}ιαματικά ύδατα της Βουλιαγμένης : φυσικοχημική σύστασις, τρόπος επενεργείας αυτών, θεραπευτικά ενδείξεις*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Χατζηπέτρος Παναγ. (1952) *Η ραδιενέργεια και αι θεραπευτικά ιδιότητες των ιαματικών πηγών της Ικαρίας*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Καραπαναγιώτης Ι.Κ. (1953) *{Τα}λουτρά Καϊάφα: θεραπευτικός, ιστορικός και τοπογραφικός οδηγός*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- (1954) *Λουτροπόλεις και ιαματικά πηγαί: 1951-1952-1953*. Αθήνα, ΕΟΤ. Διεύθυνσις Ιαματικών Πηγών. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη, Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών, Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραΐς».
- Βορεάδης Γεώργιος (1955) *Αι θερμομεταλλικά πηγαί των Καμμένων Βούρλων από γεωλογικής σκοπιάς*. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Βορεάδης Γεώργιος (1957) *Τα μεταλλικά ύδατα της Ελλάδος*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Λεκάκος Σταύρος (1958) *{Η} Κυλλήνη, το βρογχικόν και αλλεργικόν άσθμα. Ολίγα τινά περί του εισπνεοθεραπευτηρίου Σμοκόβου*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Μακρής Κωνσταντίνος (1958) *Η πηγή Λέντα Κρήτης : ένας αξιόλογος σταθμός ποσιθεραπείας -Κλιματοθεραπείας*. Θεσσαλονίκη, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- (1958) *Η σύγχρονος εξέλιξις των λουτρών της Ικαρίας*. Αθήνα, Τυπ. Συνεργατική

τυπογράφων. Τόπος Έκδοσης : Διαθέσιμο : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.

- Λεούσης Νικόλαος (1960) *Λουτροθεραπεία των παθήσεων του κυκλοφορικού συστήματος : Λουτρά διοξειδίου του άνθρακος*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Εθνική Βιβλιοθήκη.
- (1966) *Ιαματικά πηγαί της Ελλάδος*. Αθήνα, Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- (1966) *Λουτρόπολεις και Ιαματικά Πηγαί*. Αθήνα, ΕΟΤ. Διεύθυνσις Ιαματικών Πηγών. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη, Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Παναγούλιας Προκόπιος (1966) *{Η}Αιδηψός : από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερα*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Λεούσης Νικόλαος (1968) *Γενικά προβλήματα των ιαματικών πηγών και ενδεικνύμενα μέτρα δια την οργάνωσιν αυτών : ιαματική πηγή Υπάτης*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Λεούσης Νικόλαος (1969) *Ραδιενεργοί πηγαί της Ελλάδος (Καμένα Βούρλα – Ικαρία)*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- (1969) *Λουτράκι, Περαχώρα: ιστορία, τουρισμός, τέχνη*. Αθήνα, Τυπ. Κασσίμης Α.Μ. Διαθέσιμο : Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.

5.2.8 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1970 – 1990

- Λεούσης Νικόλαος (1971) *Ιαματική Πηγή Υπάτης*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Λεούσης Νικόλαος (1971) *Λουτρά: Θαλάσσια και Ιαματικά*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- (1977) *Υδρογεωλογική έρευνα ιαματικών πηγών Αιδηψού*. Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού. Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Τρυσιάνης Όμηρος, Ρωξάνη Σοφία (1977) *Το βυζαντινό λουτρό της οδού Θεοδοκοπούλου στην Άνω Πόλη*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Λεούσης Ν., Ζουρόπουλος Ε. (1978) *Ιαματικά Λουτρά Υπάτης*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη, Εθνική Βιβλιοθήκη.
- Λεούσης Ν., Ζουρόπουλος Ε. (1978) *Ιαματικά λουτρά Υπάτης = Thermal Spring of Hyrati*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Τσιτρούλης Θεόδωρος (1981) *Ένα μικρό τουρκικό λουτρό στην Πισιόνα Βασιλικών*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Μπακιρτζής Χαράλαμπος (1983) *Ρωμαϊκός λουτρών και η Αχειροποίητος της Θεσσαλονίκης*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Κρητίδης Π., Αγγέλου Π. (1984) *Έρευνα των συγκεντρώσεων ραδονίων-222 και θυγατρικών του παραγώγων στα ιαματικά λουτρά Λουτρακίου*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Εθνική Βιβλιοθήκη.
- Ευαγγελόπουλος Θανάσης (1985) *Τα Ιαματικά λουτρά της Υπάτης*. Λαμία, Διαθέσιμο : Εθνική Βιβλιοθήκη, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη.
- Αγγελίδης Ζήσης (1986) *Εισαγωγή στα θερμομεταλλικά νερά*. Θεσσαλονίκη, Διαθέσιμο : Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης και Παράρτημα Κων/πόλεως.

- (1986) *Διεθνές συνέδριο για τα θερμομεταλλικά νερά και την ανάπτυξη των λουτροπόλεων*. Θεσσαλονίκη, Διεθνές Συνέδριο για τα θερμομεταλλικά νερά και την ανάπτυξη των λουτροπόλεων (1/1985: Θεσσαλονίκη). Διαθέσιμο : Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης.
- (1986) *3500 χρόνια λουτροθεραπείας στις ελληνικές ιαματικές πηγές*. Θεσσαλονίκη, Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Ιαματικών Πηγών και Λουτροπόλεων. Διαθέσιμο : Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης.
- (1988) *Για την αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού της Κεντρικής Μακεδονίας: Πρακτικά ημερίδας*. Θεσσαλονίκη, Ημερίδα για την αξιοποίηση του γεωθερμικού δυναμικού της Κεντρικής Μακεδονίας. Διαθέσιμο : Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης.
- Σφέτσος Κ.Σ. (1988) *Απογραφή θερμομεταλλικών πηγών Ελλάδας III Ηπειρωτική Ελλάς*. Αθήνα, ΙΓΜΕ. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Ινστιτούτου Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΙΓΜΕ).
- Χατζητρύφωνος Ευαγγελία (1988) *Οθωμανικό λουτρό στην Απολλωνία της Βόλβης*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Χρυσοστόμου Παύλος (1988) *Λουτρά στο ανάκτορο της Πέλλας*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Καρδαμίτση-Αδάμη Μάρω, Γραφάκου Μαργαρίτα (1989) *Τα «Λουτρά» της Αθήνας*. Αθήνα, Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη Α.Ε. Διαθέσιμο : Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραής».
- (1990) *Πρακτικά 2ου συνεδρίου για τα θερμομεταλλικά νερά*. Θεσσαλονίκη, 2^ο Συνέδριο για τα Θερμομεταλλικά Νερά. Διαθέσιμο : Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης.
- Χατζητρύφωνος Ευαγγελία (1990) *Το οθωμανικό λουτρό της αγοράς Yahudi hatami (Λουλουδάδικα) της Θεσσαλονίκης*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.

5.2.9 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 1990 – 2010

- Καπερνάρος Τάσος (1992) *Λουτρά : Διηγήματα*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Εθνική Βιβλιοθήκη, Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας.
- Καραπασχαλίδου Αμαλία (1992) *Το νησί της Εύβοιας την εποχή της Ρωμαιοκρατίας*. Αθήνα, Δημοσιογραφικός Οργανισμός Λαμπράκη Α.Ε. Διαθέσιμο : Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραής».
- Μπεζές, Παλούμπης, κ.ά. (1992) *Αξιοποίηση ιαματικών υδάτων νομού Φθιώτιδας και οργάνωση εγκαταστάσεων εκμεταλλεύσεως*. Αθήνα, Πηγή : Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης (αναφέρεται στο Συλλογικό Κατάλογο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών).
- (1995) *Οδηγός ιαματικών πηγών και λουτροπόλεων*. Θεσσαλονίκη, Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Ιαματικών Πηγών και Λουτροπόλεων. Διαθέσιμο : Κεντρική Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης.
- Χατζηδημητρίου Τζέλη (Μανιώτης Γιώργος, Δουκάκης Γιώργος) (1996) *{Το} άγιο νερό : οι ιαματικές πηγές της Λέσβου = The sacred water : the mineral springs of Lesbos*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Αλιμπάκη-Ακαμάτη Μαρία (1999) *Συγκρότημα εργαστηρίων και λουτρών στην Πέλλα*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- (1999) *Τα λουτρά της αρχαίας Τρίκκης: ένα απόγευμα στο λουτρό της πόλης*. Λάρισα, ΥΠΠΟ-ΥΠΕΠΘ. Διαθέσιμο : British School Library, Blegen Library.
- Μακροπούλου Δέσποινα (2000) *Ένα άγνωστο μεταβυζαντινό λουτρό στην άνω πόλη της Θεσσαλονίκης*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Σπαθή Σ.Κ. (2000) *Ο ιαματικός τουρισμός και η ανάπτυξη του τουρισμού υγείας στην Ελλάδα*. Αθήνα, ΚΕΠΕ. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ).
- Αθανασίου Φανή, Μάλαμα Βενετία, Μίτζα Μαρία (2001) *Τα λουτρά των ανακτόρων*

του Γαλερίου. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.

- Ζαχαρόπουλος Κ., Μπαρμπίκας Η., Χριστοδουλόπουλος Γ., Σχοινάς Χ. (2001) *Τα λουτρά της Ελλάδας-περιηγητικός οδηγός*. Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη. Διαθέσιμο : Εκδόσεις Καστανιώτη.
- (2001) *Ιαματικά λουτρά (Αφιέρωμα)*. Αθήνα, "Η Καθημερινή" Α.Ε. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- (2001) *Νίσυρος, το νησί του Πολυβώτη*. Αθήνα, "Η Καθημερινή" Α.Ε. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Μακρινδάκης Γιάννης (2001) *Αγιάσματα: Αφιέρωμα*. Χίος, "Πελινναίο" Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία. Διαθέσιμο : Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραής».
- Πλήκα Δέσποινα (2003) *Χημεία και ιαματικά ύδατα*. Αθήνα, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Στυλιανού Λαμπρινή (2004) *Λουτρά Ελευθερών από την αρχαιότητα ως σήμερα*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Βογιάννης Ευστράτιος (2005) *Το ραδόνιο στα ιαματικά λουτρά*. Μυτιλήνη, Διαθέσιμο : Εθνική Βιβλιοθήκη.
- Υπ. Καθ. Μπουζώνα Γεωργία, Τρίκου Παναγιώτα (2005 / 2006) *{Το}νερό ως αναψυχή : τα ιαματικά λουτρά του δήμου Αετού*. Γυμνάσιο Γαλάτειας, ΥΠΕΠΘ. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Καπανδίτη Αν., Γαλάνης Στ. (2005) *Το Μικρό Λουτρό των οθωμανικών Σιδηροκαυσίων*. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Παραδεισανός Αδάμ (μεταπτυχιακή εργασία) (2005) *Περιβαλλοντική εκπαίδευση και θερμαλισμός*. Θεσσαλονίκη, Διαθέσιμο : Σχολή Θετικών Επιστημών Παν. Αθηνών.
- Αγγελίδης Ζήσης (2006) *Ελληνικός θερμαλισμός: ιαματικές πηγές και λουτροπόλεις*. Θεσσαλονίκη, Σύνδεσμος Δήμων και Κοινοτήτων Ιαματικών Πηγών Ελλάδας. Διαθέσιμο : Εθνική Βιβλιοθήκη, Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραής».
- Καμπούρογλου Β., Μπασιάκος Ι., Μπούζας Δ. (2006) *Παλαιοντολογική-*

ιζηματολογική ανασκαφική έρευνα 2004 και χρονολογικές μελέτες. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.

- Αγγελίδης Ζήσης (2007) *Ιαματικοί φυσικοί πόροι και θερμαλισμός. Εθνικό Θεματικό Δίκτυο Σχολείων Π.Ε «Θερμαλισμός-Οικολογία-Πολιτισμός».* ΥΠΕΠΔΘ, ΚΠΕ Ελευθερίου Κορδελιού. Διαθέσιμο : Εθνική Βιβλιοθήκη, Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραής».
- Καμπούρογλου Β., Χατζηθεοδώρου Θ., Μπούζας Δ. (2007) *Παλαιοντολογική-ιζηματολογική ανασκαφική έρευνα 2005 Σπηλαίου Α' Λουτρακίου.* Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Καραμανλής Βασίλης (μεταπτυχιακή εργασία) (2007) *Η οικολογική διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής του όρους Βόρα στην περιοχή της Αριδαίας.* Πάτρα, Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πατρών.
- Μπακιρτζής Χαράλαμπος (2007) *Δίκτυο αρχαιολογικών χώρων και μνημείων Κεντρικής Μακεδονίας: Νομοί Θεσσαλονίκης – Κιλκίς-Πιερίας. Πρόσωπο και Χαρακτήρας.* Θεσσαλονίκη, Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης. Διαθέσιμο : Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.
- Βασενχόβεν Μαρία-Ευδοκία (διδασκαρική διατριβή) (2008) *Ιδιωτική αρχιτεκτονική στην ελληνιστική Ελλάδα και το ζήτημα της κληρονομιάς της στον ρωμαϊκό κόσμο: η περίπτωση του λουτρού.* ΕΜΠ, Διαθέσιμο : Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης - Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών.
- (2008) *Ιαματικές πηγές – Όλες οι λουτροπόλεις της Ελλάδας (Αφιέρωμα).* ΕΘΝΟΣ. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.
- Αγγελίδης Ζήσης (2009) *Πρακτικά Συνεδρίου μαθητών "Νερό-Υγεία-Περιβάλλον"-Λουτρά Λαγκαδά: Εθνικό Θεματικό Δίκτυο Σχολείων Π.Ε. «Αειφορική Διαχείριση του νερού».* Θεσσαλονίκη, ΥΠΕΠΔΘ, ΚΠΕ Ελευθέριου Κορδελιού. Διαθέσιμο : Εθνική Βιβλιοθήκη.
- Μαραντίδου Ανατολή (μεταπτυχιακή εργασία) (2009) *«Ιαματικές Πηγές-Κοινωνική, Οικονομική και Περιβαλλοντική Διερεύνηση Στάσεων Φορέων και Επισκεπτών: η περίπτωση των Λουτρών Αριδαίας του Νομού Πέλλας».* Μυτιλήνη, Διαθέσιμο : Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.

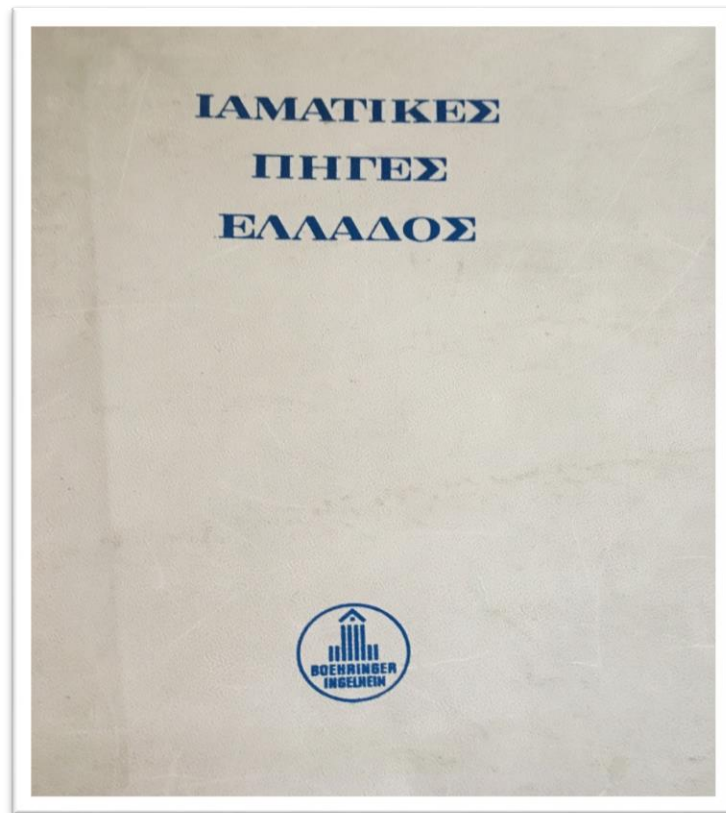
- Παπαγεωργίου Μαριλένα (διδακτορική διατριβή) (2009) *Χωρική οργάνωση, ανάπτυξη και σχεδιασμός του θερμολιστικού τουρισμού στην Ελλάδα*. Παν. Θεσσαλίας, Διαθέσιμο : Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης – Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών.

5.2.10 Βιβλία Ιαματικών Πηγών 2010 – 2018

- (2010) *Οδηγός για όλες τις ιαματικές πηγές – Αρχέγονα spa (Αφιέρωμα)*. Αθήνα, Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία. Διαθέσιμο : Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη.

5.2.11 Εκδόσεις που αναφέρονται στην Εγκυκλοπαίδεια Πυρσός 1928-1932, Τόμος «ΕΛΛΑΣ», λήμμα Τουρισμός/Λουτροπόλεις με τίτλο και συγγραφέα χωρίς άλλα στοιχεία

- Αθανασούλας. Les principales stations thermales de la Grece.
- Αθανασούλας. Η υδρομεταλλική θεραπεία και αι ιαματικά πηγαί της Ελλάδος.
- Εμμανουήλ Εμμανουήλ. Αι ελληνικά λουτροπόλεις.
- Εμμανουήλ Εμμανουήλ. Κατάταξις των ιαματικών υδάτων.
- Εμμανουήλ Εμμανουήλ. Η επί των ελληνικών ιαματικών υδάτων βιβλιογραφία.
- Καββαδίας Α. The present state of medical hydrology in the countries represented : Greece.
- Μανδαλάκης Μ. Les stations hydrominerales de la Grece.
- Μακρής Κωνσταντίνος. Περί του μεταλλικού ύδατος της πηγής του Αδάμαντος της νήσου Μήλου.
- Boehringer Ingelnein. Ιαματικές Πηγές Ελλάδος.

Εικόνα 5.1 Boehringer Ingelheim. Ιαματικές Πηγές Ελλάδος. (Πηγή : Εικόνα βιβλίου από προσωπικό αρχείο, 2018).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει την ανάγκη ύπαρξης ενός ΔΤ για τις Ελληνικές Ιαματικές Πηγές. Από τα αποτελέσματα της έρευνας, καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως ο ΔΤ είναι απαραίτητος για να ενημερώσει τους χρήστες για τον Ιαματικό τουρισμό, να διευκολύνει τις αναζητήσεις τους και να διευρύνει τις γνώσεις τους για τον θερμαλισμό.

Αρχικά, ανατρέχοντας στην παγκόσμια βιβλιογραφία του Ιαματικών Πηγών, διαπιστώνουμε πως η κοιτίδα της κουλτούρας του θερμαλισμού είναι η Ελλάδα. Από μόνο του αυτό το στοιχείο είναι αρκετό για να μετατραπεί σε ένα ισχυρό εργαλείο μάρκετινγκ και διαφήμισης της χώρας μας. Ταυτόχρονα συμβάλλει στην αναγέννηση όχι μόνο του θερινού τουρισμού αλλά και του χειμερινού.

Η δημιουργία του ΔΤ στη συνέχεια, αποτελεί ένα δείγμα μοντελισμού και αναδεικνύει τις δυνατότητες εξέλιξης του στο μέλλον. Ο Δικτυακός αυτός Τόπος μπορεί να αποτελέσει έναυσμα για την ταχύτερη λειτουργία του Ελληνικού νομοθετικού πλαισίου σε σχέση με τις Ιαματικές Πηγές και την επαναλειτουργία τους ή και την αξιοποίησή τους προς όφελος του Ελληνικού κράτους.

Μέσω της έρευνας μπορεί εύκολα κάποιος να αντιληφθεί πως δεν υπάρχει αντίστοιχος Ελληνικός ΔΤ για τις Ιαματικές Πηγές και πως αυτό είναι ένα μεγάλο πλεονέκτημα για το εγχείρημά μας αλλά και μια ευκαιρία διαφήμισης και προβολής σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τα θετικά του ΔΤ είναι πως μπορεί συνεχώς να ανανεώνεται, να προστίθενται πληροφορίες για κάθε Ελληνική Ιαματική Πηγή αλλά και κάθε Ιαματική Πηγή παγκόσμιου ενδιαφέροντος.

Τέλος, η δημιουργία της βιβλιογραφίας για τις Ιαματικές Πηγές μπορεί να βοηθήσει στη διάσωση των παλαιών βιβλίων, να αποτελέσει παρακαταθήκη για νέους επιστήμονες, συγγραφείς και απλούς αναγνώστες αλλά και να λειτουργήσει ως διαφήμιση για τον ΔΤ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Έπειτα από την αξιολόγηση που έγινε με την παρούσα έρευνα, οι προτάσεις που μπορούν να δοθούν για το μέλλον είναι αρκετές και ουσιαστικές.

- Η εξέλιξη του Δικτυακού Τόπου σε εργαλείο διαφήμισης και προβολής των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών και η συνεργασία με αντίστοιχους ΔΤ σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Η εισαγωγή όλων των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών στον ΔΤ, ακόμη και όσων είναι απενεργοποιημένες ή αναξιοποίητες. Οι αναγνώστες θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες, ιστορικά στοιχεία και χάρτες για τις Ιαματικές Πηγές που δεν είναι σε λειτουργία.
- Η αξιοποίηση της βιβλιογραφίας και η μετάφρασή της σε άλλες γλώσσες μπορεί να συμβάλει στην διάδοση των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών σε όλο τον κόσμο.
- Η εισαγωγή της βιβλιογραφίας στην Ευρωπαϊκή Βιβλιοθήκη Ιαματικών Πηγών.

Εικόνα 7.1 Ευρωπαϊκή Βιβλιοθήκη Spa, Πηγή : <http://www.espalibrary.eu/>

- Η επανένταξη της Ελλάδας στον ΔΤ των μελών των Ευρωπαϊκών Spa (<http://www.europeanspas.eu/content/members/our-europeanspas-members>).
- Η διαφήμιση και προώθηση τόσο του θερινού όσο και του χειμερινού τουρισμού για την Ελλάδα.
- Η περαιτέρω έρευνα στους πολίτες και σε κάθε Δήμο, σχετικά με τις βελτιώσεις που θα ήθελαν για τις Ιαματικές Πηγές ή γιατί τις χρησιμοποιούν, θα οδηγήσουν σε πιο σαφή συμπεράσματα.
- Μελλοντικά, μπορούν να ενταχθούν στον ΔΤ και άλλες βασικές κατηγορίες όπως City Spa, Medical Spa και Wellness Spa Destinations καθώς και η κατηγορία των αισθητικών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Μπαμπινιώτης Γ. (2005) *Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Μπαμπινιώτη. Β' Έκδοση, Τόμος Β' Ανατόπωση Εμπλουτισμένη* σ.1065). Κέντρο Λεξικολογίας.
- R. Spiegel, Murray (1975). *Πιθανότητες και Στατιστική*. Schaum's Outline Series, σελ. 155-156.
- LaMoreaux, P.E. (2005) History and Classification of Springs. In *Geological Society of America - Abstracts with Programs*. Vol. 37 (7) p 324.
- Arvigo, R. and Epstein, N. (2003) *Spiritual Bathing: Healing Rituals and Traditions from Around the World*. Berkely, CA: Celestial Arts.
- Bishoff, M. (2001) *Touring New Mexico Hot Springs*. A Falcon Guide. Guilford, CT: Globe Pequot Press.
- Bullard, L. (2004) *Healing Waters - Missouri's Historical Mineral Springs and Spas*. Columbia, MO: University of Missouri Press.
- Frazier, D. (2000) *Colorado's Hot Springs*, 2nd edn. Boulder, CO: Pruett Publishing Company.
- Havins, P.J.N. (1976) *The Spas of England*. London: Robert Hale & Company.
- Jaffé, F.C., Dvortjetski, E., Levitte, D., Massarwieh, R. and Swarieh, A. (1999) Geothermal Energy Utilisation in the Jordan Valley between Lake Kinneret and the Dead Sea: A View from Antiquity. In R. Cataldi, S.F. Hodgson and J.W. . (Eds.), *Stories from a Heated Earth* (pp34-49). Sacramento, CA: Geothermal Resources Council, International Geothermal Association.
- Erfurt, Patricia J. (2011) *An assessment of the role of natural hot and mineral springs in health, wellness and recreational tourism*. PhD thesis, James Cook University.
- Erfurt-Cooper, P. and Cooper, M. (2009) *Health and Wellness Tourism: Spas and Hot Springs*. Bristol, UK: Channel View Publications.
- Talmadge, E. (2006) *Getting Wet – Adventures in the Japanese Bath*. Tokyo: Kodansha International.
- Mellillo, L. (1995) Thermalism in the Ancient World. In *Medicina nei Secoli*. Vol 7 (3) pp 461–83.
- Cataldi, R. and Burgassi, P.D. (1999) *Flourishing and Decline of Thermal Bathing and Other Uses of Natural Heat in the Mediterranean Area, from the Birth of Rome to the End of the First Millennium*. In R. Cataldi, S.F. Hodgson and J.W. Lund (Eds.) *Stories from a Heated Earth* (pp.146-163). Sacramento, CA: Geothermal Resources Council, International Geothermal Association.
- Monti, S. (2003) *Thermalism between Past and Future*. Proceedings of the Conference 'The Cultural Turn in Geography'. 18-20th of September 2003 - Gorizia

Campus. Part VI: Tourism, Sustainable Development and Culture Turn. Online Document: www.openstarts.units.it/f1monti.pdf. Accessed 12 September 2017.

- Altman, N. (2000) *Healing Springs: The Ultimate Guide to Taking the Waters – From Hidden Springs to the World’s Greatest Spas*. Rochester. VT: Healing Arts Press.
- Montecatini (2017) *Montecatini Terme - A Famous Thermal Spa Place in Tuscany*. www.welcometuscany.it/tuscany/pistoia/montecatini_terme. Accessed 20 July 2017.
- Katsambas, A. and Antoniou, C. (1996) Mineral Water and Spas in Greece. In *Clinics in Dermatology*. Vol 14 (6) pp 615-618.
- Fytikas, M., Leonidopoulou and Cataldi, R. (1999) Geothermal Energy in Ancient Greece: From Mythology to Late Antiquity (3rd Century AD). In R. Cataldi, S.F. Hodgson and J.W. Lund (Eds.) *Stories from a Heated Earth* (pp.68-101). Sacramento, CA: Geothermal Resources Council, International Geothermal Association.
- Özgüler, M.E. and Kasap, A. (1999) The Geothermal History of Anatolia, Turkey. In R. Cataldi, S.F. Hodgson and J.W. Lund (Eds.) *Stories from a Heated Earth* (pp.50-67). Sacramento, CA: Geothermal Resources Council, International Geothermal Association.
- UNESCO (2017) *Hierapolis-Pamukkale*. Online Document: <http://whc.unesco.org> Accessed 17 April 2017.
- Danino, M. (1999) *The Indus-Sarasvati Civilization and its Bearing on the Aryan Question*. Online Document: <http://micheldanino.voiceofdharma> Accessed 5 April 2017.
- Schafer, E.H. (1956) The Development of Bathing Customs in Ancient and Medieval China and the History of the Floriate Clear Palace. In *Journal of the American Oriental Society*. Vol 76 (2) pp 57-82.
- Clark, S. (1999) *Japan, A View from the Bath*. Honolulu, HI: University of Hawaii Press.
- Huaqing (2017) *Huaqing Hot Spring*. Online Document: www.chinahighlights.com/xian/attraction/huaqing-hot-springs.htm. Accessed 5 July 2017.
- Taiwan (2017) *Taiwanese Hot Springs*. Online Document: http://en.wikipedia.org/wiki/Taiwanese_hot_springs. Accessed 1 July 2017.
- Leavy, H.R. and Bergel, R.R. (2003) *The Spa Encyclopaedia: A Guide to Treatments & Their Benefits for Health & Healing*. The Day Spa Association. New York: Thomson Delmar Learning.
- Mielke, R. (2017a) *Aachen Impressionen – Badegeschichte*. Online Document: www.aachen.de/DE/tourismus. Accessed 10 June 2017.
- Mielke, R. (2017b) *History of bathing*. Online Document: www.aachen.de/taking_a_cure. Accessed 10 June 2017.
- Größchen, H-W. (1998) *Heilbäder und Kurorte in Deutschland*. Conradi Bäder-Lexikon. Altenbeken, Germany: Conradi Verlag.
- Office National du Tourisme (1921) *The Spas of France*. Paris: Ministère de Travaux Publics.

- Bowman, M. (1998) Belief, Legend and Perceptions of the Sacred in Contemporary Bath. In *Folklore*. Vol 109 pp 25-31.
- Haley, A.J., Snaith, T. and Miller, G. (2005) The Social Impacts of Tourism - A Case Study of Bath, UK. In *Annals of Tourism Research*. Vol 29 (3) pp 429–438.
- Ottaway, P. and Cyprien, M. (1987) *A Traveller's Guide to Roman Britain*. London, UK: Routledge & Kegan Paul.
- Fridleifsson, I.B. (1995) Historical Aspects of Geothermal Utilisation in Iceland. In R. Cataldi, S.F. Hodgson and J.W. Lund (Eds.) *Stories from a Heated Earth* (pp.306-319). Geothermal Resources Council, International Geothermal Association.
- Kristmannsdóttir, H. (2010) *Prospects in Balneology to Boost the Economy and Employment of Rural NE Iceland*. Proceedings World Geothermal Congress 2010. Bali, Indonesia. 25-29.
- Hjálmarsson, J.R. (1993) *History of Iceland – From the Settlement to the Present Day*. Reykjavík, Iceland: Iceland Review/Edda Publishing.
- Ledo, E. (1996) Mineral Water and Spas in Spain. In *Clinics in dermatology*. Vol 14 (6) pp 641-646.
- Caldas da Rainha (2017) *History*. Online Document: <http://caldasdarainha.com>. Accessed 12 August 2017.
- Termatalia (2006) *La fusión entre tradición y modernidad, eje del III Encuentro de Ciudades Termales* (The Melting between Tradition and Modernity, the Aim of the III Thermal Cities Meeting). Online Document: www.termatalia.com Accessed 19 July 2017.
- Office du Thermalisme (2017) *Thermalism in Tunisia*. Online Document: www.thermalisme.nat.tn Accessed 16 May 2017.
- Lund, J.W. and Freeston, D.H. (2001) World-wide Direct Uses of Geothermal Energy 2000. In *Geothermics*. Vol 30 (1).
- Fekraoui, A. and Kedaid, F.-Z. (2005) *Geothermal resources and uses in Algeria: A country update report*. Proceedings of the World Geothermal Congress (pp. 1–8). Anatalya, Turkey, 24–29 April.
- Bachvarov, M. (2004) *Spas in Central-Eastern Europe between Decline and Revitalisation*.
- Deutsches Medizinisches Zentrum DMZ (2007) *Kurtherapie in Ungarn – Thermalquellen in Ungarn*. Online Document: www.dmz-klinik.de Accessed 17 June 2017.
- Kępińska, B. (2002) Thermal Springs and Spas in Poland. In *GHC Bulletin*. March 2002.
- Omulecki, A., Nowak, A. and Zalewska, A. (1996) Spa Therapy in Poland. In *Clinics in Dermatology*. Vol 14 (6) pp 679-683.
- Lund, J.W. (2000a) Balneological Use of Geothermal Water in the USA. In *GHC Bulletin*. September 2000. Oregon: Geo–Heat Center.
- Burachovič, S. (2017) *History of Karlovy Vary*. Online Document: www.karlovy-vary.cz/en/vice-historie. Accessed 19 September 2017.
- Karlovy Vary (2017) *Balneology and Mineral Springs - History of Balneology in*

- Karlovy Vary*. Online Document: <http://www.karlovyvary.cz> Accessed 17 August 2017.
- Karlovy Vary (2017) *Welcome to Karlovy Vary, the most famous spa town of the Czech Republic*. Online Document: www.karlovyvary.cz. Accessed 17 August 2017.
 - Slovenian Spas (2006) *Slovenian Spas Association – With Nature to Health*. Online Document: Accessed 14 September 2017. <http://en.slovenia-terme.si/spas/>
 - Cohut, I. and Árpási, M. (1999) Ancient Uses of Geothermal Waters in the Precarpathian Area of Romania and the Pannonian Basin of Hungary. In R. Cataldi, S.F. Hodgson and J.W. Lund (Eds.) *Stories from a Heated Earth* (pp. 238-249). Geothermal Resources Council, International Geothermal Association.
 - Tsankov, N.K. and Kamarashev, J.A. (1996) Spa therapy in Bulgaria. In *Clinical Dermatology*. Vol 14 (6) pp 675–678.
 - Vassileva, S. (1996) Mineral Water and Spas in Bulgaria. In *Clinics in Dermatology*. Vol 14 (6) pp 601-605.
 - Simkins, K.L. (1986) Physical Therapy and Spa Treatment. In *Medical Anthropology Quarterly*. Vol 17 (5) pp 146-147.
 - Oddy, J. (1999) *Sanatoriums: Collective Memory*. Online Document: www.independent.co.uk/life-style/sanatoriums-collective-memory/ Accessed 18 August 2017.
 - Chandrasekharam, D. (1995) A Prehistoric View of the Hot Springs of India. In R. Cataldi, S.F. Hodgson and J.W. Lund (Eds.) *Stories from a Heated Earth* (pp.356-365). Geothermal Resources Council, International Geothermal Association.
 - Chaterji, G.C. and Guha, S.K. (1968) *The Problem of Origin of High Temperature Springs in India*. Proceedings of Symposium II – International Geological Congress, Genesis of Mineral and Thermal Waters, Report of the Twenty-Third Session Czechoslovakia 1968.
 - Yum, B.W. (1999) Historical Review of Hot Spring Waters in the Republic of Korea. In R. Cataldi, S.F. Hodgson and J.W. Lund (Eds.), *Stories from a Heated Earth* (pp.379-391). Geothermal Resources Council, International Geothermal Association.
 - Swarbrick, N. (2006) *Thermal Pools and Spas, Te Ara - Encyclopedia of New Zealand*. Online Document: www.TeAra.govt.nz Accessed 19 September 2017.
 - QE Health (2017) *QE Health, Rotorua - New Zealand*. Online Document: www.qehealth.co.nz. Accessed 19 October 2017.
 - Habermehl, R. and Pestov, I. (2002) Geothermal Resources of The Great Artesian Basin, Australia, Bureau of Rural Sciences. In *GHC Bulletin*, June 2002. Oregon: Geo-Heat Center.
 - Pearn, J. and Little, V. (1998) *The Taking of the Waters: Health Springs and Spa Waters of High Lithium Content at Helidon, Queensland*. Collected Papers of the Fifth Biennial Conference of the Australian Society of Medicine. Published in the series of Occasional Papers in Medical History Australia.
 - Svart, G. (2008) *Massage Messages – Wet Etiquette can Raise a Sweat*. Sydney Morning Herald. Online Document: www.smh.com.au/travel/massage Accessed 25

[September 2017.](#)

- Schrock K., *Teaching Media Literacy in the Age of the Internet: The ABC's of Web Site Evaluation*, 2001.
- Richards, C. (2008) *Spa Wars*. The Age Newspaper - Archives. Online Document: www.theage.com.au/news/activities--interests/spa-wars-relaxation-regions Accessed 24 September 2017.
- Webb, C. (2005) *Brothers Keep Their Dream Afloat*. Online Document: www.theage.com.au/articles Accessed 25 June 2017.
- Bullard, L. (2004) *Healing Waters - Missouri's Historical Mineral Springs and Spas*. Columbia, MO: University of Missouri Press.
- Woodsworth, G. (1997) *Hot Springs of Western Canada*. West Vancouver, Canada: Gordon Soles Book Publishers Ltd.
- Parks Canada (2017) *Canadian Rockies Hot Springs – Banff, Radium, Miette*. Online Document: www.pc.gc.ca/regional/sourcesthermales-hotspings Accessed 19 June 2017.
- De la Barre, K., de la Barre, S. and Taggart, M. (2005) *A Feasibility Study for a Yukon Health and Wellness Tourism Industry*. Whitehorse - Yukon, AK.
- Zieroth, D. (1978) *Nipika – A Story of Radium Springs*. Quebec, Canada: Published by Supply and Services Canada.
- Lienau, P.J. (1993) Fairmont Hot Springs Resort. In *GHC Bulletin*, March 1993. Oregon: Geo-Heat Center.
- Witcher, J.C. (2002a) Ojo Caliente – America's Oldest Spa? In *GHC Bulletin*, December 2002. Oregon: Geo-Heat Center.
- Hot Springs Arkansas (2017) America's First Resort. Online Document: www.hotspings.org Accessed 19 June 2017.
- Hernández-Galán, J.L., Lámbarri, J.G. and Suarez Arriaga, M.C. (1999) An Overview of the Historical Aspects of Geothermal Influences in Mesoamerica. In R. Cataldi, S.F. Hodgson and J.W. Lund (Eds.) *Stories from a Heated Earth* (pp.518-532). Geothermal Resources Council, International Geothermal Association.
- Brooke, B. (2017) *Taking the "Waters" in Mexico – An Exploration of Some of Mexico's Wonderful Spas*. Online Document: www.mexconnect.com/mex Accessed 19 September 2017.
- Hodgson, S. (2004) A Beautiful Spa – Thermal Waters at San Bartolo Agua Caliente, Mexico. In *GHC Bulletin*, June 2004. Oregon: Geo-Heat Center.
- Marini, L., Cioni, R. and Guidi, M. (1998) Water Chemistry of San Marcos Area, Guatemala. In *Geothermics*. Vol 27 (3) pp 331-260.
- Merida, L. (1999) Curing Blocks and drying Fruit in Guatemala. In *GHC Bulletin*, December 1999. Oregon: Geo-Heat Center.
- Calderón, G.R. (1999) Andean Cultures and Geothermal Phenomena in Historical Chronicles. In R. Cataldi, S.F. Hodgson and J.W. Lund (Eds.) *Stories from a Heated Earth* (pp.554-569). Geothermal Resources Council, International Geothermal Association.
- Peru.info (2017) *Special Interest - Hot springs*. <https://peru.info/es-pe/> Accessed 12

October 2017.

- Termasworld (2017) *Thermal Update - Excavations in Baths of the Inca*. Online Document: <http://termasworld.com> Accessed 6 November 2017.
- Aguas Calientes (2017) *Welcome to Aguas Calientes - Machupicchu Perú*. Online Document: www.aguas-calientes.com Accessed 22 November 2017.
- Caldas Novas (2017) *Information about the hot water of Caldas Novas*. Online Document: www.answers.com/topic/caldas-novas 24 November 2017.
- Wikipedia Caldas Novas (2017) *Caldas Novas*. http://en.wikipedia.org/wiki/Caldas_Novas Accessed 19 November 2017.
- <http://www.biblestudy.org/maps/roman-empire.html>
- <http://www.mygola.com/hierapolis-p11350>,
- www.papaki.com/el

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΙΣΤΟΤΟΠΟΥ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Το ερωτηματολόγιο αυτό αποτελεί το ερευνητικό εργαλείο της διπλωματικής εργασίας με θέμα "Έρευνα και Δημιουργία Δικτυακού Τόπου για την Παρουσίαση και Προβολή των Ελληνικών Ιαματικών Πηγών". Στην προσπάθεια αυτή η βοήθειά σας είναι πολύ σημαντική και έχει ιδιαίτερη βαρύτητα. Η συμμετοχή σας είναι ανώνυμη και η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου απαιτεί 10 λεπτά, περίπου, από το χρόνο σας.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 ΑΠΟ 5

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Φύλο :

1. Άνδρας
2. Γυναίκα

2. Ηλικία :

1. 15+ - 25
2. 25+ - 35
3. 35+ - 45
4. 45+ - 55
5. 55+ - 65
6. 65+ - και άνω

3. Οικογενειακή κατάσταση :

1. Άγαμος / η
2. Έγγαμος / η
3. Διαζευγμένος / η
4. Χήρος / α

4. Εκπαίδευση :

1. Δεν έχω τελειώσει το δημοτικό
2. Πρωτοβάθμια εκπαίδευση
3. Δευτεροβάθμια εκπαίδευση
4. Ανώτατη Εκπαίδευση
5. Μεταπτυχιακό
6. Διδακτορικό

5. Επάγγελμα :

1. Δημόσιος υπάλληλος
2. Ιδιωτικός υπάλληλος
3. Ελεύθερος επαγγελματίας
4. Εργάτης
5. Οικιακά
6. Συνταξιούχος
7. Άνεργος
8. Μαθητής / Φοιτητής

6. Τόπος μόνιμης κατοικίας : (Σύντομη απάντηση)

7. Αριθμός ενήλικων μελών οικογενείας : (Σύντομη απάντηση – αριθμός)

8. Κατά μέσο όρο πόσα χρήματα διαθέτετε το χρόνο σε Ευρώ για τις διακοπές σας;

(Παρακαλώ να επιλέξετε μια μόνο απάντηση).

1. < 500 €
2. 501 - 750 €
3. 751 - 1000 €
4. 1001 - 1250 €
5. 1251 - 1500 €
6. 1501 - 1750 €
7. Πάνω από 1751

9. Καθαρό ατομικό ή οικογενειακό εισόδημα / μήνα σε Ευρώ :

1. < 400
2. 401 – 800
3. 801 – 1200
4. 1201 – 1600
5. 1601 – 2000
6. 2001 και άνω

10. Σε τι κατάσταση πιστεύετε ότι είναι η υγεία σας;

1 έως 5 , Πολύ κακή – Πολύ καλή

11. Φροντίζω την υγεία μου με το να...

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση σύμφωνα με το τι θεωρείτε απαραίτητο).

- a. Προσέχω τη διατροφή μου
- b. Αποφεύγω το κάπνισμα
- c. Αποφεύγω το αλκοόλ
- d. Αποφεύγω τη λήψη φαρμάκων χωρίς λόγο
- e. Κοιμάμαι τουλάχιστον 8 ώρες / ημέρα

- f. Αθλούμαι συχνά
- g. Επισκέπτομαι τη φύση για τον καθαρό αέρα της
- h. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε :

12. Υπάρχουν γεωθερμικές πηγές κοντά στην περιοχή που μένετε;

- a. Ναι
- b. Όχι

13. Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το internet.

1 έως 5, Διαφωνώ απόλυτα – Συμφωνώ απόλυτα

14. Κατά μέσο όρο πόσες ημέρες κάνετε διακοπές το διάστημα μεταξύ Ιουνίου - Οκτωβρίου;

(Σύντομη απάντηση)

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 ΑΠΟ 5

B. ΟΔΗΓΙΕΣ

- * Εάν απαντήσετε "Ναι" συνεχίστε με τις ερωτήσεις της ενότητας Γ.
- * Εάν απαντήσετε " Όχι" συνεχίστε με τις ερωτήσεις της ενότητας Δ.

1. Έχετε επισκεφτεί ποτέ Ιαματικά Λουτρά;

- a. Ναι
- b. Όχι

ΕΝΟΤΗΤΑ 3 ΑΠΟ 5

Γ. ΕΧΩ ΕΠΙΣΚΕΦΘΕΙ ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ

(Παρακαλώ να απαντήσετε μόνο αν έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά, διαφορετικά προχωρήστε στην ενότητα Δ).

1. Πόσες φορές έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά και γιατί; (Σύντομη απάντηση)
2. Σε ποια ηλικία επισκεφθήκατε ιαματικά λουτρά για πρώτη φορά; (Σύντομη απάντηση)
3. Για ποιους λόγους επισκεφθήκατε τα ιαματικά λουτρά την πρώτη φορά;

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση σύμφωνα με το τι θεωρείτε απαραίτητο).

- a. Για λόγους θεραπείας
- b. Για ξεκούραση
- c. Για φροντίδα σώματος
- d. Για φροντίδα δέρματος
- e. Ακολούθησα γνωστούς
- f. Για να τα γνωρίσω
- g. Ήμουν στην περιοχή
- h. Ζω στην περιοχή
- i. Μου το σύστησε γιατρός
- j. Μου το σύστησαν φίλοι / γνωστοί
- k. Επηρέαστηκα από διαφήμιση / διαδίκτυο
- l. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε και περιγράψτε τους λόγους της επίσκεψής σας:

4. Μείνατε ευχαριστημένος/η κατά τη διαμονή σας από το πρόγραμμα των ιαματικών λουτρών;

1 έως 5 (Καθόλου – Πάρα πολύ)

5. Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από :

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση).

- a. Εφημερίδες
- b. Τηλεόραση
- c. Πρακτορεία
- d. Internet
- e. Περιοδικά
- f. Ραδιόφωνο
- g. Συζητήσεις με φίλους / γνωστούς
- h. Τουριστικούς οδηγούς / βιβλία
- i. Προσφορά δωρεάν διαμονής
- j. Γιατρό που το συνέστησε
- k. Συνέδρια
- l. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε :

6. Θεωρώ σημαντικό κατά τη διαμονή μου στα ιαματικά λουτρά να είναι / υπάρχει..

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση σύμφωνα με το τι θεωρείτε απαραίτητο).

- a. Καθαροί χώροι
- b. Άνετοι χώροι
- c. Ευχάριστο περιβάλλον διαμονής.

- d. Ευγενικό προσωπικό
- e. Διακριτικό προσωπικό
- f. Εξυπηρετικό προσωπικό
- g. Να μπορώ να ακολουθήσω ισορροπημένη διατροφή
- h. Ελευθερία στο πρόγραμμα
- i. Καλή ποιότητα φαγητού
- j. Καλή γενική οργάνωση
- k. Χαμηλές τιμές
- l. Να έχω το αίσθημα ευεξίας
- m. Να νιώθω ότι κάνω κάτι καλό για τον εαυτό μου και την υγεία μου
- n. Να μπορώ να κάνω γνωριμίες
- o. Να ξεκουράζομαι
- p. Να αποβάλλω το άγχος
- q. Να έχω ησυχία
- r. Να κάνω θεραπείες massage
- s. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε :

ΕΝΟΤΗΤΑ 4 ΑΠΟ 5

Δ. ΔΕΝ ΕΧΩ ΕΠΙΣΚΕΦΤΕΙ ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ

(Παρακαλώ να απαντήσετε μόνο αν δεν έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά, διαφορετικά πηγαίνετε πίσω στην ενότητα Γ).

1. Για ποιους από τους παρακάτω λόγους δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά;

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση σύμφωνα με το τι θεωρείτε απαραίτητο).

- a. Προτιμώ τη θάλασσα

- b. Προτιμώ να συνδυάζω διακοπές και σπορ
- c. Προτιμώ να συνδυάζω διακοπές και διασκέδαση
- d. Δεν είναι μοντέρνα
- e. Δεν έχουν το κύρος των spa
- f. Είναι σε μη αξιοποιημένες περιοχές
- g. Δεν διαφημίζονται
- h. Κανείς γνωστός μου δεν πάει
- i. Είναι μακριά
- j. Δεν έχω τον απαιτούμενο χρόνο
- k. Δεν έχω τα απαιτούμενα χρήματα
- l. Έχουν περιοριστικό πρόγραμμα
- m. Δεν προσφέρουν εμπειρίες και δραστηριότητες
- n. Δεν πιστεύω ότι βελτιώνουν την υγεία
- o. Δεν γνωρίζω τα οφέλη τους
- p. Θεωρώ ότι δεν με αφορούν λόγω ηλικίας
- q. Δεν έχω κάποιο πρόβλημα υγείας
- r. Επισκέπτομαι το εξοχικό μου
- s. Δεν έτυχε
- t. Δεν υπάρχει η ανάλογη ενημέρωση για τα οφέλη τους
- u. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε και εξηγήστε με δικά σας λόγια γιατί δεν επισκεφθήκατε ποτέ Ιαματικά Λουτρά:

2. Κάτω από ποιες συνθήκες θα ήσασταν διατεθειμένοι να επισκεφθείτε τα ιαματικά λουτρά;

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση σύμφωνα με το τι θεωρείτε απαραίτητο).

- a. Εάν πάνε και οι φίλοι μου
- b. Για να δοκιμάσω

- c. Εάν μου το συστήσει γιατρός
- d. Εάν έχω κάποια προσφορά
- e. Εάν μου το συστήσουν άτομα που εμπιστεύομαι
- f. Εάν διαπιστώσω ότι μπορώ να έχω τις απαιτούμενες ανέσεις
- g. Εάν μπορώ να ασχοληθώ και με άλλες δραστηριότητες
- h. Εάν γίνει η σωστή ενημέρωση
- i. Αν μπορώ να κάνω θεραπείες massage
- j. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε :

3. Εάν κερδίζατε μια δωρεάν διαμονή τριών ημερών σε ιαματικά λουτρά τι θα κάνατε;

(Παρακαλώ να επιλέξετε μια μόνο απάντηση).

- a. Θα εκμεταλλευόμουν όλες τις ανέσεις
- b. Θα πήγαινα να τα γνωρίσω
- c. Θα πήγαινα εάν ήταν εφικτό λόγω εργασίας
- d. Θα έδινα την προσφορά σε κάποιον άλλο
- e. Θα την πετούσα
- f. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε :

4. Εάν διαπιστώσετε ότι η τιμή των διακοπών σε ιαματικά λουτρά είναι αισθητά χαμηλότερη από άλλες επιλογές, αυτό θα επηρέαζε την απόφασή σας;

1 έως 5 , Καθόλου – Πάρα πολύ

ΕΝΟΤΗΤΑ 5 ΑΠΟ 5

Ε. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Τα ιαματικά λουτρά σε σχέση με τη θάλασσα υστερούν :

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση σύμφωνα με το τι θεωρείτε απαραίτητο).

- a. Σε επιλογές ψυχαγωγίας
- b. Σε τιμές
- c. Γιατί τα επισκέπτονται κυρίως ηλικιωμένοι
- d. Γιατί τα επισκέπτονται όσοι έχουν πρόβλημα υγείας
- e. Δεν είναι μοντέρνα
- f. Δεν υπάρχει επαρκής πληροφόρηση
- g. Δεν διαφημίζονται
- h. Δεν έχετε την επιλογή να κάνετε ηλιοθεραπεία
- i. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε :

2. Τα ιαματικά λουτρά σε σχέση με τη θάλασσα υπερτερούν γιατί :

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση σύμφωνα με το τι θεωρείτε απαραίτητο).

- a. Παρέχουν ήσυχο περιβάλλον
- b. Υπάρχει φυσικό περιβάλλον και ομορφιά
- c. Βελτιώνουν την υγεία
- d. Έχουν χαμηλές τιμές
- e. Προσφέρουν οξυγόνο και καθαριότητα
- f. Παρέχουν προσφορές από ασφαλιστικά ταμεία
- g. Είναι εύκολη η εύρεση δωματίων
- h. Δίνουν τη δυνατότητα εξερεύνησης νέων τοπίων
- i. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε :

3. Θεωρώ σημαντικό κοντά στα ιαματικά λουτρά να υπάρχουν..

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση σύμφωνα με το τι θεωρείτε απαραίτητο).

- a. Μεγάλες πόλεις
- b. Αγορά
- c. Μουσεία
- d. Ενημερώσεις για τέχνες
- e. Ενημερώσεις για τις παραδόσεις του τόπου
- f. Ενημερώσεις για την τοπική κουζίνα
- g. Ενημερώσεις και εκδρομές στα αξιοθέατα
- h. Πολιτιστικές εκδηλώσεις
- i. Λίμνες
- j. Βουνά
- k. Μοναστήρια
- l. Κέντρα υγείας
- m. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε :

5. Οι ιδανικές διακοπές για εσάς είναι :

(Παρακαλώ να επιλέξετε μια μόνο απάντηση).

- a. Θάλασσα
- b. Βουνό
- c. Συνδυασμός βουνού και θάλασσας
- d. Ενημερώσεις για τις τέχνες
- e. Ενημερώσεις για τις παραδόσεις του τόπου
- f. Στα ιαματικά λουτρά

- g. Κοντά στη φύση
- h. Να γνωρίζω νέα τοπία
- i. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε :

5. Κάνετε κάθε χρόνο διακοπές;

- a. Ναι
- b. Όχι

6. Θεωρώ χρήσιμη την ύπαρξη δικτυακού τόπου που να διαφημίζει όλες τις Ελληνικές ιαματικές πηγές.

1 έως 5, Διαφωνώ απόλυτα – Συμφωνώ απόλυτα

7. Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να μου προσφέρει τα εξής κριτήρια :

(Μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση σύμφωνα με το τι θεωρείτε απαραίτητο).

- a. Το site της κάθε ιαματικής πηγής ξεχωριστά
- b. Πληροφόρηση / Ενημέρωση
- c. Εικόνες
- d. Κριτικές επισκεπτών
- e. Χάρτες και διαδρομή
- f. Αστέρια αξιολόγησης
- g. Προσφερόμενες υπηρεσίες\
- h. Προσφορές / Εκπρωτικά πακέτα
- i. Κοντινά καταλύματα / ξενοδοχεία
- j. Δυνατότητα κράτησης (booking) μέσω του ίδιου δικτυακού τόπου
- k. Φίλτρα επιλογής κοντινότερης ιαματικής πηγής

- l. Νέα / Άρθρα / Εκδρομές / Συνέδρια
- m. Πρόσβαση σε ψηφιακά βιβλία για τις ιαματικές πηγές
- n. Όλα τα παραπάνω
- o. Άλλο

Αν αναφέρατε άλλο παρακαλώ διευκρινίστε :

8. Οι ιαματικές πηγές της Ελλάδας είναι σε αριθμό : (Σύντομη απάντηση)

9. Οι Ελληνικές ιαματικές πηγές και η διαφήμισή τους είναι άκρως σημαντικά για τον τουρισμό της χώρας.

1 έως 5 , Διαφωνώ απόλυτα – Συμφωνώ απόλυτα

10. Θεωρώ πως οι ιαματικές πηγές διαφημίζονται επαρκώς.

1 έως 5 , Διαφωνώ απόλυτα – Συμφωνώ απόλυτα

11. Θεωρώ απαραίτητη την ύπαρξη τουριστικού οδηγού για τις ιαματικές πηγές.

- a. Ναι
- b. Όχι

12. Θεωρώ χρήσιμη τη διδασκαλία για τις Ελληνικές ιαματικές πηγές στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

1 έως 5, Διαφωνώ απόλυτα – Συμφωνώ απόλυτα

13. Πιστεύω πως η επίσκεψη στις ιαματικές πηγές είναι απόλυτα συνδεδεμένη με την έννοια της σωματικής και ψυχικής ευεξίας.

1 έως 5, Διαφωνώ απόλυτα – Συμφωνώ απόλυτα

Σας ευχαριστώ πολύ για το χρόνο που διαθέσατε.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Ηλικία	,539	87	,000	,246	87	,000
Εκπαίδευση	,393	87	,000	,663	87	,000
Αριθμός ενήλικων μελών οικογενείας	,477	87	,000	,520	87	,000
Καθαρό ατομικό ή οικογενειακό εισόδημα / μήνα σε Ευρώ	,382	87	,000	,703	87	,000
Σε τι κατάσταση πιστεύετε ότι είναι η υγεία σας;	,504	87	,000	,439	87	,000
Φροντίζω την υγεία μου με το να κάνω ιατρικές επισκέψεις	,538	87	,000	,275	87	,000
Θεωρώ σημαντικό το να ενημερώνομαι για τις ιαματικές πηγές μέσα από το internet	,350	87	,000	,722	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Κατά μέσο όρο πόσες ημέρες κάνετε διακοπές το διάστημα μεταξύ Ιουνίου - Οκτωβρίου;	,345	87	,000	,722	87	,000
Έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά για αναψυχή;	,349	87	,000	,636	87	,000
Έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά για ευεξία;	,525	87	,000	,370	87	,000
Έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά για διακοπές;	,540	87	,000	,214	87	,000
Έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά για παρέα;	,540	87	,000	,177	87	,000
Έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά για τουρισμό;	,460	87	,000	,550	87	,000
Έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά για διασκέδαση;	,532	87	,000	,327	87	,000
Έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά επειδή σας αρέσει;	,540	87	,000	,177	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά επειδή είχατε τη δυνατότητα;	,384	87	,000	,626	87	,000
Έχετε επισκεφτεί ιαματικά λουτρά για ξεκούραση και έρευνα;	,498	87	,000	,471	87	,000
Σε ποια ηλικία επισκεφθήκατε ιαματικά λουτρά για πρώτη φορά;	,233	87	,000	,893	87	,000
Επισκεφθήκατε τα ιαματικά λουτρά την πρώτη φορά για λόγους θεραπείας	,460	87	,000	,550	87	,000
Επισκεφθήκατε τα ιαματικά λουτρά την πρώτη φορά για φροντίδα δέρματος	,426	87	,000	,595	87	,000
Επισκεφθήκατε τα ιαματικά λουτρά την πρώτη φορά επειδή ήμουν στην περιοχή	,396	87	,000	,619	87	,000
Επισκεφθήκατε τα ιαματικά λουτρά την πρώτη φορά επειδή ζω στην περιοχή	,540	87	,000	,214	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Επισκεφθήκατε τα ιαματικά λουτρά την πρώτη φορά επειδή μου το σύστησε γιατρός	,531	87	,000	,084	87	,000
Επισκεφθήκατε τα ιαματικά λουτρά την πρώτη φορά επειδή επηρεάστηκα από διαφήμιση / διαδίκτυο	,540	87	,000	,214	87	,000
Επισκεφθήκατε τα ιαματικά λουτρά την πρώτη φορά για άλλο λόγο	,347	87	,000	,735	87	,000
Μείνατε ευχαριστημένος/η κατά τη διαμονή σας από το πρόγραμμα των ιαματικών λουτρών;	,429	87	,000	,613	87	,000
Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από εφημερίδες	,538	87	,000	,275	87	,000
Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από τηλεόραση	,349	87	,000	,636	87	,000
Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από πρακτορεία	,531	87	,000	,084	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από το ραδιόφωνο	,517	87	,000	,408	87	,000
Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από τουριστικούς οδηγούς / βιβλία	,343	87	,000	,636	87	,000
Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από προσφορά δωρεάν διαμονής	,531	87	,000	,084	87	,000
Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από συνέδρια	,532	87	,000	,327	87	,000
Μάθατε για τα ιαματικά λουτρά από αλλού	,529	87	,000	,349	87	,000
Θεωρώ σημαντικό κατά τη διαμονή μου στα ιαματικά λουτρά να μπορώ να ακολουθήσω ισορροπημένη διατροφή	,384	87	,000	,626	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Θεωρώ σημαντικό κατά τη διαμονή μου στα ιαματικά λουτρά να μπορώ να κάνω γνωριμίες	,466	87	,000	,541	87	,000
Θεωρώ σημαντικό κατά τη διαμονή μου στα ιαματικά λουτρά να υπάρχει φροντίδα ανήλικων παιδιών	,540	87	,000	,177	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί προτιμάτε τη θάλασσα	,460	87	,000	,550	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί προτιμάτε να συνδυάζετε διακοπές και σπορ	,538	87	,000	,275	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί δεν έχουν το κύρος των spa	,538	87	,000	,275	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί δε διαφημίζονται	,493	87	,000	,485	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί κανείς γνωστός σας δεν πάει	,477	87	,000	,520	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί είναι μακριά	,487	87	,000	,497	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί δεν έχετε τον απαιτούμενο χρόνο	,521	87	,000	,390	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί δεν έχετε τα απαιτούμενα χρήματα	,529	87	,000	,349	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί δεν πιστεύετε ότι βελτιώνουν την υγεία	,539	87	,000	,246	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί δε γνωρίζετε τα οφέλη τους	,498	87	,000	,471	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί δεν έχετε κάποιο πρόβλημα υγείας	,437	87	,000	,582	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί επισκέπτεστε το εξοχικό σας	,507	87	,000	,442	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί δεν έτυχε	,471	87	,000	,531	87	,000
Δεν επισκεφθήκατε ποτέ ιαματικά λουτρά γιατί δεν υπάρχει η ανάλογη ενημέρωση για τα οφέλη τους	,517	87	,000	,408	87	,000
Θα ήσασταν διατεθειμένοι να επισκεφθείτε τα ιαματικά λουτρά για να δοκιμάσετε	,443	87	,000	,575	87	,000
Θα ήσασταν διατεθειμένοι να επισκεφθείτε τα ιαματικά λουτρά αν έχετε κάποια προσφορά	,349	87	,000	,636	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Θα ήσασταν διατεθειμένοι να επισκεφθείτε τα ιαματικά λουτρά αν σας το συστήσουν άτομα που εμπιστεύεστε	,487	87	,000	,497	87	,000
Θα ήσασταν διατεθειμένοι να επισκεφθείτε τα ιαματικά λουτρά αν μπορείτε να ασχοληθείτε και με άλλες δραστηριότητες	,487	87	,000	,497	87	,000
Θα ήσασταν διατεθειμένοι να επισκεφθείτε τα ιαματικά λουτρά αν γίνει η σωστή ενημέρωση	,482	87	,000	,509	87	,000
Θα ήσασταν διατεθειμένοι να επισκεφθείτε τα ιαματικά λουτρά αν μπορείτε να κάνετε θεραπεία μασάζ	,449	87	,000	,567	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Εάν κερδίζατε μια δωρεάν διαμονή τριών ημερών σε ιαματικά λουτρά τι θα κάνατε;	,272	87	,000	,805	87	,000
Εάν διαπιστώσετε ότι η τιμή των διακοπών σε ιαματικά λουτρά είναι αισθητά χαμηλότερη από άλλες επιλογές, αυτό θα επηρέαζε την απόφασή σας;	,201	87	,000	,904	87	,000
Τα ιαματικά λουτρά σε σχέση με τη θάλασσα υστερούν σε τιμές	,431	87	,000	,589	87	,000
Τα ιαματικά λουτρά σε σχέση με τη θάλασσα υστερούν γιατί τα επισκέπτονται όσοι έχουν πρόβλημα υγείας	,498	87	,000	,471	87	,000
Τα ιαματικά λουτρά σε σχέση με τη θάλασσα υστερούν γιατί δεν είναι μοντέρνα	,540	87	,000	,177	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Τα ιαματικά λουτρά σε σχέση με τη θάλασσα υστερούν γιατί δεν έχεις την επιλογή να κάνεις ηλιοθεραπεία	,539	87	,000	,246	87	,000
Τα ιαματικά λουτρά σε σχέση με τη θάλασσα υστερούν για άλλους λόγους	,410	87	,000	,646	87	,000
Τα ιαματικά λουτρά σε σχέση με τη θάλασσα υπερτερούν γιατί έχουν χαμηλές τιμές	,460	87	,000	,550	87	,000
Τα ιαματικά λουτρά σε σχέση με τη θάλασσα υπερτερούν γιατί παρέχουν προσφορές από ασφαλιστικά ταμεία	,379	87	,000	,628	87	,000
Τα ιαματικά λουτρά σε σχέση με τη θάλασσα υπερτερούν γιατί είναι εύκολη η εύρεση δωματίων	,355	87	,000	,635	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Δε γνωρίζω γιατί τα ιαματικά λουτρά υπερτερούν σε σχέση με τη θάλασσα	,525	87	,000	,370	87	,000
Θεωρώ σημαντικό κοντά στα ιαματικά λουτρά να υπάρχουν μεγάλες πόλεις	,343	87	,000	,636	87	,000
Θεωρώ σημαντικό κοντά στα ιαματικά λουτρά να υπάρχουν μουσεία	,408	87	,000	,611	87	,000
Θεωρώ σημαντικό κοντά στα ιαματικά λουτρά να υπάρχουν ενημερώσεις για τέχνες	,449	87	,000	,567	87	,000
Θεωρώ σημαντικό κοντά στα ιαματικά λουτρά να υπάρχουν ενημερώσεις για μοναστήρια	,471	87	,000	,531	87	,000
Θεωρώ χρήσιμη την ύπαρξη δικτυακού τόπου που να διαφημίζει όλες τις Ελληνικές ιαματικές πηγές	,297	87	,000	,754	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να προσφέρει φίλτρα επιλογής κοντινότερης πηγής	,540	87	,000	,177	87	,000
Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να μου προσφέρει νέα / άρθρα / εκδρομές / συνέδρια	,396	87	,000	,619	87	,000
Θεωρώ απαραίτητο ο δικτυακός τόπος που θα διαφημίζει τις Ελληνικές ιαματικές πηγές, να μου προσφέρει πρόσβαση σε ψηφιακά βιβλία	,396	87	,000	,619	87	,000
Οι ιαματικές πηγές της Ελλάδας είναι σε αριθμό	,255	87	,000	,822	87	,000

Έλεγχος Κανονικότητας						
	<i>Kolmogorov-Smirnov</i>			<i>Shapiro-Wilk</i>		
	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>	<i>Statistic</i>	<i>df</i>	<i>Sig.</i>
Οι Ελληνικές ιαματικές πηγές και η διαφήμισή τους είναι άκρως σημαντικά για τον τουρισμό της χώρας	,400	87	,000	,661	87	,000
Θεωρώ χρήσιμη τη διδασκαλία για τις Ελληνικές ιαματικές πηγές στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση	,243	87	,000	,802	87	,000
Πιστεύω πως η επίσκεψη στις ιαματικές πηγές είναι απόλυτα συνδεδεμένη με την έννοια της σωματικής και ψυχικής ευεξίας	,317	87	,000	,770	87	,000
<u>Σημείωση:</u> Από τους παραπάνω ελέγχους εξάγεται το συμπέρασμα ότι όλες οι μεταβλητές παρουσιάζουν απόκλιση από την κανονική κατανομή.						

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3.

ΟΙ ΔΕΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΑΜΑΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΔΙΚΤΥΑΚΟ ΤΟΠΟ

1. Ιαματικός Λουτρότοπος Άγκιστρο, Νομός Σερρών, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.
<http://www.hamamagistro.gr/baths>
2. Ιαματικός Φυσικός Πόρος Θέρμων Νιγρίτας (Σιδηρόκαστρο), Νομός Σερρών, , Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.
<https://www.spa.gr/>
3. Ιαματικός Φυσικός Πόρος Πόζαρ, Νομός Πέλλας, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.
<http://www.loutrapozar.com.gr/>
4. Ιαματικός Φυσικός Πόρος Υπάτης, Νομός Φθιώτιδας, Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος
<http://www.loutraypatis.gr/>
5. Αλατοσπήλαιο Γλυφάδας, Νομός Αττικής, Περιφέρεια Αττικής.
<http://www.glyfadasaltcave.com.gr/>
6. Ιαματικός Πόρος Βουλιαγμένης, Νομός Αττικής, Περιφέρεια Αττικής.
<https://www.limnivolouliagmenis.gr/>
7. Ιαματικός Φυσικός Πόρος Θερμών, Νομός Λέσβου, Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου.
<http://thermaspalesvos.com/>
8. Ιαματικός Φυσικός Πόρος Αγιασμάτων, Νομός Χίου, Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου.
<http://www.thermae-agiasmata.gr/el>
9. Ιαματικός Φυσικός Πόρος Καλλιθέας, Νομός Ρόδου, Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου
<http://www.kallitheasprings.gr/?lang=el>
10. Ιαματικός Φυσικός Πόρος Λουτρακίου, Νομός Πελοποννήσου, Περιφέρεια Πελοποννήσου.
<https://www.loutrakispa.gr/>

ΠΗΓΕΣ

Ηλεκτρονική αναζήτηση έγινε στις βιβλιοθήκες:

- Σχολή Θετικών Επιστημών Πανεπιστημίου Αθηνών
- Εθνική Βιβλιοθήκη
- Γεννάδειος Βιβλιοθήκη
- British School Library
- Blegen Library
- Κεντρική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης
- Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών
- Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πατρών

Αναζήτηση με επίσκεψη έγινε στις βιβλιοθήκες:

- Βιβλιοθήκη Βουλής των Ελλήνων
- Κεντρική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης
- Ευώνυμος Οικολογική Βιβλιοθήκη
- Βιβλιοθήκη Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών
- Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου «Κοραής»

Επιπλέον αναζήτηση έγινε στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ).